DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 20 din — LETNA NAROČNINA 900 din, polletna 450 din, četrtletna 225 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1800 din oziroma 4 ameriške dolarje — TEKOČI RAČUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu štev. 606-70/3-24

Štev. 9 (571) Leto XII.

NOVO MESTO, 2. MARCA 1961

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg štev. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave štev. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

»Ko je odstranjena zasebna lastnina proizvajalnih sredstev — glavni vzrok diskriminacije žensk — so dani temelji za rešitev vseh vprašanj, ki so ovirale žepske, da niso mogle biti hkrati poklicne delavke in srečne žene in matere...« (Vida Tomšič — v zadnji številki NAŠE ŽENE)

563 proizvajalk in 2 milijardi, toda le dve odbornici v ljudskem odboru

Občina Metlika šteje med tiste z največjim številom zaposlenih žena v okraju — Družba ženam njihovo sodelovanje v proizvodnji slabo vrača — Tudi žene so krive, da ni že marsikaj bolje urejeno, saj vse preveč molče in so premalo odločne; pretiho in preskromno uveljavljajo svoje upravičene zahteve

99 odstotkov članov narodnoosvobodilnih odborov v ljudski revoluciji je bilo žena. Bile so gospodarstveniki, politični delavci in kmetijci. Polja so bila obdelana skrbneje kot prej, pridelek pa večji. Vsi količkaj sposobni možje so bili v brigadah. Vsaki brigadi so znale žene oskrbeti hrano in celo cigarete in sol; nobena skupina ranjencev ni šla skozi Metliko, ne da bi jo skrbno postregle. Vseh nalog so se lotevale odločno in jih vedno častno izpolnile. To je bilo obdobje prave, resnične enakopravnosti žena.

Danes je v občini Metlika zaposlenih 563 žena in 360 moških. v ljudskem odboru in v vodstvih družbenih organizacij pa žena skoroda ni. Izgovarjajo se, da nimajo časa in da niso sposobne. Mar je to res? Da nimajo časa, bi morda držalo, saj v Metliki še ni otroškega vrtca ne servisov stanovanjske skupnosti. 563 žena pa ustvarja ⅔ bruto proizvoda v industriji in obrti. — Pred letošnjim 8. marcem, mednarodnim praznikom borbenih žena, smo obiskali metliške žene, ki so nam povedale marsikaj zanimivega in poučnega.

— Marsičesa smo krive same. Več je proizvajalk kot proizvajalcev, pa vendar samo razpravljamo o otroškem vrtcu in o stanovanjski skupnosti. Ni še nobenega servisa, ki bi razbremenil mater proizvajalko. Ko se vrne domov, jo čakajo otroci, mož, kuhinja in kopica gospodinjskih opravil,« je pripovedovala **Anica Lavrič**, predsednica Občinske komisije za družbeno uveljavljanje žena v Metliki.

— Ste pri podjetjih že poizkusili? Morda ni razumevanja?

— Smo, pri Beti nam gredo na roko, Zavod za zaposlovanje invalidnih oseb je komaj začel, pa že kaže mnogo razumevanja. Najslabše je v Novoteksu. Ko so na sestanku kolektiva razpravljali o otroškem vrtcu, je neka žena rekla, da ni potreben, ostale pa so molčale...

— In stanovanjska skupnost? Kje so vzroki, da ne zaživi?

— Preveč govorimo in premalo delamo! V Domu onemoglih pralni stroj ni izkoriščen. Pripravljamo se dati ga v uporabo stanovanjski skupnosti. Javno kopališče bi lahko z majhnimi sredstvi uredili pri Beti, saj bo tam še najmanj težav. Za prehrano šolskih in predšolskih otrok skrbi šolska kuhinja, čeprav tudi tam ne gre lahko, ker so prostori premajhni. Servis gospodinjskih pomočnic bi materi proizvajalki veliko pomenil.

Mislim, da bi lahko rešili že marsikaj, pa se premalo zavedamo, da ustvarjamo žene dve tretjini bruto proizvoda v občini. Tiho smo, ko bi morale glasno zahtevati.

Kaj smo zvedeli na občini

Tajniku tov. Martinu Molku sem zastavil tri vprašanja:

— Koliko žena dela v industrijski proizvodnji, kolikšen je njihov delež v bruto proizvodnji, koliko je odbornic v ljudskem odboru, kako skrbe za zaposlene žene v občini?

— 563 žena je v delovnem razmerju ali 61 odstotkov od vseh zaposlenih. Ustvarjajo dve tretjini proizvodnje, če ne upoštevamo kmetijstva, kjer je njihov delež vsaj polovica. V ljudskem odboru sta le dve odbornici. Tu ni vzrok nepravilen odnos do žena. Našo industrijo smo zgradili šele po zadnjih volitvah. Za razbremenitev žene proizvajalke smo začeli odločneje delati šele letos. Ustanoviti moramo otroški vrtec ter nekaj servisov stanovanjske skupnosti, ki bi ženi največ zalegli. Občina bo zahteve žena kar najbolj podprla. Želeli bi pa, da bi bolj sodelovale pri odpravljanju težav, da bi se pogosteje oglašale in da bi bile odločnejše.

Bruto proizvod v industriji in obrti: 2 milijardi 980 milijonov – od tega je 563 žena ustvarilo 1 milijardo 969 milijonov, 360 mož pa le 1 milijardo 10 milijonov – žene proizvajalke torej skoraj milijardo več kot možje – Vsaka proizvajalka naredi na leto povprečno za tri milijone 498.000 dinarjev vrednosti, to je za 700.000 dinarjev več kot posamezen proizvajalec – V obeh zborih občinskega ljudskega odbora je 26 odbornikov, med njimi pa sta le dve odbornici – Proizvajalk je v občini za 22% več kot proizvajalcev, odbornikov pa je v ljudskem odboru Metlika za 86% več kot odbornic!

Malči Skoliber je povedala

Dela v Zavodu za zaposlitev invalidnih oseb v Metliki. Iz nje se je kar usulo:

— Poročena sem, imam dva otroka, eden je star deset let, drugi deset mesecev. Tudi mož je v službi. Mučim se z dvema otrokoma, ker ni otroškega vrtca. Z možem sva na hrani v gostilni, starejši fant je v šolski kuhinji, dojenčka imam v zasebni oskrbi. Ko pridem domov, me čaka vse: otrok, mož, najhuje pa je pranje. Nedelje zame sploh ni. Državnih praznikov se veselijo vsi, samo mi smo prikrajšane, ker takrat komajda kaj postorimo doma. Najbolj me boli to, da je fant medtem, ko sem jaz v službi, prepuščen ulici. Nisem edina s takšnimi skrbmi, zato bi se res lahko združile in odločneje zahtevale, naj nam podjetje in družba pomagajo bolj kot doslej, saj družbi v proizvodnji precej dajemo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

POZDRAV KONGRESU

»Naš povojni družbeni razvoj je močno razširil obseg in poglobil vsebino političnega vpliva v času borbe organsko nastale najbolj množične politične organizacije Ljudske fronte Jugoslavije oziroma Osvobodilne fronte Slovenskega naroda. Sklep IV kongresa FLRJ o preimenovanju v Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije in analogni sklep IV. kongresa OF Slovenije zato označujeta dobo med dvema kongresoma, med IV. in V., dobo graditve socialističnih odnosov na najširši fronti in ob aktivni udeležbi milijonov članov naše organizacije.

Zasnove novih, socialističnih odnosov, ki jih je izražala naša stvarnost pred IV. kongresom, so v razdobju, za katero dajemo obračun na sedanjem kongresu, dobile konkretno obliko in, kar je najvažnejše, svojo materialno osnovo in idejno politično utemeljitev v Programu VII. kongresa ZKJ. Samo dejstvo, da pomeni to razdobje likvidacijo mezdnih odnosov in da postavlja odločno in prvič v zgodovini na pravo mesto delavca upravljavca, ki si ne odmerja samo nagrado za vloženi trud, temveč tudi razpolaga s presežkom svojega dela, je dovolj prepričljivo, da so novi odnosi postali resničnost.

Veliki uspehi, ki smo jih dosegli v zadnjih letih v industriji, kmetijstvu, komunalni graditvi, v povečanju osebnega standarda itd., niso samo rezultat povečanih investicij, temveč, lahko rečemo, v prvi vrsti posledica pravilne politike delitve celotnega dohodka in s tem povezanega nagrajevanja po učinku in večje storilnosti, ki je nujno sledila. Podatek, ki govori o tem, da smo se v zadnjih letih uvrstili med države, ki so najbolj povečale svoj narodni dohodek, to tudi potrjuje.

Uspehi v delavskem in družbenem upravljanju so posvetili burni razvoj našega gospodarstva. Smemo reči, da so ostvarjene realne možnosti za nove velike uspehe v bodočih letih. Svobodno združevanje sredstev, kooperacija in podobno, so samo razne poti k temu, prvi poskusi avtomatizacije pa nam odpirajo pot med najnaprednejše države sveta. Dejstvo, da se že uspešno uveljavljamo v mednarodni menjavi dela, da po svojih močeh že prispevamo k razvoju gospodarsko nerazvitih dežel, prav tako pa potrjuje naše velike uspehe, kar ponovno potrjuje misel, ki smo jo že povedali, da smo iz zaostale agrarne dežele postali nova industrijska sila...«

S temi uvodnimi besedami začenja poročilo Glavnega odbora o delu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije med četrtim in petim kongresom. Nadaljuje se s pregledom gospodarskega razvoja Slovenije v tem času, govori o razvoju delavskega samoupravljanja, socialistični politiki na vasi in o razvoju kmetijstva, o dosežkih komunalnega sistema, socialnem zavarovanju, zdravstvu, socialni politiki in gradnji stanovanj, o kulturi in znanosti v Sloveniji, o vzgojno-izobraževalnem sistemu in idejnovzgojnem delu, o družbeni dejavnosti mladine in žensk, o organizacijskem razvoju SZDL med obema kongresoma, o vlogi in pomenu kolektivnih članov, o družbenih organizacijah, društvih in narodnih manjšinah v naši republiki. Ko se bo v torek, 7. marca, sešlo v Ljubljani 720 delegatov in nekaj sto povabljenih gostov na V. kongres SZDL Slovenije, se bo začel tridnevni javni obračun naše največje »tribune najširših plasti delovnih ljudi«. Referat o tekočih nalogah organizacij Socialistične zveze o komunalnem sistemu bo prebral predsednik SZDL Slovenije Miha Marinko, nakar bo delal kongres v komisijah za organizacijska in kadrovska, za politična in ideološka vprašanja ter za družbeni sistem in gospodarstvo.

Člani Socialistične zveze delovnega ljudstva iz novomeškega okraja toplo pozdravljamo V. kongres SZDL Slovenije. S ponosom ugotavljamo, da so nas dogodki zadnjih let, zlasti pa še zadnje občinske konference SZDL znova prepričale, da je Socialistična zveza v tem času resnično postala organizator naše socialistične graditve. Brez nje, ki je najmočnejši činitelj naše socialistične zavesti, ne bi bilo delovnega poleta najširših delovnih množic, ki s tako vztrajnim zaupanjem grade sebi in otrokom lepši jutrišnji dan. Brez nje, ki je cementirala jugoslovanski socialistični patriotizem v usodno zlitost in neomajno skupnost delovnih ljudi vseh narodov Jugoslavije, ne bi imeli tega, kar danes že uživamo, o čemer pa smo še pred dobrim poldrugim desetletjem komaj govorili z najlepšimi željami. Vedno večji napredek delavskega samoupravljanja, čedalje širšega družbenega upravljanja in krepitev komun kot osnovnih celic naše družbene ureditve, vse to ustvarja iz dneva v dan nove odnose med ljudmi, proizvajalci in upravljavci, državljani socialistične Jugoslavije. Zlasti člani SZDL v novomeškem okraju, prej tako nerazvitem področju Slovenije, živo občutimo te velike spremembe in blagodejno korist socialistične družbene ureditve. Iz leta v leto narašča vrednost doma ustvarjene proizvodnje, čedalje večji je narodni dohodek v okraju in s pomočjo skupnosti uspešno dohitevamo razvitejše predele.

Zato se naš pozdrav V. kongresu SZDL Slovenije zliva z željami vseh delovnih ljudi Slovenije v obljubo:

PO DOSEDANJI POTI IN POD VODSTVOM TOVARIŠA TITA NEOMAJNO NAPREJ — K SOCIALIZMU, NAŠI PRIHODNOSTI!

Na kongresu nas bo zastopalo 47 delegatk in delegatov

Na sedmih občinskih konferencah SZDL so bili za delegate na V. kongresu SZDL Slovenije izvoljeni naslednji tovariši in tovarišice:

Ludvik Kebe, Franc Kovačič, Rezi Pirc, Anton Pleterski, Slavko Šribar, Lojze Štih, Milka Zagar, Majda Želcznik, Franc Perme, Franci Avsec, Dragica Voljčanšek, Franc Drobnič, Miro Gošnik, Hilda Bele, Cirila Zidar, Slavko Kržan, inž. Branko Voljč, Franc Leskovec, Franc Štajdohar, Niko Belopavlovič, inž. Rade Dvoržak, Tončka Mihelčič, Martina Jankovič, Ivan Škof, Milka Sila, Franc Pirkovič, inž. Fani Darovec, Tone Počrvina, Ludvik Golob, Marica Korenč, Dušan Zupanc, Roman Ogrin, Franc Sladič, Minka Švigelj, Stane Gorinšek, Anica Marinčič, Slavko Kastelic, Janko Predovič, Franc Ingolič, Viktor Zupančič, Franc Šetinc, Janez Voljčanšek, Franc Sablič, Alojz Ferenčak, Marija Hrovat, Milan Grmovšek in inž. Mile Pleterski.

Želimo jim, da bi nam s kongresa prinesli čim več napotkov za nadaljnje delo Socialistične zveze v naših komunah, kakor tudi, da bi s sodelovanjem v delu kongresnih komisij kar najbolj pomagali v izmenjavi dosedanjih izkušenj in prakse organizacij Socialistične zveze del. ljudstva.

»Posebne oblike dela med ženskami, pa naj je bil to list ali organizacija, so bile vedno podrejene glavni nalogi — da bi premostili s posebnimi napori vse, kar je nehumanega razdvajalo človeški rod in podrejalo en spol drugemu — da bi čimprej omogočili, da vse zadeve rešujemo kot skupne, družbene, človeške. S tem, da bodo vse zadeve žene, matere, otrok stvar celotne družbe in vseh njenih organov, prav s tem se ukinja nasprotje med posameznikom in družbo, kar je bistvo naših socialističnih naporov...« (Vida Tomšič)

VREME

OD 2.—12. MARCA 1961

Nestalno s pogostimi padavinami in hladneje.

Nočne ohladitve s snegom do nižin pričakujemo okrog 6. in 11. marca.

Obvestilo bralcem

Bralce našega lista prosimo, da sami prepognejo 7. in 8. stran današnje številke. Dobili boste prilogo »Mladi o sebi«, ki smo jo skupaj z vodstvom OK LMS namenili nedeljski okrajni mladinski konferenci.

Na številna pismena in telefonična vprašanja sporočamo, da pismonoše že pobirajo naročnino za prvo polletje. Ker izpolnjujemo položnice po abecednem redu, bodo nekatere pošte prišle na vrsto šele ta in prihodnji teden. Prosimo vas, olajšajte odgovorno delo pismonošem s tem, da jim takoj izplačate polletno naročnino za domači tednik.

UREDNIŠTVO in UPRAVA

ZABELEŽENO

Črnilo ni zdravilo

Okrajni zavod za socialno zavarovanje se krepko trudi kar najbolj decentralizirati zdravstveno službo, saj se obnašajo občine do nje prav mačehovsko. Komunalni sistem se utrjuje, občine prevzemajo nove in nove pristojnosti, združujejo se, da bi bile gospodarsko močnejše in da bi laže zmagovale vse naloge. Pri zdravstveni službi v občinah je obratno. Drobimo jo, namesto da bi občine poskrbele za enotno zdravstveno politiko. Zdravstveni domovi, postaje in pomožne postaje so nepovezani in plavajo, kakor vedo in znajo... V sedmih občinah je 16 zdravstvenih ustanov (bolnišnice niso štete), vsaka pa se po svoje ukvarja z upravnimi, kadrovskimi in finančnimi problemi. Niti resnica, da je zdravstvena zaščita v gospodarsko nerazvitih področjih dražja kot v razvitih, nas ni izmodrila. Kdo naj krije izgube? Izvršni odbor OZSZ je že sklenil, da bo letos razpravljal o dotaciji in o pomoči za preventivno službo z eno samo zdravstveno ustanovo v vsaki občini in ne več z vsemi, kakor je doslej.

V občini Novo mesto dela 49 zdravstvenih delavcev in 12 administrativnih moči, v občini Brežice 28 zdravstvenih delavcev in 12 administrativnih moči, v občini Črnomelj, ki je edina v okraju zdravstveno službo strnila in administracijo vseh zdravstvenih ustanov združila pri zdravstvenem domu v Črnomlju, pa dela 20 zdravstvenih delavcev in le 3 administrativne moči. Ali ne bi bilo bolje, če bi osrednji zdravstveni dom v vsaki občini imel pomočnika upravnika, ki bi se ukvarjal z organizacijskimi problemi in o njih le poročal zdravniku — upravniku, mesto da bi se vsak zdravnik v vsaki zdravstveni ustanovi poleg strokovnega dela ukvarjal vsak dan vsaj dve uri še z birokracijo? Kaj je cenejše? Gotovo oblika, ki so jo osvojili v občini Črnomelj.

Zdravniki so za nas dragocen kader, še vse premalo jih je, pa vseeno dopuščamo, da pišejo dopise, skrbe za plače, se mučijo s tarifnimi pravilniki in si, na kratko rečeno, mažejo prste s črnilom! Toliko smo (upamo vsaj) že pametni, da vemo: črnilo ni zdravilo!

J. M.

VARTEKS - konfekcija za vse!

Na vprašanja naših bralcev in glede na veliko zanimanje za novo prodajalno, ki jo bo odprla naša največja konfekcijska tovarna VARTEKS v Novem mestu, smo obiskali tovarno v Varaždinu in pozvedeli več o tem.

Že ko smo se vozili po ravnini proti malemu gričku, okoli katerega so bile na široko raztresene hiše in ugledali med njimi nekaj tovarniških dimnikov, od katerih je bil eden posebno velik, smo uganili, da je to Varaždin, veliki dimnik pa Varteksov. In res.

Pri vhodnih vratih smo zašli v pravcato delovno mravljišče. Med mnogimi stavbami za ograjo so se gibali ljudje, vsi so nekam hiteli. Nekateri so prenašali papirje, drugi mape, tretji blago. Preko 5.600 delavcev in delavk se giblje v Varteksovem naselju, ki je podobno manjšemu mestu.

Tovariši glavni direktor, direktor konfekcije in komercialni so nam povedali, da bodo res tudi v Novem mestu odprli konfekcijsko prodajalno, kakršnih imajo v državi že preko 170. Otvoritev bi morala biti že 1. marca, toda izvajalec adaptacijskih del PIONIR ne more do roka opraviti mizarskih del, zato se bo otvoritev zavlekla do konca meseca.

Tovarna Varteks, ki proizvaja 280 raznih proizvodov v 30 različnih velikostih, bo v Novem mestu ob otvoritvi dala v prodajo vse svoje proizvode za pomlad in poletje, kasneje pa bodo dobili še jesensko in zimsko blago. Prodajali bodo moške obleke od delovne za 3.700 din in navadne za 6.000 do 7.000 din do salonske za 30 tisočakov. Bogata bo tudi izbira ženskih dežnih plaščev iz domačih in uvoženih tkanin v vseh barvah in raznih modelih.

Tudi ženska terilen in druga krila, kakor tudi kostime bo mogoče poceni kupiti pri Varteksu.

Posebej smo se zanimali za izdelke iz velvetona, ki je letos moderen, razen tega pa tudi praktičen. Povedali so nam, da je s tem malo teže, ker je to uvozna tkanina, vseeno pa bomo Novomeščani dobili nekaj teh izdelkov.

Bogata bo tudi izbira otroških oblačil, katerih pri nas najbolj potrebujemo: obleke za dečke vseh vrst in oblik, plašči za dečke in deklice, vetrovke vseh vrst, kratke in dolge hlače ter razni kompleti.

»Naš namen je,« so izjavili predstavniki Varteksa, »približati proizvode potrošnikom vseh vrst, poklicev in krajev. Močno se trudimo, da bi nam to uspelo.«

Prepričani smo, da bo tudi novomeška prodajalna Varteksa potrdila sloves naše največje konfekcijske tovarne v državi.

Ria Bačer

NOV SISTEM DELITVE DOHODKA

27. februarja je v Novem mestu predsednik OLO Niko Belopavlovič pričel posvetovanje o novem načinu delitve dohodka. Predsednik okrajnega sveta za delo in direktor Novoteksa Luka Dolenc, je nato spregovoril o vzrokih, ki so privedli do novega sistema delitve dohodkov in vrste novih predpisov, ki jih bo te dni sprejela ljudska skupščina. O zadevi poročamo zelo na kratko, ker jo je temeljito obdelalo dnevno časopisje.

Razmerje cen in vključevanje našega tržišča v svetovno tržišče ter v mednarodno delitev dela so bili glavni vzrok za novo delitev dohodka in izdajo 12 novih odlokov. Ti posegajo predvsem v ustvarjanje čistega dohodka pri podjetjih, v plačevanje prispevkov iz dohodka federaciji in ostalim političnoteritorialnim enotam, v ustvarjanje rezervnih skladov pri občinah in republiki ter v obdavčitev izrednega dohodka. Novi instrumenti ne bodo izpremenili samo odnosa med podjetji, ampak tudi prostor komune v našem družbenem sistemu ter bodo dali večjo vlogo organom delavskega samoupravljanja. Na posvetovanju so se pogovorili predvsem o tem, kako se bo vse to praktično kazalo v naših podjetjih, občinah in okraju in kaj bodo morali sami storiti, da bi bile posledice novih instrumentov kar najbolj pozitivne. V živahni razpravi so prisotni naleteli na nekaj nejasnosti, ki jih niso znali razvozlati, zato bodo ta vprašanja načeli naši ljudski poslanci na zasedanju ljudske skupščine.

Jože Šlibar je skočil 141 metrov!

24. februarja je jugoslovanski smučarski skakalec Jože Šlibar dosegel na največji skakalnici sveta v Oberstdorfu v Nemčiji nov svetovni rekord: skočil je 141 metrov. S tem sijajnim podvigom je naš 27-letni študent gozdarstva iz Ljubljane presegel za dva metra rekord, ki ga je leta 1951 dosegel finski skakalec Tauno Luiro na isti skakalnici. Na našega sposobnega skakalca smo res lahko ponosni.

Hišnina je znižana

Na torkovi seji so odborniki ObLO, Novo mesto, potrdili odlok o znižanju hišnine za 40 odstotkov. Konec lanskega leta je ObLO sprejel odlok o izračunu hišnine na podlagi točkovanja. Vse stanovanjske stavbe na podeželju so komisije ocenile po sistemu točk — kot stanovanja v Novem mestu, le da je bila vrednost točke v Novem mestu 440 din, na podeželju pa 420 din. Ker so v sosednjih občinah izračunavali hišnino s pomočjo kategorizacije stavb, je bila hišnina tam nižja kot v novomeški občini. Da bi razliko odpravili in zajezili negodovanje prebivalcev podeželja, je ljudski odbor sprejel nov odlok, ki hišnino znižuje za 40 odst., tako da je približno enaka kakor v drugih občinah. Odlok o znižanju pa ne velja za Novo mesto in Dolenjske Toplice, ki sta po odloku ObLO kraja, kjer se mora izvesti izračun hišnine po točkovalnem sistemu. Odlok o znižanju prične veljati 1. januarja 1960, vse doslej vplačane hišnine pa bodo hišnim lastnikom obračunali. Dobra plat prvotnega odloka je v tem, ker je zaradi temeljito izvedenega točkovalnega sistema na podeželju dobila občina dober vpogled nad stanovanjskim fondom na vsem področju.

Občni zbori in konference sindikalnih podružnic

V preteklem tednu so se o delu sindikalne podružnice pomenili delavci v gozdnem obratu GG Brežice v Sevnici. Tudi člani sindikata Doma počitka na Impoljci so dali obračun dela, ustanovni občni zbor pa so imeli ta teden tudi člani sindikalne podružnice zdravstvenih delavcev v Sevnici. Ta podružnica se je po sklepu večine članstva na zadnjem občnem zboru sindikata javnih uslužbencev osamosvojila. Nova podružnica vključuje zdravstveno osebje iz Sevnice in Krmelja kot tudi uslužbence lekarne.

Nevednost ali zloba?

Po Sušici je v Dolenjske Toplice pred dnevi priplavala crknjena kokoš. Starejša žena je zavpila šolskim otrokom ki so se vračali od pouka:

— Poglejte, otroci! Lepa, debela kokoš plava! Kragulj jo je najbrž ubil! Potegnite jo iz vode, sicer jo bom jaz! Dobra bo! —

Šolski otroci so kokoš potegnili iz vode in odnesli domov na Cerovec. Ker staršev ni bilo doma, so jo kar sami osmukali in očistili ter tovariško razdelili. Polovico so šolarji odnesli v Bušinec, drugo polovico pa so spekli v Cerovcu in poiedli. Iztrebke so vrgli na gnojišče.

Na Cerovcu so nato pri dveh hišah poginile vse kokoši. Veterinar je ugotovil kokošjo kugo. V Bušincu lahko kugo še pričakujejo, ker traja inkubacijska doba 3 tedne.

Zakaj tako? Crkovine naši ljudje ne jedo, kragulj redkokdaj izpusti svoj plen. Kako je mogla ženska domnevati, da je kokoš, ki je plavala po Sušici, padla kragulju iz krempljev? Zato se resno vprašujemo: ali je posredi nevednost ali zloba. Skoroda smo prepričani, da je posredi zloba, češ če je poginila kokoš enemu, pa naj še drugim!

Mladi delavci in uslužbenci

Industrije obutve v Novem mestu

pozdravljamo udeležence okrajne mladinske konference!

DRŽAVNI ZAVAROVALNI ZAVOD

podružnica NOVO MESTO

☆ pozdravlja mladino
☆ novomeškega okraja
☆ in ji želi novih
☆ uspehov!

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Predsednik FLRJ Josip Broz Tito je v torek opoldne prispel na prijateljski obisk v afriško državo Gano. Prisrčni in navdušeni sprejem, ki ga je doživel naš predsednik v prvi afriški državi (obiskal bo še Togo, Liberijo, Gvinejo in Maroko), je pokazal, da je med Jugoslavijo in med novimi neodvisnimi afriškimi državami že zrasel most prijateljstva in razumevanja, ki se bo z obiskom predsednika Tita brez dvoma še utrdil in razširil.

Titov obisk v zahodnoafriških državah sovpada z izredno resnim položajem v Kongu. Položaj se je še poslabšal v zadnjem tednu, ker so predsednik Kasavubu, Kalondži in Combe ter njihovi pristaši javno povedali in pokazali, da se ne mislijo ozirati na sklepe Varnostnega sveta in da imajo Združene narode zdaj, ko so ti nekoliko odločneje nastopili proti njim, za »sovražnike kongoške neodvisnosti«.

Toda položaj se je zaostril tudi zaradi neke druge okoliščine. Na splošno presenečenje in na preplah samozvanih kongoških politikov v Leopoldvillu, južnem Kasaiju in Elisabethvillu so enote zakonite kongoške vlade premiera Gizenge, ki ima sedež v glavnem mestu Vzhodne pokrajine Stanleyvillu, pokazale pod vodstvom generala Lundule nenavadno žilavost in prešle v »ofenzivo«.

Čete generala Lundule so namreč v preteklem tednu naglo krenile v smeri glavnega mesta pokrajine Kasaj Luluaburga, ga »zavzele« in že prispele v Port Franqui, na meji med pokrajinama Kasai in Leopoldville. Pri tem je značilno, da ni prišlo do nobenih bojev, ker je prebivalstvo — in celo Mobutujevi vojaki — pozdravilo čete zakonite vlade in jih gostoljubno sprejemalo.

Po najnovejših vesteh so sicer enote kongoške nacionalne vojske brez kakršnega koli pritiska ali spopada zapustile Luluaburg in se napotile proti severu. Za zdaj še ni znana njihova dokončna smer in tudi ne razlog za ta vojaški premik. Kongoška časopisna agencija iz Leopoldvilla, ki je pod nadzorstvom Kasavubuja in Mobutuja, je celo poročala, da je posadka v Luluaburgu razorožila vse Lundulove vojake, ki so prišli tja pred dvema dnevoma. To se je pokazalo kot izmišljotina, ker je misija Združenih narodov prejela podrobna poročila iz tega mesta, iz katerih je razvidno, da v Luluaburgu ni nihče nikogar razoroževal ali napadal in da vlada v mestu še naprej popoln red in mir.

Očitno je, da je hotela leopoldvillska časopisna agencija nekoliko ublažiti hud vojaški in moralni udarec za Kasavubuja in Mobutuja, ki ga je povzročil prihod nacionalnih kongoških vojakov v Luluaburg.

Da je položaj po mnenju kongoških samozvancev resen, dokazuje živčnost v Leopoldvillu in mrzlično posvetovanje — Elisabethvillu (v Katangi), kamor sta na vrat na nos priletela predsednik kongoške »vlade« iz Leopoldvilla Ileo in predsednik »rudarske republike« Kalondži, da bi prosila odpadnika Combeja za pomoč proti nacionalni kongoški vojski.

Za negotovost in zmedo, ki vladata med nasprotniki zakonite kongoške vlade, so značilna nasilna dejanja vojaštva v Leopoldvillu, ki jih podpihujejo najvišji politični krogi v tem mestu, vštevši Kasavubuja. Množijo se napadi na pripadnike mednarodnih sil OZN in uslužbence misije OZN, tako da je morala misija OZN preseliti vse svoje funkcionarje in nekatere oddelke iz oddaljenih predmestij v mestno četrt okrog palače »Royal«, kjer je njen sedež.

Medtem je generalni sekretar OZN Hammarskjöld po posvetovanju s posvetovalnim odborom za Kongo sprejel nekatere ukrepe za uveljavljenje resolucije Varnostnega sveta o Kongu. Poslal je poveljstvu sil OZN v Kongu navodila, po katerih je treba, čeprav s silo, preprečiti državljansko vojno. Opozoril je belgijsko vlado, da mora umakniti vse belgijsko osebje iz Konga, hkrati pa zaprosil Mednarodno sodišče pravice, naj določi kandidate za skupino treh sodnikov, ki bi izvedli preiskavo o okoliščinah, v katerih so bili umorjeni premier Lumumba in njegova sodelavca Okito in Mpolo.

Zmeda v Leopoldvillu

Pred ustanovitvijo komunalnih zavodo za socialno zavarovanje

Zapiski z zasedanja skupščine podružnice OZSZ v Vidmu-Krškem

Zadnji četrtek je bilo IV. redno zasedanje skupščine OZSZ, podružnice v Vidmu-Krškem. Kot gost se je skupščine udeležil direktor okrajnega zavoda za socialno zavarovanje tov. Miha Počrvina. Poslovno poročilo je dal upravnik podružnice tov. Stane Drobnič.

Delegati so posegli v razpravo najprej glede zavarovanja kmetijskih proizvajalcev. Menili so, da ti še niso dovolj seznanjeni s pravicami zavarovanja. Direktor OZSZ Miha Počrvina pa je sporočil, da se kmetje dobro poslužujejo svojih pravic. Stroški zdravljenja kmetijskih zavarovancev za občino Videm-Krško znašajo 25 milijonov in 435 tisoč dinarjev, za Sevnico pa preko 8 milijonov.

Delegat Valentin Hribar iz Sevnice je predlagal, naj bi se ustanovil dom za tuberkulozne bolnike. Poslužili bi se ga predvsem starejši bolniki in tisti, ki nimajo možnosti oskrbe. Vzdrževanje teh oseb v domu bi bilo znatno cenejše kot v bolnišnicah.

Tudi na današnji skupščini je bilo potrjeno, da so pogoji za delo v brežiški bolnišnici nemogoči. Primanjkuje jim prostorov in tudi stanovanj. Nujno bi potrebovali 52 milijonov dinarjev. Ker se v navedeni bolnišnici zdravijo tudi bolniki iz drugih občin, bi morale vse občine prispevati sredstva in omogočiti razširitev bolnišnice.

Zelo pereč je tudi problem zdravstvene službe v Vidmu-Krškem. Podružnica OZSZ je imela na dan 1. I. 1960 5560 aktivnih zavarovancev. Med letom je število znatno porastlo. Samo dva zdravnika nemoreta v redu opravljati službe. Zato bo moral občinski ljudski odbor v prid zdravstvene službe kaj ukreniti.

Delegati so bili seznanjeni z osnutkom reorganizacije službe socialnega zavarovanja. Ta predvideva, da bodo bodoči komunalni zavodi bolj vezani na občinski ljudski odbor. Arbitražni svet pri občinskem ljudskem odboru naj bi reševal vse spore iz socialne in zdravstvene službe. Glede samostojnih fondov in komunalnih zavodov bodo sklepale občine. Podružnice OZSZ bodo dobile večje pristojnosti glede sanitarnih pripomočkov, pošiljanja bolnikov na zdravljenje, obračunavanja kmečkih zavarovancev in pod. To bo hkrati tesneje povezalo komuno in zavarovance.

D. K.

Začasni ObLO v Novem mestu

Občina Žužemberk se je združila z občino Novo mesto. Ker poteka mandat ljudskih odbornikov in pričakujemo razpis novih volitev, bo do takrat deloval začasni ljudski odbor, ki je bil osnovan na seji 28. februarja. Pred sejo so se odborniki obeh ljudskih odborov na sestanku pogovorili, koliko odbornikov bo štel novi odbor in koliko odbornikov novo priključenega področja bo zastopalo prebivalce v obeh zborih začasnega ObLO Novo mesto. Sporazumeli so se, da bo žužemberško področje zastopalo 9 odbornikov, od tega 6 v občinskem zboru, 3 pa v zboru proizvajalcev (2 v kmetijski skupini in eden v industrijski). Odborniki nekdanjega ObLO Žužemberk so nato iz svoje srede izvolili dogovorjeno število odbornikov v začasni ObLO Novo mesto.

Nato sta bila na ločenih sejah oba zbora začasnega ljudskega odbora konstituirana, vsi odborniki pa so zaprisegli. Na seji je bil za predsednika začasnega ObLO Novo mesto izvoljen Ludvik Golob, za podpredsednika pa Sergej Thorževski in Jože Gosenca ter imenovani: tajnik ljudskega odbora, načelniki oddelkov, šefi odsekov, inšpektorji in sodniki za prekrške.

Odborniki so imenovali vrsto svetov in komisij ter hkrati razrešili večino odborniških komisij, katerih delo bodo prevzeli resorni sveti, upravne komisije in upravni organi. Potrdili so tudi ustanovitev krajevnega urada v Žužemberku, ki bo opravljal upravne dolžnosti za področje krajevnih odborov Žužemberk, Ajdovec, Dvor, Veliko Lipje in Šmihel pri Žužemberku.

Seminar SZDL v Črnomlju

V Črnomlju je bil te dni seminar za vodstva krajevnih organizacij SZDL, ki se ga je udeležilo 38 članov. Na seminarju so govorili o vlogi krajevnih organizacij kot organa družbenega upravljanja. Vse nadaljnje uspehe v razvijanju našega družbeno-političnega sistema je treba navezati na povečanje materialne proizvodnje, ki naj bi bila odraz izpolnjevanja prihodnjih nalog v gospodarstvu.

Ugotovljeno je bilo, da se predlogi in mnenja volivcev in članov SZDL večkrat na terenu ne upoštevajo. Razumljivo je, da je to vzbujalo negodovanje. Umestna je zahteva državljanov, da se preko zborov volivcev zagotovi večja možnost nadzorstva in soodločanja prebivalstva pri sprejemanju sklepov in urejevanju problemov v komuni.

Občinski odbor SZDL je sklenil seminar obnoviti, brž ko bo Zvezna ljudska skupščina sprejela nove instrumente v zvezi z delitvijo dohodka gospodarskih organizacij ter izpopolnitvijo našega gospodarskega sistema.

Prva jugoslovanska ladja na atomski pogon

Vse kaže, da bo reška ladjedelnica »3. MAJ« gradila prvo jugoslovansko ladjo na atomski pogon. Znanstveniki pravijo, da bi bilo najbolj gospodarno, če bi zgradili na atomski pogon ladjo-tanker. Zdaj premišljajo, kakšen tip atomskega reaktorja bi najbolj ustrezal naši prvi atomski ladji. Kakor kažejo podatki strokovnjakov, bi našo prvo ladjo na atomski pogon splavili okoli leta 1970, torej že čez 9 let, kar je nedvomno nov dokaz visoke ravni naših znanstvenikov in raziskovalcev.

Do torka že 2451 novih naročnikov!

Tudi v zadnjem tednu se je na Dolenjski list spet naročilo 60 novih naročnikov (največ iz občin Brežice in Novo mesto). Skupno število vseh novih naročnikov v zadnjih 2 mesecih znaša doslej že 2451, zbiranje pa se seveda še nadaljuje.

OBVESTILO TELEFONSKIM NAROČNIKOM

Po sklepu upravnega odbora Skupnosti jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov si morajo vsi novi telefonski naročniki kupiti telefone na lastne stroške, dosedanji pa jih odkupiti. Odlok velja za vse telefonske naročnike brez izjeme.

Naročnike, ki imajo induktorske aparate, opozarjamo, da takih aparatov ne izdeluje nobena jugoslovanska tovarna več in jih na trgu ni dobiti. Tistim pa, ki imajo CB aparate (Novo mesto, Brežice, Videm-Krško), svetujemo, naj odkupijo sedanje, ker je mogoče vanje vstaviti številčnik in jih potem uporabljati kot avtomatske.

Naročnikom, ki do 31. marca 1961 ne bodo podpisali kupne pogodbe za aparate, ki so last PTT podjetja, ali pa si aparatov ne bodo sami nabavili, bomo telefon demontirali, ker smatramo, da s tem razdirajo naročniški odnos.

Podjetje za PTT promet
Novo mesto

Kratke z raznih strani

■ V nedeljo, 26. februarja, je po operaciji umrl maroški kralj Mohamed V. Pogreb, ki so se ga udeležili številni visoki gosti iz tujine, med njimi tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković v imenu predsednika Tita, je bil v torek. Za novega maroškega kralja Hasana II. so razglasili princa Mulaja Hasana.

■ V Parizu sta se sestala francoski predsednik de Gaulle in tunizijski predsednik Habib Burgiba. Obravnavala sta predvsem problem Alžirije in francosko-tunizijskih odnosov. Baje je bil dosežen napredek glede pogajanj med Francijo in začasno alžirsko vlado.

■ V srednjeafriški koloniji Severni Rodeziji vlada napet položaj. Kolonisti bi radi obdržali oblast v rokah in zavračajo celo predloge Londona, po katerih naj bi črno prebivalstvo dobilo več pravic kot doslej. Vpoklic belih rezervistov pod orožje je še bolj poslabšal položaj.

■ Pred sodiščem v Adis Abebi se je začel proces proti generalu Mengistu Neveju, nekdanjemu poveljniku cesarske garde, ki ga obtožnica dolži, da je bil eden izmed glavnih voditeljev izjalovljenega državnega udara.

■ V Sovjetski zvezi bodo reorganizirali državni odkup kmetijskih proizvodov. Odkup bo odslej potekal po sporazumu o kontrahiranju, ki bo veljal kot trdna obveznost kolhozov in sovhozov za prodajo kmetijskih proizvodov državi.

■ V Jeruzalemu so uradno objavili, da so začetek procesa proti vojnemu zločincu Adolfu Eichmannu odložili do 11. aprila t. l.

■ Časopis »Washington Post« napoveduje, da bo Kennedyjeva vlada predložila Kongresu revizijo zakona o prepovedi dobav tako imenovanih strateških potrebščin državam vzhodnega bloka.

Zakaj v Škocjanu reja belih svinj?

Razen ostalih nalog imajo družbena posestva in zadruge v pogodbeni proizvodnji v 5-letnem razvoju kmetijstva prav velike naloge v prašičereji, in to predvsem v reji bekonov za izvoz. Za to veliko nalogo pa posestva ne bodo zmogla vzrediti dovolj mladih pujskov na svojih obratih. Zato bodo družbena posestva in zadruge za pogodbene rejce prisiljena kupovati mlade pujske preko zadrug v območju vzrejnih središč od naprednih prašičerejcev.

Krško polje od Novega mesta do Brežic, Krškega in Mokronoga je širše vzrejno področje mladih pujskov. Pujske rede 6 do 8 tednov (do teže 10 — 15 kg), nakar jih prodajo na sejmih v Novem mestu, Brežicah, Samoboru, Šentjerneju, Škocjanu, Krškem, Sevnici, Mokronogu in Šentrupertu. Koliko pujskov se proda letno na teh sejmih, je težko ugotoviti, po eviden ci živinskih potnih listov se jih pa proda samo na novomeškem sejmu letno okrog 60.000. Kupci prihajajo iz Suhe krajine, Bele krajine, s Kočevskega, Gorenjskega, iz Primorja, Istre in celo iz Dalmacije. Deloma kupujejo pujske na novomeškem sejmu tudi okoliški kmetje iz Mirne peči, Trebnjega, Dobrniča itd. Večino teh pujskov vzredijo kmetje iz šentjernejske doline, kjer je področje zadruge v Šentjerneju in Škocjanu. Tu je okrog 4000 plemenskih svinj, ki povečini prasetijo dvakrat na leto, tako da ena svinja zredi letno okrog 14 pujskov. Večina kmetov redi po dve ali več plemenskih svinj, večji rejci imajo pujske za oddajo vsake dva do tri mesece. Prevladuje črnopasasta-krškopoljska pasma, ki se odlikuje po svoji skromnosti, zato je iskana predvsem med malimi rejci-samopreskrbovalci, ki se na sejmih pojavljajo kot glavni kupci teh pujskov.

Z izvajanjem petletnega programa v prašičereji se pa pojavljajo kot kupci pujskov družbena posestva in zadruge za pogodbene rejce. Za družbena posestva in pogodbeno rejo pa črnopasasta, polmastna svinja ne prihaja v poštev. Posestva in pogodbeni rejci bodo rabili **bele pujske iz priznanih, po veterinarju kontroliranih dvorcev.** Taka reja se pa lahko organizira le s pomočjo zadruge. Tega dela se je po nasvetu Kmetijskega inštituta in Kmetijske zbornice Slovenije lotila **Kmetijska zadruga v Škocjanu.** Načrt predvideva najprej zamenjavo črnopasastih plemenskih merjascev z belemi merjasci. Potomci teh bodo beli. Postopoma se bodo zamenjale še plemenske svinjke, tako da bi v letu 1964 zamenjali že celotni stalež sedanje pasme z novo pasmo. Mlade pujske bo odkupovala zadruga. Rejci bodo torej pujske lahko prejali in bodo še na boljšem kot doslej, kajti zadruga bo bolj zanesljiv kupec kot pa kupec na sejmu, ki velikokrat tudi izostane, da mora rejec pujske s sejma peljati domov.

Vedeti moramo še to, da z rastjo mest, kjer je reja svinj iz zdravstvenih ozirov prepovedana, pada število samopreskrbovalcev, ki so do sedaj kupovali in iskali črnopasast pujske. Rejcem pujskov torej novi kupec — družbena posestva in pogodbeni rejci — pride prav, ker jih bo rešil skrbi za prodajo. Temu novemu kupcu in njegovim zahtevam se bodo morali rejci pujskov prilagoditi.

Ali poznate bele svinje?

Da bodo rejci svinj poučeni o novi pasmi, ki jo uvajamo, jo bomo na kratko opisali. To je velika, bela svinja, vzgojena v severnem delu Anglije kjer so bujni pašniki in odlični živinorejci. Od tod se je ta svinja širila v Dansko, Švedsko, Nemčijo, Poljsko, Češko, Holandijo in tudi k nam. Tako je nastala švedska, danska, nemška svinja po križanju in odbiri. Je mesnata, težka svinja, dolgega in globokega telesa. Koža je tanka in elastična, obrasla z gladkimi, finimi ščetinami bele barve. Glava je srednje dolga, čelo je široko, ušesa razmeroma velika, štrleča in nagnjena malo naprej. Vrat je močan. Rep je visoko nasajen. Pleča so široka, v prsih je globoka. Plemenice imajo praviloma 14 do 16 seskov. Noge so srednje visoke, močne. S 6 do 7 meseci doseže 100 kg teže, z 1 letom do 200 kg teže, odrasle plemenice so težke od 200 do 250 kg, merjasci dosežejo 300 kg in več. Stari pitanci lahko dosežejo še več. Plodnost svinj je velika in se giblje od 11 do 14 pujskov na gnezdo. Navadno ima letno po dve gnezdi. Svinje so dobre matere in dajejo dosti mleka. Pujski dosežejo z 10 tedni starosti težo okrog 20 kg.

Te svinje hrano dobro izkoriščajo, predvsem pa se rade pasejo. Zato naj jim rejci privoščijo paše v svinjskih ograjah, ki se dajo urediti pri vsaki kmečki hiši. Če zmanjka paše, se jim naj da v ograjo sveža mlada detelja. Svinje se lahko pripuščajo že z 8 do 9 meseci starosti. Zaklane v dobi do 1 leta starosti, dajejo sočno meso s finimi vlakni, ki je prepreženo s slanino. Zaradi tega je to izrazita svinja za bekon. Svinje, zaklane v starosti nad 1 leto, pa dajejo prav tako kot črnopasaste lepo, debelo, belo slanino. Zato je strah, da z rejo belih svinj ne bomo imeli dovolj masti za domače potrebe, brez osnove.

Razlogi za uvedbo belih svinj so torej tehtni. To zahtevajo interesi skupnosti, pri čemer pa interesi posameznih rejcev ne bodo v ničemer prizadeti. Nasprotno: reja belih svinj prinaša korist tudi posameznim rejcem, ker bodo dobili rednega, stalnega kupca kot nadomestek za njegovega sejmskega kupca.

D. T.

Proizvajalka - pa tudi žena!

Obisk v kostanjeviškem obratu novomeške INDUSTRIJE PERILA

Čeprav smo zadnje tedne o tem že pisali, nikomur ne bo škodovalo, če prebere še enkrat: 8.284 zaposlenih žena v našem okraju je lani ustvarilo 16 milijard dinarjev družbenega bruto produkta oz. kar 33 odstotkov vsega, kar smo v okraju sploh ustvarili! Velikega deleža naših proizvajalk pa navadno ne cenimo dovolj. Problemi zaposlenih žena so problemi celotne družbe. Čeprav je politični boj dobojevan, je pred nami še vedno naloga, da pomagamo v boju za osveščanje žensk glede njihovega položaja v družbi in družini, pri njihovi aktivizaciji v boju proti posledicam preteklih stoletij, ko so imele v družbi in družini docela podrejeno vlogo!

Čez dve uri se bosta izmenjali prva in druga skupina. Delavke iz šivalnice in likalnice pridejo navadno že prej. Dela ne zamujajo. Največkrat posedijo pred vhodnimi vrati vzdolž stavbe in se pogovarjajo. Znotraj vztrajno tečejo stroji in marljive roke delavk še sučejo po njih kose blaga, ki jih je treba sešiti; poleg njih posebna skupina lika in ravna izdelke, druga skupina deklet pa jih prešteva in spravlja v papirnate škatle, na katerih piše: **Industrija perila — Novo mesto.** Vse je še sredi dela, v največjem teku. Oči deklet in žena pa se sprašujejo: »Ali bomo dosegle plan?« Roke jim odgovarjajo in samo od njih je odvisno, ali bo današnja številka večja od včerajšnje in predvčerajšnje.

Industrija perila — obrat v Kostanjevici ima svoje prostore v prosvetnem domu. V treh sobah imajo pravzaprav vse: pisarno, skladišče in delavnico. Poleg šivalnice v prvem nadstropju je še garderoba in nič več. Ko sem si podrobno ogledal delovno mesto posameznih oddelkov in ostale prostore, me je zanimalo, kako morejo delati tako »stisnjene«. Predsednica sindikata Anica Lakner je brž pojasnila:

Pred 3 leti 8 delavk, danes že 84

»Naš obrat je precej mlad. Komaj tri leta delamo za Industrijo perila iz Novega mesta. Če pogledam, kako smo pričeli, ne morem mimo dejstva, da se je proizvodnja, zlasti zadnje leto, občutno povečala. Kar poglejte: pred tremi leti je bilo pri nas zaposlenih le 8 delavk, danes pa jih je 84. Dekleta in žene iz okolice pa se še vedno zanimajo če je v sebi obratu še mogoče dobiti službo. Seveda je največ kmečkih. Vsakdo želi kaj zaslužiti.

Sprva je šlo teže. Postavili so nam tako visoke številke, da smo se jim komaj približale. Da bi plan laže dosegle, so nam dovolili, da smo uvedle nočno službo. To pa se je izkazalo za nekoristno, namreč — še daleč ni bilo tistega učinka, kot smo ga pričakovale. Ko se je dovoljenje za nočno delo izteklo, je obratni delavski svet podrobneje razpravljal o nastalih problemih. 8 najslabših delavk smo odpustili, tri pa smo pred kratkim ponovno sprejeli.«

»Ali plan zdaj lahko dosežete?«

Zakaj ne bi podrobno poznale proizvodnih nalog?

»Kar se tiče plana, nikoli ne vemo, ali ga dosežemo ali ne, in če ga, za koliko ga morda še presežemo. Odgovorni v Novem mestu pa o tem, ne vem zakaj, molčijo. Sploh nimajo časa za nas. Morda bi se le dalo kaj ukreniti. Sindikalna organizacija in obratni delavski svet sta o tem že razpravljala, toda pravega odgovora še vedno ni. Zakaj ne bi sproti poročali o naših uspehih; prepričane smo, da nam bi to tudi moralno precej pomagalo.«

»Kako ocenjujete položaj žene v proizvodnji in izven nje?«

»Res je, da žena proizvajalka marsikdaj ne more dati tistega učinka kot moški; res je, da so nam priznane vse pravice, toda sprašujemo se, zakaj jih krnijo. V Kostanjevici je n. pr. naš obrat edino večje industrijsko središče. Zato bi se moralo na to gledati malo z drugačnimi očmi. Mislim predvsem na delovne pogoje, ki jih ima zaposlena žena pri nas, in na splošne življenjske pogoje doma, na stanovanju.

Če do potankosti preiščemo možnosti, kaj bi se dalo še ukreniti, je treba predvsem poudariti (če izvzamem majhne delovne prostore) naslednje: kljub temu da ustvarimo toliko in toliko dohodka, nimamo higienske sobe! Mislim, da ni treba posebej poudariti, da si danes, 15 let po revoluciji, nikakor ne moremo predstavljati, da je kaj takega še mogoče. Kako naj bo vse v redu, če niti za človeka dovolj ne skrbimo! — Poglejte še tole; morda se malce nerodno sliši, a je vendarle res: nimamo vode! Kostanjevica, ki leži sredi vode, je brez nje, čeprav so vodovodne cevi speljane vsepovsod!

Je to vse res šele prihodnost?

Govoriti o stanovanjski skupnosti, o otroških vrtcih, raznih servisih se pravi govoriti o prihodnosti. Zdaj zaposlene žene so doma največ s kmetov, kjer tudi stanujejo. Iz Kostanjevice jih je manj, več jih pride iz okolice. Zanje je najteže. Žena proizvajalka je hkrati gospodinja, vzgojiteljica svojih otrok in družbena delavka. Razumljivo je, da pri takih pogojih, kot so zdaj, žena ne more imeti prostega časa in tudi ne razvedrila. V socialistični družbi pa naj bi ne skrbeli samo za delovne uspehe in porast proizvodnje, ampak tudi za človeka, če to ponovno poudarim.

Kar se tiče organizacij, kjer smo včlanjene, lahko rečem naslednje: vse smo članice SZDL, sindikata, prosvetnega društva, razen tega pa je še 30 članic Društva prijateljev mladine.«

»Vaš letošnji plan?«

Prihodnji mesec že v grad?

»Letos se bo proizvodnja povečala za 35 odstotkov. Seveda je to odvisno od tega, kako bo steklo delo v novih prostorih. Že dalj časa namreč urejajo kostanjeviški grad, kamor bi se naš obrat preselil v začetku aprila. Razen drugih prostorov bomo imeli dve pisarniški sobi, sobo za poučitek med delom in malico, garderobo, kopalnico in higiensko sobo. V vseh prostorih bo tudi dovolj vode. — Upamo, da se bo uredilo še marsikaj drugega; predvsem bi rade malo več prostega časa, kadar nismo na delu.«

To so načrti. Delovni pogoji proizvajalk se bodo slej ko prej izboljšali. O tem pripovedujejo že sedanji zaključki raznih razprav. Žena bo v proizvodnji vedno več. Ponekod je njihova proizvodnja celo večja od moške. Zakaj jim ne bi nudili vsega, da bo ta porast še večji!

Ko je bila druga izmena sredi dela, sem povprašal še nekaj najboljših delavk — rekorderk, kako so uspele doseči tako visoke številke. Povedale so mi, da je najboljša prav **Anica Lakner**, predsednica sindikata, s katero sem se doslej pogovarjal. S ponosom so tudi povedale, da je treba pohvaliti še **Milko Rabzelj** iz Šentjerneja, **Minko Kus** iz Kostanjevice, **Fani Tomšič** iz Dob ter **Zofko Gorišek**; vse namreč presegajo dnevni plan za 20—40 odstotkov.

Ivan Zoran

NAŠ OBISK

PRSTI BRZE PO TIPKAH

Pot me je zanesla v Kmetijsko zadrugo Dragatuš. V pisarni sem opazil dekle, ki je sedelo za pisalnim strojem. Medtem ko sem čakal, da bo upravnik prost, sem jo pričel opazovati. Njeni prsti so z izredno naglico brzeli po tipkah. Pisala je na desetprstni »slepi« sistem. Poglej no, sem si mislil, kmetijska zadruga daleč na vasi ima popolno strojepisko! Toliko da nisem zažvižgal in da me ni premagala poklicna radovednost. Čez uro ali dve pa je naneslo, da sem moral prav njej narekovati rokopis. Ni povpraševala, brez besed je sedla za stroj, pripravila papir in po nareku v nekaj minutah napisala tri strani dolg rokopis brez napake, čeprav je bil pisalni stroj star in močno obrabljen. SLAVICA ŠPEHAR ji je ime, stara je 21 let, sem izvedel, ko sem se zapletel v kratek pomenek.

— Tovarišica Slavica, povejte, le kako ste »zašli« sem h KZ Dragatuš v službo? Brez pomišljanja je z veselim nasmehom na obrazu odgovorila kratko in skromno:

— Prej sem bila na občini v Črnomlju. Tu je bila samo knjigovodkinja z blagajničarko. Slednja je zbolela, knjigovodkinja sama vsega dela ni zmogla in je vložila odpoved. Zadruga je zaprosila za pomoč na občini. Ponudili so mi in sprejela sem.

— Kje ste se naučili strojepisja?

— Na občini so očetu ponudili štipendijo zame. Odšla sem na stenodaktilografski tečaj v Ljubljano. Trajal je eno leto. Naučila sem se strojepisja, stenografije in še mnogih stvari. Tečaj sem dokončala s prav dobrim uspehom.

— Kako preživljate dneve tu v Dragatušu? Ali vam ni dolgčas?

— Kje neki! Res je pozimi lepše, ker je več sestankov, več prireditev in sploh živahneje kot poleti. Dolgčas pa mi ni nikdar. Sem predsednica aktiva mladih zadružnikov in podpredsednica aktiva LMS. Časa mi ne preostaja, ker sem vpisana na dopisno srednjo ekonomsko šolo v Ljubljani. Študiram, kaj malega preberem, delam v obeh aktivih in še v zadrugi. Slednje mi zelo ugaja, ker je raznovrstno.

— Zakaj ste se odločili za študij, saj poklic že imate?

— Človek pri delu ugotavlja, da nikdar ne zna dovolj, pa sem se vpisala. Laže bom nato delala!

M.

Z obiska v Metliki

(Nadaljevanje s 1. strani)

Družina — steber socialistične družbe

O tem sem se pogovoril z **Jelko Požeg**, učiteljico v Metliki.

— 15 učiteljic je na metliški šoli, razen treh smo vse poročene, večina nas ima otroke. Pouk v nižjih oddelkih je popoldne, zato poučujemo takrat največ učiteljice. Ves dan smo vzgojiteljice, popoldne v šoli, dopoldne doma. Nikogar ni, ki bi nas razbremenil v gospospodinjstvu. Otroke sem prisiljena nagnati na cesto, ker sicer ne morem popravljati šolskih zvezkov. Pred nedavnim je bil dvodnevni strokovni izlet v Ljubljano. Nisem šla, ker nisem imela kje pustiti otrok. Na zboru volivcev sem predlagala samoprispevek za otroški vrtec. Med prisotnimi je bila dobra polovica žena, pa me ni nihče podprl...

Družina je steber socialistične družbe, pravimo. Oglejmo si ta steber! Možje so ujeli korak s časom, z motorizacijo, z avtomatizacijo, vsak ima svojega »konjička«. Kaj pa jaz? Polmrtva od dela se lotevam pospravljanja in pranja. Ali mi preostane sploh še kak trenutek za tovariški razgovor z možem, za razvedrilo z mojima otrokoma? Kdaj sva bila z možem zadnjič na večernem sprehodu? Vprašujem se, kakšne državljane bo dala takšna družina družbi ,in ugotavljam, da smo žene vse preveč ponižne, skromne in tihe v svojih zahtevah!

»Zahtevale bomo...«

Tako so se odločile žene proizvajalke pri Beti in v Novoteksu. **Karlina Prijanovič, Danica Orlič, Marica Ivičič, Marija Bajuk, Martina Gornik** in **Ivanka Kopinč** so proizvajalke, žene, matere in gospodinje. Kopico težav so naštele, čeprav so jim šle težko z jezika. V nobeni tovarni v Metliki navzlic množici žena, še nimajo higienske sobe, v Metliki ni otroškega vrtca in ne servisov stanovanjske skupnosti. Toliko dela imajo te žene. da se komaj zavedajo svojih težav. Sklenile so, da se bodo odslej odločneje potegovale za svoje pravice. Nobena ne bo odklonila kandidature za odbornico. Ne bodo se več zadovoljevale z obljubami.

Ko so v Metliki gradili tovarne, so določili prostor za vsak stroj, izračunali so njegovo zmogljivost, temeljito razmišljali o tem, kako bi proizvodrijo kar najbolj poenostavili — na človeka, največjo dragocenost socialistične družbe, pa so pozabili. V Metliki je to žena. Ta žena je naštela svoje težave, odslej pa se bo kot proizvajalka za svoje pravice tudi borila!

Tako pa ni samo v Metliki. Prav take ali pa vsaj zelo podobne so razmere za delovno ženo povsod v našem okraju.

Miloš Jakopec

Pozdravite svojce v tujini z DOLENJSKIM LISTOM! Naročite jim ga - hvaležni Vam bodo za pozornost!

Priprave za dan žena v Sevnici

Ker že dve leti ni bilo osrednje proslave v počastitev dneva žena, bo letošnja v okviru proslav 20. obletnice revolucije toliko bolj svečana. Organiziral jo bo krajevni odbor SZDL skupaj z učiteljskim zborom in sevniško Svobodo. Strelska družina pripravlja posebno tekmovanje žena, v katerem bodo izbrali najboljšo ekipo za udeležbo na okrajnem strelskem tekmovanju žena. Verjetno bodo tekmovale tudi mladinke.

35 mladih deklet in žena je obiskovalo tečaj RK, ki so ga pred kratkim zaključili v Cerkljah. Tečaj je bil v dveh delih, saj se je zanj prijavilo kar 42 vaščank. Obiskovalke tečaja so se seznanile s splošnimi načeli o zdravju, prvi pomoči, osebni higieni, čistoči hiše in njenega okolja, nadalje pa še o prehrani in pripravljanju jedi. Razen tega so tečajnice praktično spoznale in uporabljale sokovnik, ekonom-lonec, pralni stroj, mešalec in so hladilnik. Zaradi želje tečajnic sta bili tudi predavanji o puberteti in o vzgoji za zakon. Pri vseh predavanjih so si pomagali s filmi in z drugimi učnimi pripomočki, ki so jih dobili od OORK iz Novega mesta. Zadnje tri dni so tečajnice slišale še marsikaj o kuhanju in peki drobnega peciva. — Dekleta in gospodinje so se naučile veliko koristnega, kar bi morale vedeti vse žene in so želele, naj bi bilo takih tečajev čimveč. Krajevni odbor RK v Cerkljah se za uspešen tečaj zahvaljuje vsem predavateljem in SZDL, ki so precej pomagali pri tečaju.

»Pripravljene smo delati, hočemo pa pošten zaslužek!« — trde delavke v mirnopeški »DOLENJKI«

— Našo tovarno obiščite!

— Nisem vedel, da imate v Mirni peči tovarno.

— Da, tovarno pletenin »Dolenjka«. Zaposlenih ima nekaj nad 20 deklet. Predsednica delavskega sveta je Vera, Vera Znidaršič. Ta vam bo že kaj povedala.

No, pa sem obiskal to »tovarno«. Majhni prostori, stari stroji in mlada dekleta. V pogovoru z njimi, posebno pa s predsednico Vero, sem izvedel:

— Zaslužimo le po 7 in 8 tisočakov na mesec. Redke so, ki zaslužijo po 12.000 din. Pripravljene smo delati, hočemo pa tudi večji zaslužek.

— Na zadnji seji delavskega sveta smo se pogovorile, zakaj je tako. Nimamo pravega vodstva. Naša mojstrica, ki je hkrati direktorica, nabavlja in prodaja, poleg vsega pa ima tudi bolniški dopust. Kljub bolezni nam pomaga, a ne gre. Ne zmore vsega, pa tudi naših pripomb ni jemala preveč resno.

■ Včasih nimamo materiala, pa ne moremo delati.

■ Včasih pletemo stvari, ki ne gredo v promet in dolgo leže v skladišču. Ob koncu leta smo imeli za tri milijone dinarjev zalog.

■ Včasih pletemo stvari, pri katerih vemo, da bomo imele izgubo.

■ Manjše okvare strojev popravljamo same.

■ Knjigovodkinja (honorarna) nam ne daje preveč rada poročil in pojasnil.

— Ne, po sedem tisoč na mesec pa ne gre več! Tudi me hočemo bolje zaslužiti. Na delavskem svetu smo sklenile, da bo mojstrica samo v delavnici in bo le nadzirala naše delo. V stalno službo bomo sprejele knjigovodkinjo, ki bo hkrati sklepala pogodbe za nakupe in prodajo. Disciplino bomo še bolj utrdile. Pa tudi naše knjigovodstvo, na katerega se sicer ne razumemo dosti, bomo pregledale. Hočemo vedeti, koliko smo proizvedle in kako se porabi ustvarjeni dohodek. Le tako bomo ugotovile, kje je krivda, da ne zaslužimo več, in kako bi se dalo bolje zaslužiti...

P.

POGUMNI ZMAGUJEJO

(Nadaljevanje in konec)

Kako pomagati? Naj organiziramo seminarje in tečaje? Najbrž bi na njih marsikaj pridobili, vendar vse premalo. Kaj torej? Naj izpregovori kuverta! Po obsežnosti kuverte, v kateri prejme delavec plačo, bi najprej in najlaže ugotavljal, kakšno je gospodarstvo v podjetju. Pustimo ga, naj zato razmišlja sam. Ne bo potreboval mnogo časa, da bo ugotovil, kje so vzroki, da je kuverta suha. V Novolesu bodo na ODS prenesli vrsto materialnih pristojnosti (našteli smo jih v prejšnjem poglavju), proizvajalce seznanjajo z gospodarsko politiko podjetja in pripravljajo na prevzem »oblasti«, bi lahko rekli grobo.

Lani smo praznovali 10-letnico delavskega samoupravljanja, pa marsikje DS še niso postali upravljavci. Zakaj ne? Enostavno zato, ker mnogih delavcev samoupravljanje ne zanima. V Novolesu so z uvedbo ODS in s prenosom pristojnosti nanje uresničili demokratizacijo. Vsaka pristojnost pa ima za posledico odgovornost. ODS je gospodar v obratu, toda od tega, kako bo gospodaril, je odvisno mnogo in tudi prejemki delavcev. S pomočjo kuverte, v kateri prejema plačo, pa bomo delavca najprej pripravili do tega, da bo razmišljal in sam odločal, kako in kaj naj gospodari obrat, saj bo vsakega prvega čutil posledice tega gospodarjenja in bo najbolj neposredno ugotavljal, ali je bilo dobro ali slabo.

● Kaj pa direkcija?

Tu se nam zelo rado ustavlja. V Novolesu so dolgo razmišljali. Ugotovili so, da uprava ne more biti vzvišena nad obrati in da ne more biti deležna kar tako dohodka proizvodnje. Določili so dve merili: prejemki uslužbencev direkcije so odvisni od doseganja proizvodnega načrta. 50 odst. pa je odvisnih od komercialnega učinka. Direkcija je torej že postala neke vrste servis v podjetju. Vendar je ta servisna oblika še premalo in še vedno zaostaja za razvojem ostalih odnosov v podjetju. Obrati so postali gospodarske enote, njihov uspeh je odvisen od gospodarnosti njihovega poslovanja. Zakaj ne bi tega poizkusili še z direkcijo? Tehnična, komercialna, nabavna in druge službe naj bodo z obrati v odnosu kupec-prodajalec. Te službe naj obratom prodajajo svoje usluge, oni pa jim bodo plačali po kvaliteti.

Na primer: obrat potrebuje za proizvodnjo nekaj vrst surovin. Nabavni službi naroči, naj mu jih nabavi. Dogovorijo se za kvaliteto, rok dobave, in vse ostalo. Če bo nabavna služba v okviru dogovorjenih pogojev surovine dobavila, prejme dogovorjeno plačilo. Če bo nabavila surovine ceneje, bo deležna razlike; če bo dobavni rok prekoračila, bo plačilo manjše zaradi škode, povzročene v proizvodnji. Približno enako je lahko s komercialno službo. Obrat je izdelal nekvaliteten izdelek, ki je podjetje na tržišču spravil na slab glas. Potrebnih bo več naporov, preden bo novi izdelek prodan. Kolektiv obrata je zato dolžan plačati komercialni službi njene usluge draže.

● »Komandiranje« propada

Posamezni oddelki ali službe direkcije se bodo torej izpremenili v popoln servis, ki posluje na podlagi gospodarskega računa. Morda so nekatera podjetja premajhna, da bi zadevo rešila na ta način. Nič strahu! V takšnih primerih bi lahko organizirali strokovne službe, ki bodo nudile svoje usluge več podjetjem hkrati. Najpomembnejše pa so posledice »ekonomiziranja« uslug direkcije, da se izrazimo učeno. Že v prvem poglavju smo povedali, da je v začetku razvoja delavskega samoupravljanja operativna oblast v podjetju vse bolj prehajala na upravno vodstvo. Posledica tega je bila »direktivnost« in operativno komandiranje, ki so ga opravljale strokovne službe direkcije. V Novolesu bodo ODS prepustili kar največ pristojnosti, le-ti bodo po lastni presoji in potrebah naročali pri strokovnih službah direkcije razne usluge. S tem bo direktivnost in operativno komandiranje direkcije odpravljeno, hkrati pa se bodo strokovne službe lahko bolj posvetile povečevanju strokovnosti. K temu jih bo silila tudi ekonomizacija njihovega dela, saj bo od kvalitete uslug odvišno plačilo!

● Iz Novolesove prakse

V razgovoru so obratovodje povedali nekaj težav, ki jih bo decentralizacija delavskega samoupravljanja ali v celoti odpravila, ali pa vsaj močno omilila. Obrat Novo mesto, ki izdeluje lesno galanterijo predvsem za izvoz, je prejemal iz direkcije mesečne proizvodne načrte. Proizvodnjo je diktiral izvoznik; ta je pogosto naročil proizvodnjo artiklov, ki niso zaposlili vsega strojnega parka v obratu. ODS je doslej molčal, v bodoče pa bo gotovo zahteval od strokovne službe v direkciji, naj predvidi proizvodnjo nekaj vrst izdelkov hkrati tudi za domači trg, da bi na ta način stroje popolnoma zaposlili. To bi se najbrž dalo doseči. Drug primer: izvoznik je naročil proizvodnjo izdelka, ki je embaliran v posebni embalaži, ni pa priskrbel te embalaže. Obrat je moral ustaviti to proizvodnjo, v skladišču pa se mu je na ta račun nakopičilo za 13 milijonov dinarjev polizdelkov. Kdo je kriv? ODS bo v novih pogojih gotovo o tem odločno razpravljal.

Obrat vezanih plošč dela sicer trislojne plošče. Komercialna služba je našla kupca za petslojne. Rok dobave je bil kratek, obrat pa je moral na hitro izpremeniti proizvodnjo. Mesečni proizvodni načrt ni bil izpolnjen, proizvodni stroški so se povečali. Spet nastaja vprašanje, kdo je kriv. Doslej so posledice v takšnih primerih nosili obrati, v bodoče pa se bodo tega gotovo branili. Celotno poslovanje podjetja se bo na ta račun seveda izboljšalo.

Ali pa vzemimo primer »plavih«. Proti njim smo se borili na razne načine. Kaj, ko bi obremenili obrat za vsako izgubljeno uro v proizvodnji zaradi »plavih«, na primer za 5000 dinarjev? Disciplinsko ukrepanje bi bilo kmalu odveč. Kolektiv sam bi kaj hitro zelo temeljito obračunal s pijančki.

● Resnični upravljavci!

Delavca smo doslej marsikje politično prepričevali, da je upravljavec, vendar pa ni bil upravljavec v tolikšni meri, kot bi lahko bil in kot bi moral biti. V Novolesu se bo stanje izpremenilo. Po vseh spremembah, ki jih bodo prinesli ODS in decentralizacija samoupravljanja, bo delavec postal resničen upravljavec. Centralni DS bo razpravljal le o načelnih nalogah v okviru vsega podjetja, ukvarjal se bo z razširjeno reprodukcijo. ODS bodo prevzeli na svoje rame proizvodnjo in operativne naloge, ki so posledica proizvodnje torej enostavno reprodukcijo. Direkcija podjetja, ki je doslej vodila politiko proizvodnje in upravljanja s pomočjo centralnega DS in ODS, je bila kljub vloženemu trudu in poglabljanju v probleme samoupravljanja še vedno neke vrste priganjač. Ko bo kolektiv osvojil nove koncepte, bo to vlogo izgubila. Vseh težav v Novolesu še niso odpravili in na vsa vprašanja še niso odgovorili. Pri decentralizaciji upravljanja bodo gotovo morali zelo točno razmejiti pristojnosti posameznih organov. Gotovo pa je bil, preden so o decentralizaciji začeli razpravljati, potrebna velika mera poguma in mnogo trdnega dela, da so dosegli uspehe, na katere smo lahko ponosni.

Mnogo tega, o čemer poročamo, so povedali predstavniki Novolesa, marsikaj so dodali tudi tovariši iz Republiškega sveta sindikatov. Toda vendar, če NOVOLES ne bi začel, razgovora ne bi bilo. Prepričani pa smo, da je v našem okraju še mnogo kolektivov, ki imajo enake pogoje, morda celo boljše kot Novoles, in jim bodo njegove izkušnje koristile. Prepričani smo, da bodo tudi oni začeli razpravljati o decentralizaciji upravljanja tako pogumno, kot je to naredil Novoles.

Miloš Jakopec

6

In zopet smo morali sredi noči po dežju in burji na pomoč tistemu, da smo ga dvignili in odpeljali do njegovega ležišča.. Zdravil ni bilo nobenih. V taborišču samem smo imeli dobre domače zdravnike - internirance; dr. Küsla, ki je bil dolgo let zdravnik v Črnomlju, dr. Žnidaršiča iz Žužemberka in dr. Kanonija iz Ljubljane. Ti so nam dali lahko samo dober nasvet, v ostalem so bili pa taki reveži kot mi pod šotorom. Na kupu slame so ždeli in čakali, da so dobili kot ostali porcijo gole čorbe. Zimska doba je bila prava mučilnica za ljudi v taborišču, burja je brila po več tednov skupaj, s seboj je prinašala dež in sneg. Stiskali smo se na kupu zmlete slame, uši so grizle, bili smo vsi razpraskani. Če smo morali ven na dež, se nismo mogli posušiti, sušili smo se z lastno toploto, katere pa smo bore malo imeli. Prezebli smo čakali brez spanja in poslušali klice stražarjev dolge noči in zopet od jutra do večera. Uši so kar mrgolele po nas in smo komaj čakali lepega vremena, da smo jih uničili, da smo imeli vsaj za nekaj ur mir pred njimi. Dan smo še nekako pretolkli, a večeri in noči so bile strašno dolge. V Tende Roma nas je bilo po 90 v enem šotoru.

Neki večer smo začeli pogovor o raznih vprašanjih o gospodarstvu, a potem si vsak večer kaj pripovedovali, da smo si krajšali dolg čas. Od vseh strani so se oglašali, da naj zopet začnemo; res smo si poljudno po domače pripovedovali in so se ti razgovori pretvorili v prava predavanja.

Večer za večerom, komaj smo polegli po pogradih, so se oglašali od vseh strani, naj bi spet začeli z razgovori oziroma s predavanji. Tako so se ti večeri priljubili vsem, ki so bili željni dobrih nasvetov.

Predavatelju, ki je včasih govoril po več ur in je imel že izsušeno grlo, so od vseh strani prinesli dobrega vina, ki so ga v ta namen že čez dan prihranili, da si je osvežil grlo in nadaljevali s predavanjem iz raznih panog gospodarstva.

Toda ker smo imeli tudi v našem šotoru konfidentaovaduha, na katerega smo bili iniciatorji predavanj že vnaprej opozorjeni, je bilo treba včasih kakšno besedo postaviti tudi narobe, da ni bilo neprijetnih posledic. Ob večerih se je nabralo polno mož tudi iz ostalih bivališč. Tako smo si krajšali dolge večere. Neki večer so se kar naenkrat pojavili višji oficirji s kolonelom v šotoru in so poslušali, kaj govorimo. Ko jim je tolmač pojasnil, da se naši razgovori nanašajo samo na gospodarstvo in na razne panoge kmetijstva, so dovolili nadaljevati in so odšli. Ker smo bili sami starejši možakarji iz raznih krajev, povečini kmetje, so bili vsi zelo zadovoljni, ko smo si tako krajšali dolge večere. Morda je tudi pozneje doma kateremu koristil dober nasvet o gospodarstvu. Delali smo pač visoko leteče načrte, kako si bomo doma vse lepo uredili. Prebrodili smo najhujše, čutili smo, da se krha moč sovražnika. Zopet nas je napolnilo upanje na skorajšnjo osvoboditev.

Čutili smo, da bo sovražnik klecnil na kolena, pričakovali smo, da se bo to zgodilo kmalu, in nismo pričakovali, da se bo vse to zavleklo do jeseni. Toda laže smo zadihali, ko je prišla pomlad, ko smo si malo pregreli premrzle ude in smo od doma bolj redko dobivali pošto, denar in pakete. Stik z domom nas je zopet opogumil, nam vlil nove volje do življenja. Vesti o porazih okupatorja so nas znova navdajale s pogumom.

V zgodnji pomladi so odhajali domov prvi interniranci, zopet je v nas zavladalo novo upanje.

Ti prvi, ki so prihajali domov, so doma obrazložili naše stanje in od doma so pogosteje prihajala pisma, denar in paketi. V paketih so nam pošiljali tudi surovo hrano, ki smo si jo sami kuhali ob robu taborišča. Na obrežju kanalov so se pojavili majhni ognji, kjer smo si kuhali žgance, polento, fižol, greli ocvirke, vse, kar smo dobili z doma. Večkrat, posebno ob slabem vremenu, smo se zatekli v kuhinjo, ko so odšli kuharji, razpihali žerjavico in drug poleg drugega kuhali. Postali smo že kar pravi kuharji. Seveda je bilo prepovedano kuhati v kuhinji. Nekateri vojaki so bili dobri in so nas pustili pri miru, le eden je bil pravi krvolok, surovež, ki nas je razganjal in tepel s puškinim kopitom; tistega smo se vsi bali. Nekoč, ko smo zopet kuhali, je prirjovel v kuhinjo ,nam razmetal naše lončke in hrano in kot besen začel udrihati s puškinim kopitom. Tisti ob kraju so jo hitro odkurili iz kuhinje, a jaz, ki sem ga od vsega početka besno sovražil, sem se ozrl nazaj, stisnil pesti in ga sovražno pogledal, a to sem potem drago plačal. Bežal sem, kolikor so mi kosti dopuščale, a on je, peneč se od jeze, udrihal s puškinim kopitom po meni, da se mu je kopito nalomilo. Zagrabil je za nož, da bi me zaklal kot praseta, a so ga ostali interniranci zadržali, da sem se z muko in s pomočjo ostalih zavlekel na pograd, kjer sem obležal v nezavesti. Takoj so prišli zdravniki in oficirji in na intervencijo naših predpostavljenih Slovencev izmenjali tistega osovraženega stražarja. Če bi se srečala ob njihovi kapitulaciji, bi tistemu slaba predla, ker smo ga imeli vsi na piki, a so ga prej premestili drugam.

Precej časa sem si moral zdraviti razrahljane kosti in podplutbe in šele po nekaj tednih sem zlezel s pograda na svetlo.

Pomlad je prinesla boljše razpoloženje med nas, umrljivost je začela upadati, tako da je bilo dnevno le po par mrličev. Borno gričevje okrog taborišča je ozelenelo in zacvetelo, okupator je toliko popustil, da smo od časa do časa smeli posamezni s stražarji po vejnike v tisto grmičevje za metle, ki so jih uporabljali v taborišču. To je bila prva pot izven taborišča. Stražar je bil zadovoljen, ker smo po navadi krenili h kaki kmetiji, kakršne so samevale po griču okrog taborišča. Bile so to borne domačije iz ilovice in kamenja.

Sestali so se borci V. bataljona

Krepki stiski rok, objemi in vzkliki zadovoljstva so v soboto 25. februarja napolnili sejno dvorano OLO Novo mesto. Srečali so se preživeli borci V. bataljona slovenskih partizanskih čet. Po devetnajstih letih je bilo to res prisrčno tovariško snidenje bojnih tovarišev.

Iz sejne dvorane so se udeleženci srečanja napotili pred spomenik padlih borcev in položili venec ob ploščah v veži na Vratih. Takoj za tem so se odpeljali v Dolenjske Toplice na delovni sestanek. Tam jih je pozdravil njihov soborec v istem bataljonu, sekretar okrajnega komiteja ZKS tovariš Franc Pirkovič-Čort. Na željo navzočih sta nato spregovorila še prvi komandant bataljona Žan More in komisar Dušan Pirjevec-Ahac. Udeleženci prav tako niso pozabili padlih sotovarišev in borcev tega bataljona in so počastili njihov spomin.

Spominskemu srečanju je takoj sledila delovna seja. Ravnatelj Dolenjskega muzeja tov. prof. Janko Jarc je z dvema stenografkama že čakal, da s spomini posameznih borcev izpopolni zgodovinsko gradivo o nastajanju oboroženih enot, o vojaških in drugih akcijah, o taboriščih in drugem v tem delu naše domovine. Hkrati so izpopolnjevali tudi osebne podatke borcev. Obujanje spominov in pripovedovanje bivših partizanskih borcev je bilo izredno zanimivo in pomembno, saj je dopolnilo in izpopolnilo nekatere zgodovinske podatke zlasti iz časa začetkov množičnega razmaha oboroženega upora našega ljudstva proti okupatorju, to je v prvih mesecih 1942.

Pred družbenim upravljanjem vseh domov v Sevnici?

Vse pogostnejše prireditve najrazličnejših organizacij v Sevnici vedno bolj zahtevajo telo, ki bo koordiniralo uporabo prostorov, ki so za te namene primerni.

Krajevna organizacija SZDL meni, da bi bilo možno v sporazumu z vsemi dosedanjimi upravnimi odbori in drugimi organi, ki razpolagajo z društvenimi prostori, napraviti razpored, po katerem bi družbene prireditve lahko normalneje potekale. Misel, da bi iz dotacij za te organizacije tudi skupno vzdrževali domove in dvorane, je dobra. Verjetno bi lahko marsikaj izboljšali, ker bi bilo več sredstev. O zadevi resno razpravljajo na merodajnih mestih.

☆ Pozdrav delegatom ☆ na nedeljski konferenci!

Mladina v kolektivu podjetja

»KOVINAR« Novo mesto

NAROČITE SI DOLENJSKI LIST!

ZDRAVI BOLNIM — TELEVIZOR!

Do torka opoldne smo dobili za televizijski sprejemnik bolnikom na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice naslednje nove prispevke:

BETI, Metlika — 5.000 din; **Rudnik Kanižarica**, Črnomelj — 5.000 din; **Zavod za napredek gospodinjstva** v Novem mestu — 5.000 din; **Žerjav Mirko** iz Škocjana — 1.000 din; **Martinčič Alojzija**, Hrvaški brod 5, p. Šentjernej — 500 din; **Črnugelj Anica**, Mestni trg 13, p. Metlika — 1.000 din; **učenci 7.c razreda II. osnovne šole v Novem mestu** — 610 din; **RADIO-ELEKTRO** v Novem mestu — 4.000 din; **Frankovič Zorica**, Nova lipa 13, p. Vinica — 300 din; **Grabrijan Marija**, Dragoši 4, p. Adlešič — 1000 din; **Vidic Jože**, Domžale — 500 din; **naročnica iz Šentjerneja**, ki ne želi biti imenovana — 200 din; **Žičkar Pepca**, Cerej 21/a, p. Ankaran — 300 din; **Kavarna Novo mesto** — 4.000 din.

SKUPAJ SE JE NABRALO do 28. februarja **31.210 dinarjev**. Podjetja, ustanove in kolektive prosimo, da ugodno rešijo našo prošnjo, ki smo jo razposlali prejšnji teden. Naš tekoči račun: 606-70/3—24 pri Komunalni banki v Novem mestu. Pri vseh prispevkih pripišite namen nakazila: ZA TELEVIZOR BOLNIKOM TBC.

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA

OSEMDESET LET ŠTEFANIČEVE MAME

20. februarja je slavila 80-letnico rojstva Štefaničeva mama iz Drašič pri Metliki. Z možem Martinom sta imela 9 otrok, izmed katerih so bili 4 sinovi partizani, ki so šli v borbo 26. junija 1942. Sin Ivan je bil komandant čete v Cankarjevi brigadi. Na Stari gori nad Mirno je bil težko ranjen 31. decembra 1942; takega so našli belogardisti in ga z verigo zvezanega vlekli skozi vas, dokler ni izdihnil. Jože je padel kot operativni oficir Cankarjeve brigade 21. marca 1944 v borbi pri Novem mestu. sin Anton je umrl l. 1950 zaradi posledic vojnih naporov, sin Rudi pa je prav tako umrl zaradi vojnih posledic lani v maju. Mož Martin ji je umrl že leta 1942 zaradi hudega prehlada; bil je član odbora OF in vaški zaščitnik. Kot odbornica AFZ in neustrašna žena je bila Štefaničeva mama vedno preganjana od sovražnikov, prestala pa je vse hudo.

Pred 80-letnico življenja so se je spomnili predstavniki vaških organizacij pionirji drašičke šole pa so ji podarili šopek rož. Tudi občinski ljudski odbor v Metliki se je spomnil jubilantke, predstavniki množičnih organizacij pa so ji za jubilej podarili skromno darilce. — Spoštovani jubilantki želimo, da bi v krogu snahe in vnukov še dolgo uživala lepo jesen življenja in vse pridobitve naše revolucije!

J. M.

Štefaničeva mama (s šopkom rož), sorodniki in snaha s sinom

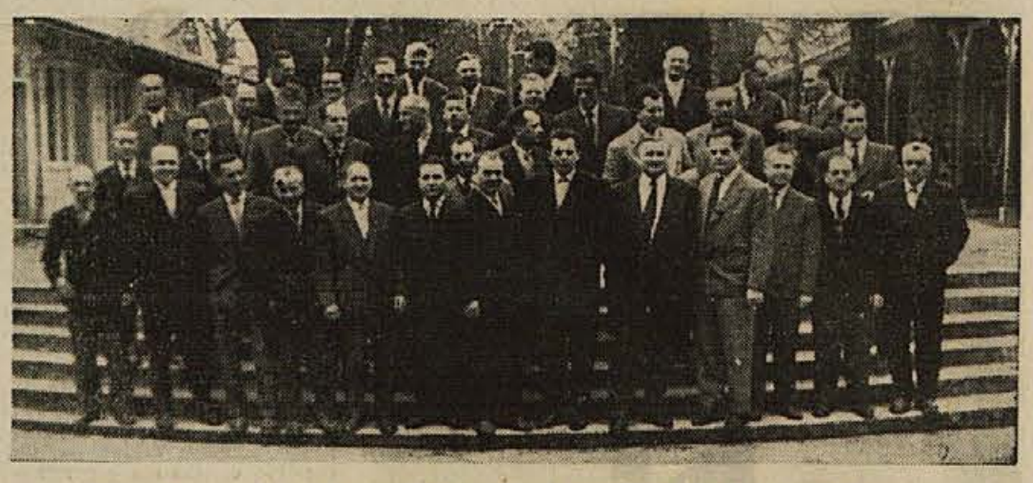

Prijetno srečanje bojnih tovarišev (na vrtu zdravilišča v Dolenjskih Toplicah)

Obisk na postojanki PD Bohor

Toplo nedeljsko sonce je obsijalo obsežne gozdove [illegible] se odločili za izlet na Bohor. Preko Peclja. Starih [illegible] Netopirja je šlo kar v redu, le tu in tam se je v senci košatih bukev in smrek še obdržala krpa ledu. Cesta je iz te smeri kar prevozna, saj zvozijo vsak dan po njej lepe skladovnice hlodov in drv. Prijetno lahko mine popoldne tudi na sprehodih v okolici doma in ob nabiranju spomladanskih cvetic.

KAJ PA NA LISCI?

Tudi na Lisco se z zimskimi gumami že da priti. Na novi cesti sta sicer še dva zameta, toda malo spretnejši voznik ju z lahkoto prevozi. Tudi tam je vse polno spomladanskih cvetov, tu in tam pa še krpa snega za prijetno kepanje vesele družbe. Okrepčila vseh vrst so hitro pripravljena, za kar poskrbi vedno nasmejana Marjanka Obisk teh dveh zasavskih postojank je prijetna sprememba po zimski enoličnosti.

M. G.

Zveza borcev v Sromljah

Organizacija Zveze borcev v Sromljah šteje 125 članov in je precej delavna. Pred dnevi so si člani ogledali tovarno celuloze in papirja v Vidmu - Krškem ter se zanimali za ves proizvodni postopek do končnih izdelkov. Močan vtis so napravili nanje mogočni stroji.

Vodstvo organizacije se zahvaljuje tovarni, da nam je omogočila obisk, zlasti pa tov. Zorku za pojasnila o proizvodnem postopku.

Zahvaljujemo se tudi garnizonu JLA v Cerkljah, ki je oskrbel prevoz.

Zanimive številke

Med predsedniki aktivov LM je bilo v Sloveniji konec lanskega leta 51% z osemletno šolo, 30% z vajensko oz. industrijsko šolo, 17% s srednjo šolo, 2% študentov in s končano fakulteto.

Ob koncu leta 1959 je bilo med člani občinskih komitejev LM 36% z osemletno šolo, 25% z vajensko oz. industrijsko šolo, 34% s srednjo šolo, 4% študentov in 1% s končano fakulteto.

Med člani okrajnih komitejev LM je bilo ob koncu lanskega leta 17% z osemletno šolo, 23% z vajensko šolo, 47% s srednjo šolo, 8% študentov in 5% s končano fakulteto.

DOLENJSKI LIST naj ne manjka v nobeni družini v domačem okraju!

Devetdesetletnica Julke Rajmerjeve

Ob prvi letošnji predstavi Molièrove komedije George Dandin, ki so jo 2. februarja zaigrali mladinci v Metliki, je praznovala 35-letnico javnega dela upokojena metliška učiteljica **Julka Rajmerjeva.**

Sicer je bil ta jubilej nekoliko pozen, saj je že lani v oktobru minilo 35 let, odkar je tovarišica Rajmerjeva prišla v Metliko ki je bila njeno prvo in, lahko rečemo, tudi njeno življenjsko službeno mesto. Z izjemo dveh let med zadnjo vojno, ko je poučevala na Radovici, in pol leta, ko je kmalu po osvoboditvi prevzela delo vzgojiteljice v vzgojnem zavodu v Višnji gori, je namreč Rajmerjeva vsa ta leta preživela in delala v Metliki.

Julka Rajmerjeva je prišla v Metliko jeseni leta 1925 in se je takrat poleg svojega šolskega dela takoj vključila v ljudsko-prosvetno življenje. Na bivšem čitalniškem in kasneje na novem sokolskem odru je izoblikovala okoli 90 večjih in manjših vlog v katerih so skozi njeno igralsk bit prepričljivo zaživele številne odrske junakinje, ubrane na širok register veselih in trpkih igralskih stvaritev. Razen tega je Rajmerjeva nastopala kot recitatorka, pevka in knjižničarka, v zadnjih letih pa tudi kot režiserka, zlasti pri igrah s pionirji in z mladinci.

Organizatorsko je delala v raznih odborih bila po zadnji vojni prva predsednica uprave Doma ljudske prosvete (to je tedanjega prosvetnega društva), leta 1949 pa je bila tudi med ustanovitelji Muzejskega društva v Metliki.

Druga stran izvenšolskega udejstvovanja Julke Rajmerjeve je bilo njeno telesnovzgojno delo. Ljudje se je spominjajo kot dolgoletne sokolske telovadke in prednjakinje, vaditeljice dece in ženskega naraščaja. Predvsem pa je bila požrtvovalna telesnovzgojna delavka v povojnem Partizanu Dvakrat je nastopila v Pragi, pred dvema letoma pa tudi na velikem zletu Partizana v Beogradu.

Na prvi letošnji predstavi Georgea Dandina je bila metliška dvorana nabito polna. Ni bila samo duhovita Molièrova komedija, ki je privabila gledalce v dvorano; pripeljala jih je tudi zvestoba in hvaležnost do bivše vzgojiteljice, ki je polnih 35 let radodarno razdajal svoje znanje njim samim in njihovim otrokom Zato so bili res prisrčni trenutki, ko se je jubilantki po končni predstavi podpredsednik ObLO mr. Gojko Jug zahvalil za njeno dolgoletno ljudskoprosvetno in telesnovzgojno delo in ji v imenu občinskega ljudskega odbora, v imenu Prosvetnega društva Janez Marentič in Telesnovzgojnega društva Partizan izročil skromno darilo in diplomo. Prepričljivo je naglasil, da je šolsko in izvenšolsko delo Julke Rajmerjeve v Metliki zares cenjeno in da so ji zato za vse tisoče ur, ki jih je ceh letih nesebično žrtvovala za ljudskoprosvetno in telesnovzgojno rast naše mladine, iz srca hvaležni.

Zato želimo tovarišici Rajmerjevi v krogu Metličanov še dolgo vrsto srečnih, lep in zdravih let!

-ar

Ivan Tavčar: GRAJSKI PISAR

5

Zgodovinska podoba

Takrat je prihitel nekdo mimo hiše; pred vežo je zakričal: »Loški so tu!« In pred oknom je zopet obstal in znova zakričal: »Bežite, loški gredo s sulicami in vas iščejo!«

Jerom je prestrašen skočil na prag in vrgel mrtvega petelina v koprive, ki so rasle okrog ogla. Iz hiše sta takoj prihrumeli mati Medudka in nje tovarišica. Ta je bila tudi Jeromov koš oprtala. Najbrž je bil to njih zaklad, kjer so bile spravljene vse svetinje nove vere. Tudi v nevarnosti niso pozabili tega svojega zaklada, a Jerom je bil vendar toliko neprijuden, da ni odvzel bremena ženski. Z veliko spretnostjo se je izmuznil pri vežnih vratih na plano in potem po melini navzgor, kjer se je kmalu vsa družba poskrila po grmovju. Tudi predikant je stopil iz hiše, ali le počasi je korakal in niti ozrl se ni, ko je polagoma odšel v gozd za hišo.

Samo župnik Mrcina je ponosno obtičal za mizo, zajemal iz sklede in govoril: »Zdaj vidite, zverine, kje je prava vera! Moja vera je prava!« — in tu je udaril z roko po mizi, da se je vse potreslo. »Da, moja vera, ki je taka, da lahko v hiši ostanem, če pride gosposka.«

Zunaj je nekdo potrkal na okno; čulo se je tudi, kako so s kopjišči suličnimi tolkli ob vrata.

»Ali se kaj krivovercev skriva pri vas?« je vprašal hripav glas. »Koga imate notri. Ali imate kaj pijače?«

»Ta veliko vprašuje!« se je zakrohotal župnik za mizo. »Kdo bo tukaj? Jaz sem, oče Mrcina iz Kranja, in pri Dobničanu sem v gosteh!«

»O, jej! O, jej!« se je začudil glas enega biričev na poti, »oče Mrcina je notri. Le hitro dalje, tu vem, da ni kapljice ostalo, in snedel je gotovo tudi vse! Hajdimo, da pridemo do Tičnika!«

Kmalu so se začuli koraki odhajajoče straže in oče Mrcina se je zibal od smeha za mizo. »Naj stradajo ti hudiči! Kakor jih sovražim, te krivoverce, vendar bi ne hotel, da bi jih mrcvarili. Prasice loške! Pojdite tako daleč, da vas nikdar več ne vidim, brižinskega škofa presiti hlapci!«

In zopet je z roko ob mizo usekal, da se je vsa pretresla.

»Vi mi pa posteljo pripravite,« obrnil se je nato k hišni gospodinji, »tu sredi hiše nanosite slame! Dobro sem se najedel, dobro hočem tudi spati. Deo gratias!«

Zunaj pred hišo je pa tisti čas Jerom Stópistran prebrskaval koprive za petelinom. Brskal in brskal je, da so ga pekli vsi prsti. A ničesar ni mogel dobiti in končno je med tihim preklinjanjem zopet odrinil po grmičastem bregu. Izza hruške ga je opazoval naš znanec Luka z Volče in pritiskal je roke k trebuhu, da bi ne izbruhnil v smeh glasan. Udušenega petelina je bil spravil v svojo malho in sedaj, ko je Stópistran odhajal, govoril je za njim: »Ali misliš, da mi spimo, kadar kradeš? Mi smo tudi dosti sveta videli, čeravno nismo preganjali hudičev po Koroški Beli! Ha, ha!«

III.

Z žalostnim srcem jemljem jaz, Jošt Tolmajnar, pero v svojo roko in zapisujem, da me je gospod bog udaril s svojo močjo. In zdaj sem v stiskah in veliko trpim, ker je tako ugajalo zapovedniku mojemu, blagorojenemu gospodu, gospodu Janezu Krištofu Herbertu s Hohenburga. Kdor služi, ne delaj ničesar brez vednosti gospodarja. Po vsej pravici se je razsrdil zapovednik moj, ko sem se vendar hotel ženiti brez njegove vednosti, brez privoljenja njegovega. Hlapec tvoj ti bo pokoren, gospod, in z vdanostjo bo prenašal zasluženo kazen.

Drugo je, kar mi napravlja še večje bolečine v teh stiske polnih dneh! Kaj naj počnem z visokorojeno to žensko? Nisem učen, ne, kako je besedo zasukati, da ji bo prijetno zvenela na uho, ne, kako je pred njo klobuk sneti z glave in tudi ne, kako naj se prikloni telo, da ji bo všeč. Mislim sem, da je pobožno moje življenje. Pa tukaj vidim, da sem velik grešnik. Drugače bi ne prihajala taka pokora name Jezus zveličani, smiluj se služabnika svojega Jošta Tolmajnarja! Iz globočine svojega srca vpijem k tebi tako! Amen.«

Ko je Jošt Tolmajnar tisto popoldne prijezdil do Visokega, začudil se ni malo, opazivši pred dvorcem tolpo orožnikov. Konji so se pasli po zelenem travniku in teptali travo, jezdeci pa so ležali tik plota na hrbtu ter zrli v jasno nebo. Načelnik njih je tičal še v sedlu in skokoma pridirjal nasproti pisarju, ko je ta komaj prekoračil ozki most. Z veliko plašljivostjo je spoznal Jošt v njem svojega gospoda, loškega oskrbnika Janeza Hohenburga. Hotel je zlesti s konja, ali oni mu je z roko namignil, da ostani, kjer je.

»Za boga, kje tičiš, amice?« izpregovoril je oskrbnik. »Ali meniš da čas kradem in da se mi ljubi ravno tebe čakati, dokler ne prilezeš od kod kakor polž!«

Pisarček se je takega resnega ogovora zelo prestrašil, gnetel je klobuček v roki, in to tako nerodno, da se je prelomilo belo pero, ki mu je služilo v največji lišp.

»In Visoki ti lahko odneso! Če kmetje še kradejo, kakor so nekdaj, nimaš ga zrna v žitnici!«

»Milost Vaša,« in Jošt Tolmajnar v svojem strahu ni vedel drugega odgovoriti — »ženil sem se in zategadelj sem moral od doma!«

Oskrbnik je zategnil uzdo, da se je konj vzpel pod njim. »Ha, ha!« izpregovoril je potem z naglasom, ki je pisarju pretresel srce in drob, »ha, v teh časih, ko nam hudič jemlje sveto našo vero, utegneš laziti za ženskami! Tepec, glej, da veruješ v pravega boga in da te pri desetini preveč ne osleparijo! Toda o tem kak drug dan! Sedaj jezdi z menoj da ti povem, kar ti imam povedati!«

Pisar Tolmajnar je prijezdil k svojemu ostremu gospodarju in ob njegovi strani je jezdil po belem potu proti belemu dvoru. Ves je bil oblit s potom, od nog do glave je tičal v moči in pred pogledom mu je vse mrgolelo, da so se mešala drevesa in poslopja z oblaki večnega neba.

»Torej poslušaj!« je pričel Janez s Hohenburga, »odgovoren si mi za vse in, č[illegible] kaj pregrešiš, čutil boš težo moje j[illegible] Bolje bi bilo zate, da se tedaj pod [illegible] višji stolp loškega grada nate!«

Jošt Tolmajnar se je ponižno priklanjal in z roko si je brisal debele srage ki so se mu nabirale po čelu. »Vse storim, kar zapoveste, gospod milostivi!« je vzdihnil v svoji veliki stiski.

»To tudi pričakujem!« odgovoril je on: osorno, »saj me poznaš! Sedaj poslušaj! Premilostivi naš škof in vladar, katerega nam bog ohrani še dolgo vrsto let,« tu je snel Janez s Hohenburga klobuk z glave — »spomnil se je mene, najvrednejšega hlapca svojega, in poslal mi je nekaj pod streho Loškega grada, kar mi ni napravljalo posebne radosti.

Ženska je to, visokega stanu, in priporočam ti, da govoriš o nji z največjo spoštljivostjo, dasi je krivoverka.«

»Luteranka!« je zaječal Jošt.

»No, kaj je to?« odgovoril je oni. »Če je drago sorodnici prevzvišenega škofa in vladarja našega, da želi imeti novo vero, to je vse kaj drugega, kakor če bi na primer, hotel ti biti luteranski predikant. To moraš menda umeti? Kaj?«

»Umevam, gospod milostivi, popolnoma umevam!«

»No, prav! Sedaj je tukaj, in sedaj moramo gledati, da izpolnimo svoje dolžnosti. Ukazi so taki, da ostanejo tu na Visokem. Ti pa pazi, da je ne iztakne kakšen predikant in da pojde vsako nedeljo v cerkev! Poleg tega takisto nikdar ne pozabljaj, da je sorodnica škofa tvojega in da ji imaš izkazovati največje spoštovanje!«

»Največje spoštovanje!« govoril je pisar vzdihujé za njim.

»Če te kdo vpraša, kako ji je ime, reci, da je to grofica Suzana in da drugega ničesar ne veš. Ali si vse umel?«

Mladi o sebi

NA PRAVI IN DOBRI POTI

Po občinskih konferencah LMS v okraju

Če bi hoteli analizirati letošnje občinske mladinske konference v okraju, ne bi smeli iti mimo razveseljive ugotovitve, da so bile konference stvaren odraz dela mladine. Zlasti ne bi smeli pozabiti na odlično pripravljena poročila, ki so bila odmev dejanskega dela mladinskih organizacij in so v več primerih šla bolj v kritiziranje posameznih pomanjkljivosti kot pa v poudarjanje dobrega dela in spretno izpeljanih akcij.

V prejšnjih letih smo radi poudarjali, da smo z dejavnostjo mladinskih organizacij zadovoljni. Želeli smo, da bi mladina razen močnega poudarka na zabavno plat svoje dejavnosti, kritično pregledala tudi svoje udejstvovanje v družbenem življenju. Res so tudi v tem obdobju bili primeri, ko je mladina nastopala kot organizacija in bila pobudnik številnih akcij v gospodarski organizaciji, na vasi, v šoli in drugje. Vendar so bili prej taki primeri vse preveč osamljeni; pokazali pa so vendarle, v kakšno smer naj se razvija dejavnost mladih.

Zdaj taki primeri niso več redkost. To so potrdile predvsem občinske konference LMS. Mladina je pogumno govorila o uspehih in problemih, nalogah in željah, ki jih ima. Videli smo, da ni vprašanja, ki bi danes šlo mimo mladine, da mladi o njem ne bi imeli vprašanj ali pripomb. Ta kritičnost je dolgo tlela v mladini, vendar dostikrat ni bilo priložnosti, da bi jo pokazala. Na mladinskih sestankih, v klubih, na sejah organov samoupravljanja in še marsikje pa se mladi zdaj pogumno oglašajo, sprašujejo in povedo svoje mnenje. Ponekod se je to nastopanje uveljavilo bolj, ponekod manj; vedno pa je odvisno tudi od podpore, ki jo mladim nudijo starejši proizvajalci in upravljavci. Tam, kjer so starejši do problemov mladih brezbrižni ali jim celo nagajajo (tudi pasivno spremljanje naporov mladih in skomiganje z rameni sodi med zaviranje!), se prizadevanja mladincev in mladink seveda veliko teže prebijajo v življenje.

Napačno bi bilo trditi, da so zdaj doseženi uspehi dejavnosti mladih v okraju samo uspeh mladinske organizacije. Ne, do teh uspehov smo prišli po mojem mnenju predvsem zato, ker smo mladinski organizaciji začeli dajati mesto, ki ji kot organizaciji bodočih kadrov tudi pripada! Naj omenim, da bo n. pr. udejstvovanje mladih v organih delavskega in družbenega upravljanja iz leta v leto večje, če bomo seveda poskrbeli za pravilno strokovno in družbenoekonomsko vzgojo mladine, ki je takega znanja potrebna. Velik delež te vzgoje nosi na svojih ramah tudi organizacija LMS, zato ji pri tem koristnem delu pomagajmo.

Številne akcije, ki jih je iz leta v leto več, odkrivajo vedno nove, sposobne kadre, ki jih je treba spremljati, jim pomagati in jih usmerjati. Nimamo skrbi, da v bodoče ne bomo imeli dobrih kadrov. Če le ne bomo pozabili, da je prav tem mladim, požrtvovalnim, veselja in delavnosti polnim ljudem treba iskreno pomagati, da se znajdejo v življenju, bomo imeli vsi kot celota samo korist od najmanjšega truda, ki ga bomo vložili v vzgojo teh ljudi.

Konference so med drugim pokazale, da imajo mladi zlasti v delavskem samoupravljanju zelo podrejeno vlogo. Seveda je njihova velika dolžnost, da si širijo obzorje in tako sledijo hitremu družbenemu razvoju. To je osnova, da bodo v kolektivih uveljavili svoje znanje; pri tem pomagati tudi mladim, da bodo našli hitro pravo pot, pa je spet dolžnost skupnosti.

Marsikje so mladinci na konferencah povedali tudi to in ono, kar morda ne bi sodilo na konferenco; lahko bi se reševalo v ožjem krogu. Večina razprav pa je šla v smeri, ki je pomembna za nadaljnje delo mladine v komuni. Na to in ono bo treba mladini še odgovoriti tudi po konferencah. S tem, ko ji bomo pojasnjevali naš razvoj in njegove tekoče in perspektivne naloge, jo bomo hkrati vključevali v delo, ki jo bo pritegnilo in zaposlilo. Videli smo, da mladina na konferencah ni samo spraševala in govorila o nalogah in problemih. Hkrati je tudi predlagala, kaj sodi o tem in onem, kako je pripravljena pomagati in sodelovati.

To pa je jamstvo, da smo na pravi in dobri poti.

SLAVKO DOKL

POZDRAV DELEGATOM!

V nedeljo, 5. marca, se bodo v Novem mestu zbrali mladinci iz novomeškega okraja; na letni konferenci bodo podali obračun svojega dela. Na konferenci bo 130 delegatov zastopalo okoli 10.000 organizirane mladine, navzoči pa bodo številni gostje in zastopniki političnih in družbenih organizacij. Konferenca bo delala v komisijah, kjer bodo delegati izmenjali iskušnje, probleme, zapažanja ter delovne prijeme. Želimo jim prijetno bivanje v Novem mestu in da bi konferenca bila odraz živahne mladinske dejavnosti na vseh področjih družbenega uveljavljanja.

BRIGADIRJI SE ŽE PRIPRAVLJAJO...

Na Okrajnem komiteju LMS v Novem mestu smo v torek dopoldne zvedeli, da se je na sedežih občinskih mladinskih vodstev do sobote že prijavilo približno 50 brigadirjev in brigadirk za letošnje mladinske delovne akcije. Čeprav bo prva naša brigada odšla na delovišče v Srbijo ali Makedonijo šele v maju, se mladi vedno bolj zanimajo za delo. Tudi letos bo v vseh brigadah na avtomobilski cesti mnogo traktorskih, fotografskih, šoferskih in drugih tečajev, ki so se v zadnjih letih tako zelo priljubili naši mladini. — BRIGADIRJI IN BRIGADIRKE, ki nameravate letos v mladinske delovne brigade: prijavite se na vašem občinskem mladinskem vodstvu!

KLUBI MLADIH PROIZVAJALCEV

Število klubov mladih proizvajalcev v našem okraju ni zadovoljivo. Glavni vzrok za to je, da nismo sistematično vzgajali kadrov iz vrst mladine, ki bi delali v KMP kot eni najboljših oblik političnoekonomske in strokovne vzgoje mladine. Pred kratkim organizirani seminar za vodje KMP nam vendarle obeta, da bodo v našem okraju zaživeli klubi mladih proizvajalcev v takšnem številu, kot si želimo.

Klubi mladih proizvajalcev bi morali zaživeti v vseh naših gospodarskih organizacijah, kjer so mladinske organizacije. Zakaj? To je veja mladinske organizacije, ki pritegne tiste mladince, ki se zanimajo za probleme podjetja, načrtno proizvodnjo, rekonstrukcijo, nagrajevanje po delu strokovno izobraževanje, na kratko: za vsa tista vprašanja, ki ne bi smela iti mimo naših proizvajalcev, posebno ne mladih. Žal še nismo prišli do tega, da bi mladini prikazovali pomen KMP tudi za vsakega posameznika, ne le za gospodarsko organizacijo. Marsikdo bo rekel: »Saj se s temi vprašanji ukvarjajo za to odgovorni ljudje! Zakaj bi se potem še mladi?« Če pa izhajamo s stališča, da so KMP šola za bodoče upravljavce, nam je pomen in namen takoj jasen.

Mladega delavca moramo pripravljati za upravljavca s pomočjo izobraževanja, to bo nedvomno lahko opravil klub mladih, če si bo postavil dober program.

Pred mladinsko organizacijo je odgovorna naloga: navezati mora stik z izobraževalnim centrom ozir. raznimi komisijami pri sindikatu. Ob skupnem prizadevanju bo uspeh v vsakem primeru večji. Zlasti ne smejo klubi pozabiti na tehnično inteligenco, ki je do sedaj z mladino malo sodelovala. Tu pa bi strokovnjaki lahko našli možnost, da ji pomagajo pri teoretičnem in praktičnem delu.

Če hoče KMP doseči uspeh, mora vodstvo prisluhniti interesom mladine, kajti to je že del končnega uspeha. Kadri naj bi se posluževali sodobnih oblik dela, kot so zanimivi razgovori, ki naj bi se jih udeleževali tudi starejši, predvajanje strokovnih filmov, poučne ekskurzije itd.

Klub mladih proizvajalcev ima torej pri nas lepe možnosti za plodno delo.

Mladinska organizacija je prva stopnica pri vključevanju mladine v vso pestrost družbene dejavnosti ☆ Veseli smo njene rasti in jí želimo, da bi tudi pri nadaljnjem delu dosegala kar najlepše načrte!

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu

Tudi letos: brigade v okraju!

Letos bomo v naših komunah spet slišali brigadirsko pesem: v Novem mestu bo delala taborniška MDB »Partizanski Rog«, v Žužemberku bo pomagala mladinska brigada študentov in domačinov v pripravah za veliko republiško proslavo 22. julija. V Sevnici bodo mladi sodelovali pri gradnji ceste skozi Sevnico, v Metliki pri nadaljnji izgradnji športnih objektov, v Brežicah pri urejanju plantažnih nasadov in pod. Zanimanje za lokalne akcije narašča tako med mladino kot pri vodstvih komun iz leta v leto.

Lani: nad 50.000 ur!

Na občasnih delovnih akcijah je mladina v okraju samo v preteklem letu prispevala okoli 50.000 delovnih ur. Največji prispevek so dali mladinci v Novem mestu (gradnja stadiona Bratstva in enotnosti), v občini Videm — Krško (cesta Videm—Sremič), Črnomelj, Trebnje itd.

Delež šolskih skupnosti

Spremenjen položaj naše šole v družbenem življenju in hiter razvoj gospodarskega in družbenega sistema v smeri socialistične demokracije, za katero je družbeno upravljanje najpomembnejše, so narekovali čim hitrejšo reformo celotnega šolstva.

Prav ta misel, da bi šolo močno približali življenju, je narekovala potrebo, pritegniti k reševanju šolstva širši krog državljanov, ki naj preko političnih organizacij in organov družbenega upravljanja dajejo čimveč življenjskih in stvarnih nasvetov, na katere se naj opre novi šolski sistem.

Prva faza reforme je za nami. Na vseh srednjih šolah, razen na gimnazijah, že leto dni delajo po novih učnih načrtih. Za gimnazijo se prav sedaj pripravlja nov učni program, ki bo po vsej verjetnosti že prihodnje leto prišel veljati. Reforma šolstva je v položaju, ko moramo nove ideje, ki so bile formulirane v učnih načrtih, uveljaviti v praksi.

Mladinske organizacije po šolah so se dobro zavedale, kakšno vlogo bo mladina imela pri reformi. Zlasti je potrebno poudariti, da so večkrat prav glasno iz dijaških vrst klicali po novi reformi, ki naj da naši šoli položaj, kakršen ji v socialistični družbi pripada.

Mladinske organizacije po naših srednjih šolah že daljši časa uveljavljajo svoje ideje preko šolskih in razrednih skupnosti ter šolskih odborov. Po dolenjskih srednjih šolah šolske skupnosti obstajajo že četrto leto in so v tem obdobju prebrodile prvo fazo razvoja. Za to prvo obdobje je značilno delo šolskih skupnosti ki je bilo podobno težnji šolske skupnosti vsaj obdržati. Večkrat se je zgodilo, da šolska skupnost ni imela konkretnega dela, pa je zato prevzela večino nalog aktiva LMS. Danes lahko trdimo, da so to obdobje prešle skoraj vse SS na naših srednjih šolah in da že leto dni težijo povsod za čimbolj konkretnim delom.

Po zgledu nekaterih drugih slovenskih šol so tudi dijaki srednješolci po posameznih šolah sestavili pravilnike SS, v katerih so določili mesto SS na šoli in razčlenili delo. Za sprejetje takega pravilnika pa je bilo potrebno več posvetovanj s šolskim odborom in ravnateljstvom šole. Na vseh šolah niso prišli za delo na pravem koncu. Rezultat: pravilniki so postali zbirka besed in abstrakcij brez vsakršnega življenjskega navdiha. Ti programi so preveč enolični, načelni, v njih so formulirane oblike dela, ki so dobro služile v času ustanavljanja šolskih skupnosti.

Dijaki novomeškega učiteljišča so resneje in spretno prijeli za delo. Program so sprejeli na sestanku šolskih skupnosti, prej pa so razpravljali že na sestankih razrednih skupnosti in ga dali še v razpravo šolskemu odboru in ravnateljstvu šole. V njem so natančno določili, na kakšen način naj razredne skupnosti pripomorejo k čim večjemu uspehu in kako naj se bore proti verbalizmu. V pravilnik so sprejeli tudi obveznost, da bodo razredne skupnosti same kontrolirale zamude dijakov, ki jih bodo po utemeljitvi javljale razredniku. Razložili so tudi način javnega ocenjevanja. Pomembno mesto v njihovem programu ima tudi njihova šolska zadruga, ki jo sestavljajo tehnični, nabavno-prodajni in kmetijski odsek. Izmed vseh vej udejstvovanja dijakov preko SS je sodelovanje pri ocenjevanju nedvomno ena izmed najbolj privlačnih oblik dela za mladega človeka. V prvih letih je bilo videti, da je to za dijake največja pridobitev. Danes, ko imamo že na vseh šolah več ali manj razvite najrazličnejše oblike javnega ocenjevanja, pa javno ocenjevanje neopazno izgublja prej zelo velik pomen.

Dijaki višjih razredov brežiške gimnazije so sodelovali tudi pri ocenjevanju vedenja. Ker so stvar vzeli resno, uspeh ni izostal. To je eden izmed dokazov, da mladina je samokritična. Samo tak način ocenjevanja, kjer nastopata profesor in dijak kot aktivna partnerja, je lahko objektiven. Ocena naj ne pokaže učenca samo v šoli, ampak naj postane ogledalo celotne dijakove aktivnosti doma in v šoli.

Na dolenjskih srednjih šolah so močno razvite tehnične dejavnosti. Kljub slabi tehnični opremi šolskih delavnic in pomanjkanju denarja za redno delovanje, se člani krožkov trudijo, da bi nekatere teoretične stvari, ki so jih slišali pri pouku, preizkusili tudi v praksi.

Lahko bi še našteli dejavnosti ŠS, preko katerih dijaki sodelujejo pri organizaciji dela na šoli, zlasti pa pri utrjevanju novih načel, ki bodo samo ob sodelovanju vseh zainteresiranih na šoli postali stvarnost.

Slavko Pavlin

Ladislav Lesar:

CESTA

V meni poje
kitara
svetlega ponosa
kakor sanje
o neki ljubezni.

Razigrana
kot veletok
neukročene
reke
postaja
vse lepša
v zanosu
sinjega neba.

V odmevu
tisočih
daleč za soncem
kakor
konji v galopu
osvaja srca.

Delegati za nedeljsko okrajno konferenco LMS

Na občinskih mladinskih konferencah so bili pred tedni izvoljeni za okrajno konferenco LMS naslednji delegati:

OBČINA ČRNOMELJ: Benec Franc, Pavlišič Jože, Ritonja Rudi, Jankovič Martina, Štrucelj Anton, Brodarič Mara, Škof Jože, Ruš Ivanka, Marentič Anton in Smalcelj Ernest.

OBČINA METLIKA: Dragoš Janez, Sober Milena, Jerina Ivan, Puš Malči, Tome Milena in Šimec Anica.

OBČINA TREBNJE: Kamin Stefan, Opara Franc, Gnidovec Milena, Opara Darko, Pevec Ciril, Ostanek Darko, Kukec Jože, Jerovšek Angelca, Škrubej Helena, Strmec Slavka.

OBČINA NOVO MESTO: Rems Tone, Sladič Franc, Saje Janko, Udovč Lojzka, Langenfus Polde, Vidič Slavka, Koprive Franc, Murgelj Zvone, Humer Valentin, Faleskini Rado, Vidrih Vinko, Bojovič Milovan, Simončič Lojze, Jektič Anica, Šustar Adolf, Krne Dragica, Kavšek Jože, Kranjc Ivan, Lenart Marjan, Škvarč Anica, Bašković Jože, Irt Miha, Mihelič Marija, Franko Pavla, Voljčak Milena, Bregar Jože, Simončič Jožica, Orož Kristina, Slak Anica, Kolenc Marjan, Beg Marija, Zakelj Janez, Kralj Dominik, Gornik Jože, Možje Pepca, Mahne Anica, Stampuhar Jože, Polovič Jože, Zaje Anica, Miklič Cilka, Hočevar Francka, Zupančič Roman, Gutman Dominik, Markovič Ivan, Vrtar Milka in Levičar Pavel.

OBČINA BREŽICE: Gregorič Marijan, Balon Franc, Oruč Eso, Podgoršek Vlado, Radulovič Drago, Tratnik Ivanka, Šepec Anton, Deržič Vlado, Tomše Ivan, Krošelj Rudi, Godler Anica, Resnik Ida, Bojovič Rezka, Prah Frida, Zovar Andrej.

OBČINA VIDEM-KRŠKO: Zupanc Rajko, Unetič Tone, Lipar Slavko, Meznarič Majda, Zalokar Jurij, Kovačič Andrej, Vodišek Tone, Rebič Ivan, Pisek Marija, Božič Karel, Pirnat Metka, Rožman Anica, Zohar Ivan, Šerbec Zvonko, Pavlin Andrej.

OBČINA SEVNICA: Gec Vinko, Lisec Pavla, Zveglič Karel, Koren Greta, Dolinšek Danica, Vovk Stanko, Stangelj Gusta, Volčanjšek Dragica, Keber Anica, Kozamernik Boris.

Ladislav Lesar:

MLADOST OB VARDARJU

Modro nebo nad platanami.
Dan je pesem
veselega trušča
buldozerjev
in samokolnic.

Modro nebo
in dobra reka,
ki ljubi svoje otroke.

Siva polja makedonske
bodo pripovedovala
o čudežnem
rojstvu
ljubezni
pod trdo skorjo
črnega asfalta.

Mlade proizvajalke in proizvajalci kolektiva

TEKSTILNE TOVARNE

NOVOTEKS

V NOVEM MESTU IN V METLIKI

prisrčno pozdravljajo mladino v okraju in vse delegate na nedeljski konferenci!

Novo vodstvo občinskega komiteja LMS v Novem mestu: od leve na desno: novi predsednik Franc Sladič, v sredini Lado Saje, ki je dolga leta uspešno vodil dejavnost mladine v občini, in sekretar občinskega komiteja LMS Zvone Murgelj

Klub – naše shajališče

Z ustanovitvijo Mladinskega kluba v Novem mestu smo mladini zagotovili možnost za vsestransko uveljavljanje na različnih področjih. Prva naloga ob ustanovitvi kluba je bila pripraviti mladini prostor, kamor lahko zahaja v prostem času. Želimo, da se šolska, vajeniška, delavska in uslužbenska mladina združuje in skupno sodeluje pri vseh nalogah. Takoj ob otvoritvi klub ni bil popolnoma izkoriščen, saj je bil novost za Novo mesto. Kmalu je postal obisk primeren, toda čez nekaj časa je postal že tako velik, da so prostori sedaj premajhni.

Začeli smo ustanavljati sekcije, ki dobro delujejo. Poleg rednega dela prirejajo tudi predavanja za vse obiskovalce kluba, povezali smo se s taborniki, ker imamo mnogo skupnih misli pri izvajanju programa in uspelo nam je navezati stike z mladinskim klubom v Karlovcu. Prvi rezultat sodelovanja je bil obisk Karlovčanov našemu klubu. Pogovorili smo se o delu v klubu, o problemih, ki se pojavljajo, in o nadaljnji krepitvi prijateljskih odnosov.

Velikega pomena za dejavnost mladine na vasi je pobuda mladinskih aktivov v Dolenjskih toplicah in Mirni peči, da bodo ustanovili mladinski klub. Vaška mladina pogreša družabno življenje in zato je dolžnost kluba, da poživi njeno dejavnost. S primerno ureditvijo klubskih prostorov in s primernim programom odvračamo mladino od gostiln in alkoholizma.

Veliko lahko napravijo za zbliževanje mladine oddaje »Poslušaj in povej!« ki jih prireja Radiotelevizija Ljubljana. Mladina raznih mest se na tak način spoznava med seboj in izmenjuje svoje izkušnje pri delu. Tako je tudi naš klub navezal prijateljske stike z mladino iz Kamnika, s katero smo tekmovali.

Večina pridobitev za mladinski klub je gledališka sekcija. Ko si bo sekcija pridobila izkušnje in bo imela igralski kader, bo prešla na ustanovitev mladinskega gledališča.

Mladinski klubi so pomembni tudi za samo mladinsko organizacijo, saj izhajajo iz klubov najboljši mladinci.

JANKO SAJE

O sekcijah mladih zadružnikov

Po združitvi kmetijskih zadrug — iz 43 jih je nastalo 16 — je odgovornost mladinskih organizacij za vso dejavnost mladih zadružnikov še večja. Delo sekcij je bilo zdaj največ v okviru zadrug, katerih vodstva so skupaj z mladinsko organizacijo organizirala delo za mlade zadružnike. Po združitvi zadrug pa bo tako skupno delo gotovo zastalo, če se vaški aktivi ne bodo kaj bolj zavzeli za delo sekcij. Dosedanje pravilo, da mora biti na področju zadruge tudi sekcija mladih zadružnikov, se bo moralo bistveno spremeniti: vsak aktiv LMS na vasi naj ima tudi sekcijo mladih zadružnikov!

Da so sekcije posebna in pomembna oblika dela Ljudske mladine, govorimo že dalj časa, zlasti pa naj bi bile tam, kjer mladina dela na družbenih in zasebnih posestvih in zadružnih ekonomijah. Naloga sekcij je predvsem v tem, da se zanimajo za proizvodnjo in za sodobno agrotehniko.

Razumljivo je, da sekcija mladih zadružnikov ne more delati samostojno, ampak je vezana na kmetijsko zadrugo, katere proizvodni program mora poznati. Program dela sekcij naj bo v okviru programa zadruge, ostale naloge pa naj se izvajajo v okviru mladinskega aktiva. Kjer je več sekcij v okviru ene zadruge, je nujno, da vodje sekcij sestavljajo poseben odbor, ki bo seznanjal člane z nalogami, s programom in z gospodarskimi uspehi zadruge.

Naloga sekcij je tudi, da člane izobražujejo, da jih pripravljajo za delo v upravnem organu, zadruge pa morajo pri tem nuditi vso pomoč. Naloga mladinske organizacije pa je skrbeti, da bo v organih upravljanja zastopanih kar največ mladincev. Razumljivo je, da je treba pri tem izbrati res sposobne mladince.

Pred nami so volitve v zadružne svete, zato je treba pohiteti in predlagati za kandidate mladince, hkrati pa skrbeti, da bodo res izvoljeni.

J. Čudovan

MLADINA!

vnašaj v vse svoje delo še več poguma, poleta in zdravega optimizma, ki premagujejo vse težave in so dragocen prispevek h graditvi socialistične družbe! ☆ Pozdravljamo okrajno mladinsko konferenco in ji želimo kar največ plodnih uspehov!

OKRAJNI KOMITE ZKS – OKRAJNI ODBOR SZDL – OKRAJNI SINDIKALNI SVET, NOVO MESTO

Mladina v Industriji obutve

Mladina v Industriji obutve je v zadnjem času dosegla zelo vidne uspehe. Z izvolitvijo novega vodstva in s pomočjo uprave je delo zaživelo. Zanimivo je, da se za mladinsko organizacijo v podjetju zanimajo tudi druge organizacije podjetja in ji pomagajo. Ni jim vseeno, ali je njihova organizacija med najboljšimi ali med najslabšimi.

Mladina je organizirala vrsto kulturnih in političnih predavanj, ki jih je skoraj vse pripravila sama. Naštudirali so igro in priredili dva izleta. Ker pa je v podjetju zaposlenih veliko deklet, so organizirali kuharski tečaj, ki ga z zanimanjem obiskuje 20 kandidatinj. Tudi klub mladih proizvajalcev je močno zaživel, saj ima zelo obsežen program. Ker v podjetju nimajo centra za izobraževanje na delovnem mestu, bo klub s pomočjo uprave organiziral tečaj za usposabljanje mladine na delovnem mestu. To je jasen dokaz, da je mladina pripravljena delati, treba ji je le nuditi priložnost.

Današnje oblike dela z mladino morajo biti sodobnejše. Mladinec se mora do podrobnosti seznaniti s procesom proizvodnje in osvojiti take oblike, ki so naprednejše in bolj ekonomične.

Franci Sladič

Mladinska politična šola v Brežicah

Pred kratkim je v Brežicah pričela delati mladinska politična šola. Mladinci poslušajo predanja dvakrat na teden. Predavanja obiskuje redno 30 do 35 slušateljev. Občinskemu komiteju je uspelo dobiti res dobre predavatelje in tako se delo nemoteno nadaljuje. Udeležence je še najbolj navdušilo predavanje tov. Vasiša Mišiča, ki je govoril o novih afriških državah in o današnjem stanju v Afriki. Tako so s pomočjo okrajnega komiteja LMS iz Novega mesta tudi brežiški mladinci dobili primerno izobraževalno središče.

☆ Učimo se, da bomo postali dobri proizvajalci in upravljavci v naši socialistični domovini!

Mladina v kolektivu

TOVARNE ZDRAVIL »K R K A« V NOVEM MESTU

Idejno-vzgojno delo

Mladinska organizacija se ne sme zadovoljiti samo z reševanjem organizacijskih in podobnih problemov, ampak mora posvetiti vso pozornost tudi idejnovzgojnemu delu z mladino. Do nedavnega smo govorili o ideološko političnem delu. Vendar je ta izraz preozek, zato sedaj namesto njega uporabljamo širši pojem, ki docela ustreza našim hotenjem, to je idejnovzgojno delo. Mladih ljudi ne zanima samo politično delo, ampak so njihovi interesi silno raznovrstni. Če bo nova organizacija tem raznovrstnim željam in interesom mladine znale ugoditi, bo s tem mnogo pripomogla k oblikovanju vsestransko razvite socialistične osebnosti.

Idejnovzgojno delo se razvija v dveh smereh:

1. Idejnovzgojno delo za najširši krog mladine (predavanja, mladinske tribune itd.),
2. Izobraževanje in vzgajanje mladih družbenih delavcev in aktivistov ljudske mladine.

Oblike idejnovzgojnega dela za najširši krog mladine so sila raznovrstne:

a) Ciklusi ali skupine predavanj tvorijo določeno ideološko-politično ali poljudnoznanstveno področje, ki naj se obdela s predavanji, ki tvorijo smiselno anketo in dajejo na vprašanje, ki mladino zanima, kar najbolj popoln odgovor. Njihov namen je, da zadoste zanimanju mladine, zato so to lahko najraznovrstnejše teme. Prav posebno pazimo, da se predavanja približajo konkretni problematiki na svojem področju. Dostikrat ne moremo organizirati ciklusov predavanj zato se pogosto zadovoljimo samo s predavanji, ki trajajo nekaj ur en sam večer. Glavno je, da v raznovrstnosti predavanj najde vsak mladinec temo, ki ga zanima.

b) Mladinske tribune so posebna oblika idejnovzgojnega dela. Njihov namen je predvsem seznanjati mlade ljudi z aktualnimi dogodki iz najrazličnejših področjih: notranje in zunanje politike, kulture, tehnike, kmetijstva itd. Mladinske tribune mladino zelo privlačijo, saj se na njih lahko seznanijo z vsemi aktualnostmi doma in po svetu.

c) Šola za življenje. Res je v naši organizaciji mnogo mladih ljudi, ki že opravljajo poklic, toda kljub temu še niso odrasli, manjka jim mnogo izkušenj o življenju, zlasti jih zanima vse o zakonu in družinskem življenju. Iz te potrebe so nastale šole za življenje, v katere se vključuje dorašča oba mladina. Te šole so primerne in privlačne zlasti za delavsko in kmečko mladino.

č) Ena izmed oblik dela so tudi mladinski klubi OZN. Ti klubi niso množična organizacija, pač pa združujejo mlade ljudi, ki žele spoznavati mednarodno in našo politiko ter podpirati napore za mir med narodi in za take odnose med njimi, ki so vredni človeka naše dobe.

d) Debatni klubi so zlasti privlačna oblika dela. Mladi ljudje ne žele vedno samo poslušati, saj marsikaj tudi sami vedo in o tem, kar vedo, tudi radi razpravljajo. Zato ne prirejajo predavanj, temveč te temelji njihovega dela razprava. Delajo po načelu, da se udeleženci individualno pripravljajo na razpravo. To je samo nekaj oblik, v katere se lahko vključuje vsa mladina, saj je toliko možnosti, da vsak mladinec lahko zadovolji svoje interese v eni od njih.

Zelo pomembno področje idejnovzgojnega dela je izobraževanje aktivistov in mladih družbenih delavcev. Potrebujemo sposobne kadre, ki bodo temeljito in teoretično usposobljeni in bodo obvladovali metode političnega dela z mladino. Izkušnje kažejo, da nam takih kadrov marsikje primanjkuje. Na tem področju smo že dosegli nekaj uspehov. Veliko aktivistov je obiskovalo razne seminarje v občini ali okraju, mladinske politične šole in seminarje v mladinskem izobraževalnem centru v Bohinju. Nadaljnji razvoj naše organizacije in vedno večje število mladincev, ki so člani samoupravnih organov in organov družbenega upravljanja in tu delajo v raznih organizacijah, zahteva sistematično izobraževanje kadrov. Osnovna enota v sistemu izobraževanja kadrov naj bo občina. Le tako bomo zajeli vse člane sekretariatov aktivov in komitejev in dosegli primerno kvaliteto. Prva stopja izobraževanja v občini so seminarji za vse člane sekretariatov aktivov. Naslednja stopnja izobraževanja kadrov v občini pa so mladinske politične šole. Te z delovnimi metodami in s programom usposabljajo slušatelje za aktivno politično in družbeno delo pri oblikovanju socialističnih odnosov. Mladinske politične šole naj se čimbolj razvijajo kot center za razvijanje sodobnih metod in vsebine političnega izobraževanja in naj nudijo pomoč ostalim oblikam dela (marksističnim krožkom, tribunam mladih itd.)

Marksistični krožki kot višja oblika idejnovzgojnega dela so zajeli domala že vse šole in uspešno opravljajo svojo nalogo: seznajajo mladince z marksizmom in leninizmom ter idejno-političnim konceptom družbenega razvoja pri nas in v svetu. Čeprav so marksistični krožki bili doslej predvsem oblika idejnovzgojnega dela šolske mladine, ne smemo misliti, da med vaško in delavsko mladino ne bi našli zanje interesa. V našem okraju imamo marksistični krožek v okviru vaškega aktiva (Straža), ki uspešno dela.

Namen marksističnih krožkov v šoli ne sme biti izpopolnjevanje novega programa, niti ne smejo biti krožki oblika popolnoma teoretičnega razpravljanja o načelih marksizma-leninizma, ločeno od našega razvoja. Marksistični krožki morajo predstavljati tako obliko idejnovzgojnega dela, kjer člani ne bodo samo na višji ravni razpravljali o družbeno-političnem dogajanju pri pri nas in v svetu, ampak bodo ta dogajanja osvetlili tudi z vidika načel marksizma in leninizma ter temeljnih načel naše politike. Glavni namen krožkov naj bo oblikovanje marksističnega svetovnega nazora, oblikovanje znanstvenega pogleda na svetovna dogajanja.

Ana Stupan

Novoizvoljeni občinski komite LMS v Črnomlju s sekretarjem Občinskega komiteja ZKS tov. Kočevarjem — Komite si je pripravil dober načrt dela in je izbral več komisij, da bi lažje izpolnil naloge, ki jih je dobil na zadnji konferenci

Za zdravo razvedrilo mladine

O društveni dejavnosti mladine v našem okraju se je zadnje čase, posebno na občinskih mladinskih konferencah, precej razpravljalo. Navzlic napredku ne moremo biti zadovoljni; na področju društvene dejavnosti mladine še zaostajamo za nekaterimi drugimi okraji Slovenije. Niso še izkoriščene vse možnosti za vključevanje mladine v kulturnoprosvetna, telesnovzgojna in druga društva. Marsikje bi lahko delo društev močno poživili, če bi znali v organizacije pritegniti mlade ljudi in najsposobnejše vključiti v vodstva. Tako bi ob pomoči starejših, izkušenih družbenih delavcev, postala društvena vodstva še delavnejša.

Mladina ima tudi v našem okraju v večini krajev že kar pestro izbiro, ko išče oblike svojega udejstvovanja v prostem času. Na razpolago so delavne taborniške enote, več ali manj prizadevna kulturno-prosvetna društva, športni kolektivi in društva Partizan, društva Ljudske tehnike, strelcev itd. Možnosti so, res pa je, da so v nekaterih krajih premalo izkoriščene. Najti bo treba ustrezne prijeme, da bodo nove in nove vrste mladine pritegnili v omenjene organizacije.

Ko govorimo o dejavnosti mladine v prostem času, ne smemo mimo prostorov, ki jih uporabljajo za sestanke, pomenke in razvedrilo. V mislih imamo mladinske sobe, bodoče mladinske klube, ki naj bi postali zbirališča mladine v prostem času. Pred leti so bili taki prostori še zelo redki. Klubov, ki bi bili primerno opremljeni, še niso poznali; sedaj se že lahko pohvalimo, da ima mladina v okraju 15 urejenih prostorov, v katerih ima svoje sestanke. To so zametki bodočih mladinskih klubov, ki bodo mladini res lahko precej nudili, posebno, če bodo dobro opremljeni. Mladina potrebuje prostore in če jih bodo aktivi uspeli tako organizirati in opremiti, da bodo privlačni, bomo odpravili problem zahajanja mladine v gostilne in druge gostinske obrate in prav tako vse sorodne probleme, ki se tu pojavljajo.

Seveda bodo marsikje finančna sredstva precejšnja ovira, ker različna oprema, ki bi jo tak klub moral imeti — od televizorja, radia, časopisov, revij do manjše knjižnice, šahov, morda tudi magnetofona — precej stane. Prepričani pa smo, da prošnje za pomoč v takih primerih, ko gre za zdravo zabavo in razvedrilo mladih ljudi, ne bodo naletele na gluha ušesa. Marsikatero podjetje in ustanova je vložila že precejšnja sredstva, da bi njihovi mladi delavci in uslužbenci dobili primerno kulturno zabavo, zato prav gotovo tudi v primerih, ko bo šlo za opremo mladinskih sob in klubov, ne bodo odgovorili — ne!«

Ko smo že pri zabavi mladine, naj poudarimo, da je mladini treba nuditi primerno kulturno zabavo in razvedrilo, vendar ne zato ker to želi in potrebuje, ampak ker to s svojim delom tudi zasluži. Ni prav, da se mladini do potankosti narekuje, kakšne naj bodo oblike njenega udejstvovanja v prostem času. Tu je treba mladim prepustiti vso iniciativo in svobodo, jasno pa je, da moramo njihova stremljenja in prizadevanja spremljati in nadzorovati. Dober nasvet in dobrohotna kritika bosta našla lepši odmev kot brezkompromisen ukaz, ki že zaradi svoje oblike ustvari odpor. Seveda se ne sme dovoljevati preveliko eksperimentiranje. Sproščenost v iskanju oblik ni anarhija, v kateri bi vsak delal, kar mu bi prišlo v glavo. Sproščenost pomeni, da o določenih predlogih razpravljamo, da vse premeljemo, da razvijemo borbo mnenj in da potem izluščimo zdrave sklepe. Hkrati je treba kritizirati in ožigosati vse ostanke malomeščanskih navad in pojave dekadentnih idej.

Žal so marsikje med mladinci tudi posamezniki, ki so prepričani, da je vsaka zabava pusta in dolgočasna brez pijančevanja. Pojasniti jim je treba, da pijanost ni dokaz samostojnosti, možatosti, hrabrosti ali zrelosti., kot si to nekateri predstavljajo. To je žalosten ostanek obdobja, ko so njihovi očetje v kozarcu vina iskali utehe zaradi socialnega izkoriščanja in utapljal svojo revščino in bedo. Takoj ko se pojavijo primeri pijančevanja in ostali sorodni nezdravi pojavi, je treba po njih odločno udariti in jih v kali zatreti.

Še nekaj moramo omeniti, ko govorimo o delu mladine v različnih organizacijah in društvih. Prav je, da se pri delu katerekoli organizacije ne pozabi na vzgojo človeka. Pri skrbi za kvaliteto strokovnega dela ne smemo pozabiti na pravilno vzgojo mladinca ali mladinke. Znani so primeri nekaterih športnih društev in klubov, kjer posvečajo vso skrb le kvalitetnemu napredku v določeni panogi, ne gledajo pa na vzgojo lika pravega športnika. Odtod mnogi nešportni izpadi, ki zadnje čase niso več redki.

Tudi tam, kjer pride do takih pojavov in pa do ozkosti, ki je značilna za nekatere športne organizacije (vso skrb posvečajo le peščici vrhunskih tekmovalcev, medtem ko ostali za klubska vodstvo niso zanimivi), mora mladina sama pokreniti vse, da se taki primeru odpravijo. Mladinska organizacija mora takoj intervenirati in s konstruktivno kritiko odkrito zahtevati, da se s tako prakso prenehа.

FRANC MIKEC

Ladislav Lesar:

MOTIV S CESTE

Nebo je žareča krogla
s sivo puščavo v nedrih.

Veter poljublja pesek,
ki skeli v očeh,
in potna telesa,
ki pojejo
v valujočem
ritmu sonca.

Buldozerji orjejo.
Tisoče rok zmaguje.

Ptice so onemele
v zenitu besed.

Skrb za prostore

Po V. kongresu SZDL Jugoslavije je čutiti močno akcijo za pridobivanje prostorov za družbene organizacije. Res je SZDL pri tem vprašanju zelo uspela, pa tudi mladinska organizacija ima precej zaslug, da se je število mladinskih sob v okraju dvignilo. Upajmo, da se bo v naslednjih dveh letih njihovo število dvignilo na 50 opremljenih prostorov.

Vedno več mladih

V letu 1958 je bilo v okraju od 1436 sindikalnih odbornikov kar 246 mladincev. V letu 1959 je bilo od 1481 sindikalnih odbornikov že 269 mladincev, lani pa od 1724 sindikalnih odbornikov 292 mladincev. V občinskih sindikalnih svetih je bilo lani od 207 odbornikov 26 mladincev.

V upravnih odborih in delavskih svetih se število mladih stalno veča; o tem nam pričajo rezultati:

V delavskih svetih: leta 1958 — od 1293 članov — 179 mladih ali 13,8 odstotka, leta 1960 — od 1415 članov — 224 mladih ali 15,8 odstotka.

Upravni odbori z nad 30 zaposelnih: 1958 ; od 455 članov — 54 mladih ali 11,8 odstotka, 1960 — od 489 članov — 65 mladih ali 13,3 odstotka.

Upravni odbori z manj kot 30 zaposlenih: 1958 — od 265 članov — 45 mladih ali 16,8 odstotka, 1960 — od 245 članov — 50 mladih ali 20,4 odstotka.

Lani 200 novih mladih komunistov

V Zvezo komunistov je bilo v letu 1960 sprejetih 200 mladih komunistov. 31. 12. 1958 je bilo v okraju 539 mladih komunistov, do 31. 12. 1960 pa se je število dvignilo na 747 mladih komunistov.

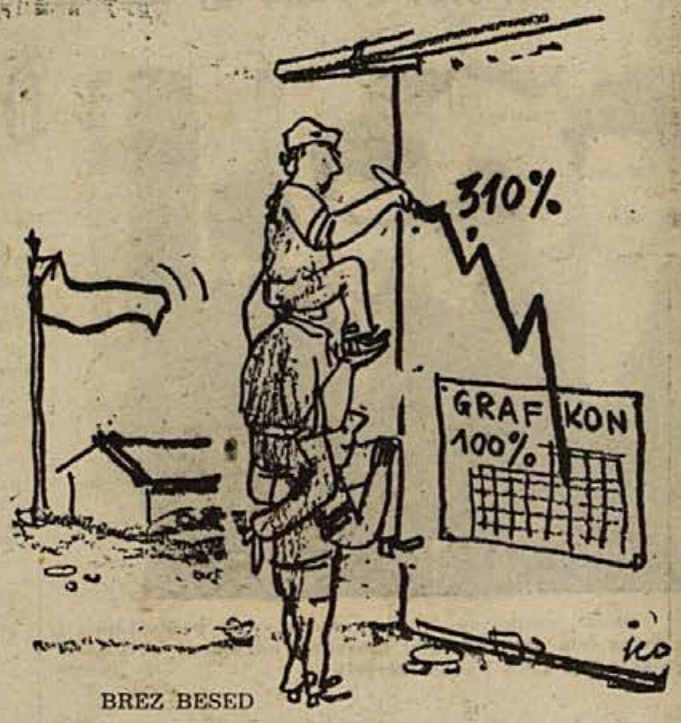

BREZ BESED

Poslej vsako leto: prvenstvo v vaškem mnogoboju in šahu!

O uspehih lanskega zleta »Bratstva in enotnosti« ne bi pisali, ker bi le ponavljali že znane ugotovitve. Brez dvoma je tudi zasluga mladinske organizacije, da je zlet tako lepo uspel. Tako občinski kot Okrajni komite LMS so sodelovali v pripravah in pri zletu samem. Tokrat je bila tudi na terenu koordinacija med posameznimi sodelujočimi organizacijami prav dobra, ker so za to poskrbeli posebni organi — zletni štabi pri občinskih odborih SZDL.

Medtem ko je akcija za nastop mladine na zletu šla preko šol in telesnovzgojnih organizacij, pa je mladinska organizacija samostojno izvedla izbirno tekmovanje v vaškem mnogoboju. Najprej so v občinskem merilu tekmovali posamezniki iz različnih aktivov LMS, tik pred zletom pa je bilo v Novem mestu okrajno tekmovanje, na katerem je bila izbrana okrajna reprezentanca, ki je zastopala naš okraj na zletu.

Skrbnim pripravam in izbirnim tekmovanjem, ki jih je speljala mladinska organizacija, se je treba zahvaliti, da sta se obe ekipi — moška in ženska tako dobro odrezali. Oboji so zasedli prvo mesto, kar je zelo lep uspeh.

Ker je to tekmovanje uspelo, se je Okrajni komite LMS odločil, da bo odslej **vsako leto prirejal tekmovanja v vaškem mnogoboju,** četudi bo zlet le vsako drugo leto. To bo prispevek mladinske organizacije k poživitvi telesnovzgojne dejavnosti v okraju. Tekmovanje je namenjeno predvsem vaškim aktivom LMS, ker ima prav vaška mladina premalo tekmovanj in manj možnosti izživljanja na telesnovzgojnem področju kot mestna mladina.

To pa še ni vse! Okrajni komite LMS ima v načrtu, da **vsako leto za dan mladosti priredi okrajno šahovsko mladinsko prvenstvo,** na katerem bi nastopale ekipe najboljših aktivov z občinskih prvenstev. Tako bi občinski komiteji najprej organizirali občinska prvenstva ekip aktivov LMS, občinski prvaki (nekateri predlagajo, da bi bile to občinske reprezentance) pa bi se pomerili za naslov okrajnega ekipnega prvaka in pokal OK LMS. To tekmovanje bo zelo razgibalo mlade šahiste, posebno važno pa je to, da bodo tu lahko sodelovali tudi šahisti iz krajev, kjer nimajo svoje šahovske organizacije.

Za zaključek naj še omenimo, da namerava mladinska organizacija pričeti tudi z akcijo za izvedbo tekmovanja za »Ljudsko športno značko«. To tekmovanje, ki je nekaka meritev telesnih sposobnosti vsakega posameznika, je pri nas še popolnoma neznano, imelo pa je velik odmev na lanski delovni akciji na avto cesti. Mnogi brigadirji so se s ponosom vrnili domov in kazali zlate, srebrne in bronaste značke, ki so jih osvojili. Pričakujemo, da bo to tekmovanje tudi v našem okraju kmalu imelo dovolj pristašev. — fm.

Republiški kvalifikacijski turnir mladink

Namiznoteniška zveza Slovenije je pretekio nedeljo v Ljubljani priredila republiški kvalifikacijski turnir dvanajstih najboljših mladink, ki so se borile za nastop na zveznem turnirju desetorice, ki bo ob koncu marca v Beogradu ali Zagrebu. Od Novomeščank se je turnirja udeležila le Mikčeva, ki se je uspela uvrstiti na zvezni turnir, vendar je zasedla le šesto mesto.

Turnir je potekal v znaku številnih presenečenj. Državna mladinska prvakinja Petračeva je morala kar trikrat položiti orožje, tako da je bila komaj četrta. Še večje neugodno presenečenje je pripravila Ljubljančanka Zrimčeva, ki je tokrat zasedla komaj 10. mesto, na zadnjem zveznem turnirju pa je bila tretja! Mikčeva je slabo začela in vse je kazalo, da bo šla po poti Zrimčeve. S Pipuševo in Prelogovo je imela tudi precej smole (z njima je z 1:2 izgubila šele na razliko), toda nato je presenetljivo premagala Knapovo iz Kranja z 2:0. S štirimi zaporednimi zmagami v zadnjih kolih si je močno izboljšala plasman in si zagotovila sodelovanje na zveznem turnirju.

Vrstni red najboljših mladink LRS:

1. Krajger (Fužinar) 10 zmag (21:5), 2. Pipuš (Maribor) 10 zmag (21:6), 3. Knap (Triglav) 9 zmag (18:7), 4. Petrač (Fužinar) 8 zmag (16:9), 5. Šramel (Odred) 7 zmag (17:11), 6. Mikec (Partizan N. m.) 6 zmag (14:10); sledijo še Prelog (Logatec) 5 zmag, Omladič (Odred) 4 zmage, Kokalj (Triglav) 3 zmage, Zrimec 3 zmage, Virant 1 zmaga in Skerlj (vse Odred) brez zmage.

Brežiška mladina: 20 brigadirjev za prvo izmeno

Na razširjenem plenumu mladinskega komiteja v Brežicah so predzadnjo nedeljo predstavniki aktivov in člani komiteja proučili program dela občinskega komiteja Ljudske mladine v Brežicah. Še posebej so poudarili, da je treba skrbeti za idejno-vzgojno področje dela po aktivih. Nadalje so napravili podroben načrt tekmovanj. Posamezni aktivi bodo tekmovali v šahu, odbojki, rokometu, mladinskem mnogoboju in streljanju z zračno puško. — Ustanovili bodo tudi dramske skupine, katerih izvedbe na odru bo ocenjevala posebna strokovna komisija. Najboljše delo bodo na koncu uprizorili v Artiču, kjer bodo z mladinskim plesom zaključili tekmovanje.

Plenum je razpravljal še o mladinski delovni brigadi. Sklenili so, da bodo v prvo izmeno poslali 20 mladincev. Udeleženci plenuma so izvolili tudi štab za MDB.

—šek

FILMSKI KLUBI IN KROŽKI

...naj postanejo sestavni del naših vzgojnih prizadevanj, da bi znala mladina s pravilnimi merili vrednotiti film — Novost: filmski večeri

Prvi sestanek filmske komisije pri okrajnem svetu Svobod in ... je bil v Vidmu-Kr... [illegible] ...eluje pri Svo... filmskega ... anov komisije ... zoči tudi predsednik filmskega sosveta Zveze Svobod iz Ljubljane Vitko Musek, Tone Sluga, član tega sosveta, predsednik okrajnega sveta SPD Janez Gartnar, sekretarka Marija Pepelnak ter zastopniki občinskega sveta videmsko-krške občine.

Področje filmskovzgojnega dela je silno obširno, vendar v našem okraju komaj načeto. En sam filmski klub in nekaj filmskih krožkov pomeni prvo brazdo na veliki njivi, kamor je treba posejati dosti dobrega zrnja. Glavna misel posveta je bila, kako močneje zaorati ledino s filmskimi klubi, kakšno naj bo njih delo in kam naj bo usmerjeno. Poudarjeno je bilo, da mora biti osnovni interes filmskih klubov delo med mladino. Ne gre pa dela omejevati le na šolsko mladino, ampak ga je treba razširiti tudi na mladino v tovarni in na vasi.

Zelo koristna oblika seznanjanja mladine s filmsko umetnostjo so lahko matineje. Vendar filmska predstava sama še ne zadošča, čeprav je kvalitetna. Mladi obiskovalci morajo poznati tudi merila, s katerimi naj film vrednotijo. To pomeni, da je mladino nujno pripraviti na predstavo, ki si jo bi ogledala, povedati ji je treba o filmu tisto in tako, da ga bo razumela in bo vplival na njeno moralno zavest. To pa je najvažnejše delo filmskih klubov in krožkov.

Zelo pomembna oblika dela klubov na področju filmske vzgoje so tudi ankete in razgovori z gledalci o repertoarju. Take razgovore bi morali, dokler še nimamo klubov, organizirati programski sveti pri kinematografih, ker bi na ta način bolje spoznali raven, želje in potrebe filmske publike in bi potem tudi laže usmerjali repertoar. V tej smeri bo delala tudi filmska komisija.

Filmska komisija bo organizirala v večjih centrih filmske večere. S tem želi ustvariti neposreden stik med ustvarjalci in publiko. Še v prvi polovici tega leta bodo taki večeri v Vidmu-Krškem, Novem mestu in Metliki, pozneje pa še drugje.

Filmska komisija pri svetu SPD smatra, da je za dobro delo potrebno troje:

1 vskladitev dela vseh organizacij, ki imajo v svojem programu filmsko vzgojo mladine: šol, društev prijateljev mladine, komitejev LM, Svobod itd. Zato bo potrebno sklicati koordinacijski sestanek in sestaviti enoten program.

2. vzgoja kadra, ki bo vodil filmske krožke na šolah in filmske klube v centrih. Že letos bo komisija poslala na seminarje v Koper več tečajnikov, ki bodo obiskovali uvodni in nadaljevalni seminar za vodje klubov, prav tako pa seminar za predavatelje v klubih,

3. v začetku organizirati filmske klube v Novem mestu, Metliki, Trebnjem, Sevnici in Črnomlju, poleg že obstoječega v Vidmu-Krškem. Te klube pa bo potrebno kadrovsko in organizacijsko usposobiti tako, da bodo lahko nudili pomoč filmskim krožkom na svojem območju.

Na seji so kot primer bogatega dela analizirali aktivnost filmskega kluba Svobode v Vidmu-Krškem, o čemer bomo poročali posebej. Komisija je tudi predlagala republiškemu sosvetu, naj bi bilo tekmovanje mladinskih filmskih krožkov Slovenije v letošnjem poletju v Vidmu-Krškem. Vse kaže, da bodo v Ljubljani ta predlog sprejeli, kar bo nedvomno spodbuda za nadaljnje delo filmskih krožkov v našem okraju.

Akademski slikar Zmagoslav Jeraj (Črnomelj): KRAJINA (1960)

Premišljen načrt v novomeški občini

V nedeljo, 26. februarja, sta se v Novem mestu sestala občinska sveta SPD občine Novo mesto in bivše občine Žužemberk zaradi konstituiranja novega sveta po združitvi obeh občin. Po uvodnih poročilih o delu obeh dosedanjih svetov in temeljiti razčlembi dejavnosti se je razvila živa razprava, v kateri so se člani pogovorjali o nalogah novega sveta in številnih društev na področju novomeške občine. Novi svet bo še bolj deloval za učvrstitev kulturnoprosvetnih organizacij na terenu in poglabljal z njimi stike. Ugotovili so tudi, da je potrebno okrepiti sodelovanje z občinskim svetom za kulturo in prosveto, občinskim sindikalnim svetom ter mladinsko organizacijo in določene akcije teh organizacij, ki imajo skupen smoter, koordinirati. Govorili so o poteku priprav za občinske in okrajne revije.

Čeprav je za delo veliko dobre volje, pa je nerazumevanje za najnujnejše potrebe v mnogih primerih zaviralo ali pa sploh omrtvilo vsako dejavnost. S pomočjo SZDL bo novi občinski svet, ki je premišljeno zastavil bodoči plan, morda vendar laže reševal kulturne probleme v novomeški občini, ki jih ni ravno malo.

V razpravi so sodelovali tudi predsednik okrajnega sveta Janez Gartnar, predsednik občinskega odbora SZDL Tone Počrvina in zastopnika mladinske organizacije in gasilske zveze. Na seji so izvolili 29-članski svet in 9-člansko predsedstvo.

Za predsednika je bila izvoljena dosedanja predsednica občinskega sveta Novo mesto Nada Gostič, za predsednika Vladimir Bajc in za sekretarko Anica Grčar.

Po združitvi v Vidmu-Krškem in Senovem

Po združitvi občin Videm-Krško in Senovo je bila 24. februarja 1961 v Krškem seja obeh občinskih svetov Svobod, ki so se je udeležili tudi sekretarka okrajnega sveta Marija Pepelnak, član predsedstva Severin Šali in sekretar občinskega odbora SZDL Videm-Krško Slavko Šlibar. V poročilu je predsednik občinskega sveta Matko Matjan orisal delo društev na področju nove občine, podčrtal pomembne uspehe, ki so bili doseženi, in v nadaljnjih izvajanjih govoril o važnih sklepih okrajne skupščine in kongresa. Na seji so sprejeli načrt dela sveta za organizacijo revij, za delo sosvetov, za konkretno izvajanje sklepov kongresa in za sodelovanje v proslavah 20—letnice revolucije.

Izvolili so novo 7—člansko predsedstvo, za predsednika občinskega sveta so ponovno izbrali Matka Matjana, za podpredsednika Antona Horjaka in za sekretarja Darka Mižigoja. Prav tako so imenovali člane izobraževalnega, dramskega, klubskega, glasbenega, folklornega in filmskega sosveta.

Študentje v Kočevju

Študentje novomeškega okraja že več let obiskujemo nekatera naša večja podjetja in kraje z bogato zgodovinsko in kulturno tradicijo. V lanskem študijskem letu smo obiskali in popotovali skozi Belo krajino, letos pa smo bili v gosteh v Kočevju. Ob tej priložnosti smo obiskali Seškov dom, Muzej NOB, ITAS in kočevski rudnik. Spremljal nas je predsednik občinskega sindikalnega sveta, ki nam je v Klubu rudarjev spregovoril nekaj besed o tem, kakšno je bilo Kočevje nekoč in kako se je razvijalo do današnjega časa. Kljub temu, da s podjetji in ustanovami, ki smo jih obiskali, doslej še nismo imeli tesnejših stikov, so nas povsod toplo sprejeli in nas z veseljem seznanili s svojim delom in uspehi v zadnjih letih.

Čeprav se je obiska udeležilo le manjše število študentov, je izlet uspel in smo bili udeleženci z njim zadovoljni.

Za dan mladosti bodo v vseh komunah našega okraja športna srečanja mladine v odbojki, rokometu, lahki atletiki, mladinskem mnogoboju, namiznem tenisu, šahu itd.

Seminar za člane šolskih odborov

je bil v ponedeljek v organizaciji delavske univerze v Sevnici. Na njem so se pogovorili o najbolj perečih nalogah te družbene oblike upravljanja šol. Raznolikost problemov je bila povod za obsežno obravnavo.

Spet nas je obiskala Ana Frank

Po uspešnem nastopu v Črnomlju so se v sredo, 22. februarja, črnomaljski dijaki z »Dnevnikom Ane Frank« predstavili tudi novomeškemu občinstvu. Ta nastop je dokazal, da tamkajšnja doraščajoča mladina resno in marljivo dela, saj je »Dnevnik« že drugo delo, ki so ga mladi Črnomaljčani uprizorili v tem šolskem letu.

Dva meseca napornega dela sta torej za njimi. Več kot 25 popoldnevov in večerov so vadili. Ni šlo brez težav. Toda lahko zapišemo, da so uspeli.

»Težko je bilo izbrati igralce,« je po predstavi pripovedoval profesor Pogorelec, ki je igro naštudiral,« predvsem pa nismo mogli najti pravih za resne vloge. Mislim, da je maska vsaj delno zakrila, da so na odru le dijaki — drugošolci«.

Med vsemi sta najbolj navdušila Mirko Jelenič, ki je precej dobro zaigral Van Daana in Jelka Dereani, ki je doživeto in res prepričljivo odigrala vlogo malce preveč bistroumnega in prezrelega dekleta — Ano Frank. Nedvomno je Dereanijevi precej pomagala mladost in lahko trdimo, da nas je spet obiskala prava odrska Ana Frank.

I. Z.

Republiške proslave, ki bo v Žužemberku 22. julija, se bodo mladinci iz vseh naših občinskih centrov udeležili s pohodi po partizanskih stezah in na sam predvečer prispeli na kraj proslave. Ob tej priložnosti bodo obiskali tudi partizanske družine in si ogledali zgodovinske in turistične zanimivosti. Pridružili se jim bodo tudi pionirji, tako da bodo to res množični pohodi mladine.

Vladimir Lamut: Alžirska četrt v Parizu (1960)

Kajuhova mama nam pripoveduje...

Dne 22. februarja 1961 je mati pesnika Karla Destovnika-Kajuha, padlega partizana, obiskala Videm in tamkajšnji pionirski odred, ki nosi ime njenega sina. Obisk in obletnico smrti partizanskega poeta je izkoristil tudi naš dopisnik in naprosil Kajuhovo mamo, da je za bralce našega lista povedala nekaj o življenju poeta-borca in komunista.

Karel se je rodil 19. decembra 1922 v Šoštanju kot nezakonski sin. Tisti čas sem preživela bridke ure. Karli je bil bolj bolehen. Nisem se mogla iznebiti občutka strahu da mi ne bi umrl... S četrtim letom sem ga dala v otroški vrtec. Toda Karli se tu ni mogel vživeti. Vzgojiteljica se je pritoževala, da je povsem odmaknjen od drugih. Žal ji je bilo, ker ga je vzela v vrtec. Učitelji osnovne šole so ugotovili, da Karli hitreje dorašča kakor drugi otroci. V četrtem razredu osnovne šole se je pričel ukvarjati s pisanjem pesmi. Po končani osnovni šoli se je vpisal v celjsko gimnazijo. S petnajstimi leti je že sodeloval v kulturno političnem delu šoštanjske mladine. Tudi v naprednem tisku je bilo zaslediti njegove prispevke. Javno je pričel objavljati prve pesmi pod psevdonimom Drago Jeran. Spominjam se, da je napisal tudi naslednje verze:

O zvezdah in kraljih nam
tu govorijo . . .
O trenju tam zunaj in živih
ljudeh
na vselej skrivnostno
molčijo . . .

Zaradi sodelovanja in širjenja komunističnih idej je bil sin spomladi leta 1940 za vselej izključen iz celjske gimnazije. Živo se spominjam tega dne. Čeravno sva bila s sinom dobra tovariša in mi je vedno vse zaupal, je ob izključitvi samo dejal: »Uboga mama . .«

Kajuhova mama pozdravlja bralce našega lista

Vse čitatelje „Dolenjskega lista" toplo pozdravlja Kajuhova mama

Še istega leta se je vpisal v mariborsko klasično gimnazijo. Nobene pomoči ni želel od mene. Z inštrukcijami se je sam vzdrževal. Ko je končal sedmi razred gimnazije, je prišla vojna . . . Karli je bil v nevarnosti, Nemci so ga pričeli zasledovati. 20. oktobra 1941 so aktivisti nekemu mrtvecu podtaknili sinove dokumente. S tem dnem so ga Nemci smatrali za mrtvega. Karla smo odpeljali s tovornim avtomobilom, skritega pod zaboji piva, v Ljubljano. Na žalost je Nemcem kmalu uspelo spoznati prevaro. Od tedaj ni bilo več miru. Z grožnjami in obljubljanjem bogastva so hoteli dobiti od mene za vsako ceno njegov naslov, kar pa jim ni uspelo. 24. avgusta 1943 je iz ljubljanske ilegale odšel v partizane k XIV. diviziji. Od leta 1941 ga nisem več videla. Toda dobivala sem od njega pisma in pesmice. Zadnji njegov glas je bila pesem »Kje si mati?«

V tej zadnji pesmici mi je sin povedal mnogo, vse sem dobro razumela in občutila . . . Njegov glas ni zame nikoli utihnil . . . Danes 22. februarja 1961, ob 17. obletnici njegove smrti, mi še vedno zvenijo njegove besede: »Glej, ta svet je tudi zate!« — je zaključila Kajuhova mama.

Draga mama! Ne samo Vi, mi vsi smo ponosni na Vašega sina pesnika-junaka! S svojimi poezijami je veliko prispeval slovenski kulturi. In ponosni smo na Vas, draga Kajuhova mama, da ste vzgojili sina, ki ga bodo omenjali še pozni rodovi . . .

DRAGO KASTELIC

Mednarodno srečanje kiparjev v Kostanjevici na Krki

V počastitev slovenskega kulturnega praznika je bilo v Kostanjevici na Krki 8. februarja predavanje znanstvenega sodelavca Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Emilijana Cevca. Predaval je o kulturnih spomenikih Kostanjevice in njene neposredne okolice ter na podlagi tega o njeni sedanji in prihodnji vlogi na področju kulture.

Že sam naslov »Kulturni pomen Kostanjevice v preteklosti in v prihodnje« je bil privlačen in je zato pritegnil veliko število ljudi, saj je predavanje poslušalo več kot šest sto prebivalcev.

Dr. Cevc je najprej poudaril, da je tema zelo primerna za slovenski kulturni praznik, zadržal se je nato nekaj časa ob Prešernu in nato razložil delež Kostanjevice v slovenski kulturni zgodovini. Od naselitve je šel preko več ali manj znanih dokumentov mimo še danes vidnih kulturnih spomenikov. Dlje časa se je zadržal ob kostanjeviškem gradu, razložil njegov nastanek, njegovo vlogo in pomen te monumentalne zgradbe, ki po svoji arhitekturi in čaru uživa evropski sloves. Poudaril je, da smo dolžni prav vsi pomagati po svojih močeh, da se ta kulturni spomenik ohrani. Velikanski prostor bi se dal porabiti tudi v ekonomske svrhe, kar je občina Videm-Krško že začela izvajati.

Edinstveno vlogo lahko odigra ta prostor tudi v kulturnih pogledih, med katerimi je trenutno najpomembnejši mednarodni kiparski simpozij, ki se prične letos 1. julija in bo trajal do 1. septembra. Edinstveno dvorišče bo služilo za razstavo na prostem, kar vse bo dalo še večjega poudarka gradu, Kostanjevici in vsej naši domovini. Mednarodna srečanja umetnikov-kiparjev, ki bodo dva meseca skupaj ustvarjali, se tesno vežejo z našo zunanjo politiko, ki je politika medsebojnega razumevanja in medsebojnega spoštovanja. Tako srečanje je morda najbolj primerno prav v Jugoslaviji, ki se iskreno bori za aktivno sodelovanje med narodi in dostikrat doprinaša vprav žrtve za mirno sožitje in ustvarjalnost. Zato je srečanje kiparjev iz raznih kontinentov tudi po tej plati tako pomembno.

Predavatelj je nadalje govoril o romantiki v kostanjeviški cerkvi, nadalje o romantiki na Ržiščih in v Frlugi. Posebej se je zadržal ob baroku na Vodenicah in Slinovcah, ob slikah starih mojstrov na Slinovcah in freskah v gradu.

Končno je razložil značaj in pomen Gorjupovih fresk v Kostanjevici, ki spadajo med najpomembnejše tovrstne stvaritve novejšega časa na Slovenskem.

Dr. Cevc je poudaril, da so Kostanjevičani na te stvaritve upravičeno lahko ponosni, da pa morajo ob Gorjupovi galeriji, ob prizadevanjih in širokih kulturnih akcijah, kot so bili festivali, še naprej kar največ prispevati za razgibanost kulturnega prostora v tem delu naše domovine. Mednarodno kiparsko srečanje je gotovo eden izmed važnih momentov, ki bodo to zagotovili.

Poslušalci so predavatelja toplo pozdravili in se mu z dolgotrajnim ploskanjem iskreno zahvalili, nakar so predvajali barvne posnetke pokrajine ob Krki, posnetke s kostanjeviških festivalov in končno še film »Vlaki vozijo mimo«, za katerega je bilo več kadrov posnetih tudi v kostanjeviški šoli, v gradu in Kostanjevici sami.

Spored je trajal tri ure in pol, ne da bi bil izmed vseh številnih poslušalcev en sam človek zapustil veliko dvorano Domu kulture.

Pomlad na šolskem katedru

Tri tedne ni dolga doba, pa vendar zadosti dolga, da si v tem času pridobiš srca učencev prvega in drugega razreda. Bilo je pred dnevi na šoli v Karteljevem, kjer so bili — kakor drugod v okraju — na praksi dijaki 5. letnika novomeškega učiteljišča.

— Jutri bo tovarišica učila zadnjikrat!

Široko so se odprle oči in usta. Otroci so se zamislili: je res že konec? Tiho, kot že dolgo ne, so se razšli na vse strani. Premišljevali so, kje rastejo najlepše rožice. Drugo jutro so spet hiteli v šolo. Niso hoteli zamuditi. Na oknu so opazovali, kdaj bo prišla tovarišica. »Že gre!« je šlo od ust do ust. Že gre, danes zadnjikrat k njim...

Nerodno, boječe so vstali. Marinka se je ustavila pred katedrom: »Draga tovarišica! Lepo se vam vsi zahvaljujemo, ker ste nas učili. Tole pa vam damo za spomin.« Majhna vazica z zvončki... Tovarišica se je presenečena zahvalila.

Potem je prišla še Marica iz prvega razreda. Samo rokico s šopkom zvončkov je stegnila k tovarišici — z besedami se ni mogla zahvaliti. Danes gredo tako težko iz ust... Svetal pogled, nasmeh — to je bila vsa njena zahvala. Oči mlade tovarišice, ki bo postala prava tovarišica učiteljica šele čez štiri mesece, so zrle po razredu, po glavicah. Zahvaljevale so se jim za skromno, a tako prisrčno pozornost. Otroci pa so še in še prinašali zvončke, trobentice, mačice...

Ko so vse odložili na kateder, je bila na njem prava pomlad.

S prireditvami med ljudi

Pri nas v Črnomlju menda ni človeka, ki se ne bi z zanimanjem ozrl na oglasne deske. Vedno so polne plakatov s to in ono vsebino. Posebno lepi so tisti, ki vabijo ljudi na kulturne prireditve. Menda tudi nikomur ni žal, da si jo te prireditve ogledal.

Lani in letos se je kulturna dejavnost v Črnomlju močno razširila. Predvsem se naglo vrste odrske uprizoritve. Glavno kulturno žarišče je postala črnomaljska gimnazija, ki je postavila na oder zelo uspele uprizoritve. Dijaki se zelo navdušujejo za igranje. Na gimnaziji deluje dramski krožek. V krožku je več skupin in lani so postavili na oder »Pero« in »Drago Ruth«. Uprizoritve zaslužijo pozornost, saj so dijaki vložili vanje veliko truda in prostega časa, se zavzeli in vživeli v svoje vloge. Za uspeh pa se lahko zahvalijo požrtvovalnemu režiserju tov. prof. Pogorelcu.

Ena najbolj uspelih prireditev je vsekakor »Dnevnik Ane Frank«, ki so jo naštudirali dijaki drugega razreda. Občinstvo je predstavo z zanimanjem sprejelo, saj so še vsem pred očmi grozote minule vojne in tragedije toliko družin. Ne bom se spuščala v presojanje igranja, rečem pa lahko, da so dokaj dobro zaigrali, še posebno, če upoštevamo, da so bili prvič na odru. To so razumeli tudi gledalci in so jih nagradili z dolgim aplavzom. Vsekakor pa ne bodo ostali le pri tej izvedbi, ampak se bodo spustili tudi na druge odre. Druga skupina pa je naštudirala komedijo »Trinajst jih bo«. Obe igri je režiral tov. prof. Pogorelec.

Poleg gimnazijskih igralskih skupin deluje v Črnomlju KUD »Miran Jarc«, ki je pred kratkim uprizorilo komedijo »Dva tucata rdečih vrtnic«. Režiral je tov. Urbančič. Druga skupina pripravlja komedijo »Tripče de Utolče«, ki jo bo v kratkem postavila na oder.

Osnovna šola pa pripravlja mladinsko igro »Izlet« v režiji tov. prof. Cenčurja.

Igralcem smo za njihov trud zelo hvaležni.

Ksenija Vitkovič

Delo občinskega sveta Svobod v Črnomlju

Na nedavni seji predsedstva občinskega sveta SPD v Črnomlju so sprejeli ustrezne načrte za izvedbo revije pionirskih pevskih zborov, za gostovanja dramskih skupin v občini in govorili o pripravah folklornih skupin za sodelovanje z organizacijami Kulturnoprosvetnega sveta iz Karlovca na veliki proslavi na Petrovi gori. Člani predsedstva so pred kratkim obiskali vsa društva v občini, kjer so se pogovarjali z društvenimi funkcionarji o novih nalogah društev po kongresu in se seznanili s problemi in težavami društev. Skušali bodo najti sredstva in oblike za pomoč društvom pri njih delu.

Večerna politična šola v Žužemberku

Ljudska univerza v Žužemberku je organizirala večerno politično šolo, ki jo obiskuje 17 delavcev in uslužbencev. Predavajo strokovnjaki iz Novega mesta. Program zajema teme: politična ekonomija in ekonomika FLRJ, Znanstveni socializem, delavsko gibanje in subjektivne sile. Za predelavo vseh teh tem je predvidenih 168

M.

V vsako hišo
DOLENJSKI LIST!

ZAKLJUČENO JE XI. ŠAHOVSKO PRVENSTVO NOVEGA MESTA

Vrstni red: 1. Penko, 2. Radovanović

Zadnje kolo letošnjega šahovskega prvenstva Novega mesta je spet prineslo presenečenje. Pričakovali smo, da bo Radovanović s Sitarjem vsaj remiziral, toda slednji ga je za grobo napako kaznoval s porazom. Radovanović je dalj časa imel precej boljši položaj, toda z eno samo nepremišljeno potezo je podrl vse, kar je prej s težavo zgradil. S to neplanirano zmago je Sitar prehitel Klevišarja, ki je v zadnjem kolu z Jenkom le remiziral.

Sicer pa je letošnji turnir, ki je po kvaliteti nastopajočih brez dvoma najslabši v zadnjih letih, prinesel še več takih preobratov. — Mladinci, ki sicer niso slabo igrali, so si v otvoritvah znali ustvariti obetajoče položaje, toda navadno so z eno potezo vse pokvarili. Odpoved sodelovanja na turnirju vrste boljših šahistov — od mojstrskega kandidata Skerlja, prvokategornikov dr. Goleža in Dokla pa do drugokategornikov Picka, Bartolja, Finka, Kranjca itd., je povzročila, da za turnir ni bilo pravega zanimanja. S tem pa še ni rečeno, da turnir ni bil zanimiv.

IGOR PENKO — doslej smo ga poznali kot odličnega atleta, zadnje čase pa žanje lepe uspehe tudi kot šahist

Zmagovalec turnirja in novi prvak Novega mesta — Igor Penko je igral od vseh najbolje. To dokazuje tudi njegov končni rezultat, saj mu je le četrtoplasirani Klevišar uspel »odščipniti« pol točke, medtem ko je vse ostale brez večjih težav premagal.

Kar dve točki za njim je Radovanović, ki je v glavnem tudi dobro igral, vendar precej manj zanesljivo kot zmagovalec. V kritičnih položajih se je vedno dobro znašel in namesto porazov beležil zmage.

Vrstni red XI. prvenstva Novega mesta za leto 1961:

1. Igor Penko 11 in pol točk, 2. Aleksander Radovanović — 9 in pol točk, 3. Slavko Sitar 9 točk, 4. Žan Klevišar 8 in pol, 5. Franc Jenko 7 točk, 6.—7. Zdravko Mestnik in Viktor Cuinik po 6 točk, 8. Ferdo Avsec 5 in pol; sledijo še Ivan Ile in Marko Picek (4 točke), Mihelin (3), Adamič in Luštek (2).

Turnir je končalo 13 igralcev, ker je po 5. kolu zaradi bolezni izstopil mladinec Mrvar. Kako bo z letošnjim okrajnim prvenstvom, ni še nič znanega, ker bo Okrajna šahovska zveza o tem razpravljala šele marca. Po vsej verjetnosti bo prva petorica šahistov s prvenstva Novega mesta dobila pravico igrati na okrajnem prvenstvu, razen njih pa še mojstrski kandidat Skerlj, ki je bil lani drugi na okrajnem prvenstvu.

fm

Šah v sevniški Kopitarni

V 18. kolu sevniškega šahovskega prvenstva je prišlo do več presenečenj. Medtem ko sta si favorita razdelila točko, se bori za čim višje mesto na tabeli kar precej igralcev. Najbolj presenetljivo je to, da je v zadnjih petih kolih precejkrat izgubil Maurer, ki je znan kot dober šahist.

Stanje na tabeli po 18. kolu: 1.—2. Rudi Blas in inž. Franc Mrva — 16 točk; 3. Marijan Sušteršič — 14,5 točk, 4. Viktor Košak — 12,5 točk (3) itd.

J. E

VSE NAŠE SILE
ZA NAPREDEK
LJUBLJENE
DOMOVINE!

Mladina v kolektivu
SGP »PIONIR«
NOVO MESTO

Kadar zaradi nedelavnosti odbora trpi delo društva...

22. februarja je bil v Črnomlju občni zbor TVD Partizan. Udeležilo se ga je komaj 30 članov in članic, čeravno jih je dosti več. Predsednik društva je dal zelo skromno delovno poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da so bili v društvu mnogo bolj delavni člani, zlasti glede na zletne priprave, kot odbor. Sklepi zadnjega občnega zbora niso bili v celoti uresničeni, čemur je deloma kriv upravni odbor, deloma pa so bila kriva premajhna sredstva, kot je izjavil predsednik. Nič obširnejše ni bilo poročilo načelnika, ki je funkcijo prevzel »na silo«. Ko smo slišali poročilo blagajničarke, pa smo videli, da sredstva, s katerimi je društvo razpolagalo, le niso bila tako majhna. Žal, gospodar ni dal poročila, da bi zvedeli še za premoženjsko stanje.

Razprava je pokazala, da je stanje v društvu zelo slabo. Nekoč popularna črnomaljska atletika preživlja krizo, zaradi nedelavnosti članov upravnega odbora in tehnične komisije pa je društvo čestokrat trpelo.

Udeležba članstva je bila, kakor smo že poudarili, zelo slaba pač pa se je občnega zbora udeležilo večje število predstavnikov oblasti, organizacij in podjetij. Videti je bilo, da se občina, SZDL in ostali zelo zanimajo za delo Partizana. Podpredsednik ObLO tovariš Košir je jasno povedal, da tako delo, kot je bilo v preteklem letu, ne more roditi uspehov in da zato društvo ne more zahtevati posebne pomoči. Najprej je potreben točen program dela, nato pa lahko občina priskoči na pomoč tudi z združevanjem sredstev za telesnovzgojne organizacije, ki bi jih razdeljeval Svet za telesno vzgojo ObLO tistim društvom, ki bi pokazala največjo aktivnost. Za njim je govoril sekretar obč. odbora SZDL tov. Kordič, ki je poudaril da je letos, ko praznujemo 20-letnico vstaje, treba storiti mnogo več kot doslej. Tudi zastopnika okrajne zveze Partizana iz Novega mesta sta pozdravila občni zbor in povedala nekaj svojih misli

Izvoljen je bil nov 13-članski upravni in 3-članski nadzorni odbor. Ta bo moral najprej sestaviti podroben delovni načrt, ki so ga predvideli že na tem občnem zboru, redno pobirati članarino, razširiti dejavnost Partizana, pomladiti redno vadbo, urediti vprašanje društvenih prostorov za shranjevanje rekvizitov in za sestanke, začeti s pripravo za gradnjo nove telovadnice atletiko in ostale panoge pa dvigniti na tisto višino, ki so jo že nekoč dosegli, ter še mnogo drugega.

Ob koncu moramo omeniti, da je društvo kljub naštetim težavam doseglo uspehe saj je sodelovalo na Zletu bratstva in enotnosti in je bilo celo organizator rokometnih in nogometnih tekmovanj. V bodoče naj strnejo svoje sile in, če bodo delovni, bodo tudi sredstva na razpolago.

Upamo, da bodo vsi člani spet aktivno delali, tudi tisti, ki niso prišli na občni zbor, da se bo v društvo vključilo še lepo število novih članov in da bo tako napredovala v športu in telesni vzgoji.

Sf.

Nov dom AMD v Sevnici?

Kopitarna v Sevnici bi nujno potrebovala za širjenje svojega obrata kovinske galanterije tudi sedanje prostore sevniškega AMD, ki so v isti stavbi kot delavnica. V zamenjavo bi jim zgradili nove. O lokaciji pa je precej mnenj. Nekateri so za to, da bi novi dom AMD stal na križišču ceste proti Trebnjemu, kjer naj bi stala tudi bencinska črpalka; drugi pa so bolj za to, da bi dom stal v jami pri Smarju, zraven blokov, kjer nameravajo čimprej graditi garaže za privatne avtomobile. V zvezi z drugo varianto je tudi misel, naj bi se v prostorih AMD poiskal kakšen kotiček za ostale sekcije ljudske tehnike, kar bi bilo mnogo bolj smotrno, kot zgraditi zanje posebne prostore. Morda pa bi kazalo pritegniti k razgovorom še ostale interesente (n. pr. Društvo prijateljev mladine), ki tudi potrebujejo svoje prostore. Prav bi bilo, ko bi odbor krajevne organizacije zbral vse želje in jih poskusil usmeriti v skupen cilj.

Obračun dela pri sevniškem TVD Partizan

Predzadnji petek zvečer so se v dvorani svojega doma zbrali člani sevniškega Partizana na redni letni občni zbor. Bogata poročila in razprava so potrdila, da je to društvo med najboljšimi v okraju.

Žal je razprava le preveč zašla saj je bilo večinoma govora o kinu, novem projektorju itd., manj pa o telesni kulturi. 261 aktivnih članov (vseh skupaj je blizu 400) je dovolj močna organizacija, ki bi lahko imela več sekcij in športnih panog, toda manjka vodilnega kadra. Tega ne bo, dokler ne bo zrasel iz lastnih vrst.

Posebno spodbudna je misel, da bi bolj kot doslej uvajali telesno vzgojo v obliki športnih aktivov tudi v kolektive, vsaj v večjih gospodarskih organizacijah.

Ker se pripravljajo na ustanovitev občinske zveze, so na zboru izvolili 25 delegatov za ustanovno skupščino občinske zveze telesnovzgojnih društev in novo upravo društva.

Pozdravljamo mladino
v novomeškem okraju!
Mladina kolektiva
OPEKARNE
V PREČNI

POLET je prevzel vodstvo

Po nedeljskem kolu Športne napovedi, ki je prineslo kopico presenečenj, zlasti v nogometnih srečanjih italijanske lige, je spet prišlo do precejšnjih sprememb v vrhu lestvice uredništev listov, ki imajo najboljše napovedovalce. — Ljubljanski Polet, ki se je že zadnjič prerinil v ospredje, je tokrat zamenjal mesto z Dolenjskim listom. Predstavnica našega lista namreč pri napovedovanju rezultatov ni imela sreče: uganila je le 3 rezultate in to je povzročilo, da je Dolenjski list zdrsnil na 2.—3. mesto. Drugo mesto si deli z Večerom, oba pa sta zaostala za vodečim Poletom za dve točki.

Vrstni red v tem kolu: TT — 7 točk, Gorenjski glas, Polet in Večer 6 točk, Delo in Slovenski Jadran 4 točke, Dolenjski list, Celjski tednik, Ljubljanski Dnevnik in RTV Ljubljana po 3 točke.

V skupni oceni je po tem kolu v vodstvu Polet s 33 točkami pred Dolenjskim listom in Večerom z 31 točkami, nato pa sledijo Slovenski Jadran — 30 točk, Delo 28 točk, Gorenjski glas, Celjski tednik, TT in RTV po 27 točk in zadnji — Ljubljanski Dnevnik — 26 točk.

In kako bo v novem kolu — v nedeljo, 5. marca? Tokrat smo za predstavnika našega lista izbrali spet aktivnega tekmovalca, in sicer šahista. Ravno šahisti so imeli doslej pri napovedovanju lepe uspehe, zato upamo, da se bo tudi nedeljski predstavnik našega lista — mojstrski kandidat Tone Skerlj iz Novega mesta, dobro odrezal. Njegova napoved za nedeljsko kolo, v katerem zadnjikrat prevladujejo tekme italijanske lige, se glasi:

1, 1, 2, — 0, 1, 0, — 1, 1, 0, — 0, 1, 1 (rezerve 1, 1, 1).

fm

Pokal za črnomaljske strelce je oddan

V počastitev občinskega praznika v Črnomlju je organiziralo občinsko strelsko društvo moštvene tekme v streljanju z zračno puško. — Zmagalo je drugo moštvo »Svobode« — Kanižarica z 246 točkami. Sledé »Svoboda« — Kanižarica I, moštvo ObLO Črnomelj ter BELT II in BELT I. Za tretjo zaporedno zmago v tem tekmovanju je prejelo moštvo »Svobode« — Kanižarica prehodni pokal v trajno last.

Najboljši posamezniki v tem tekmovanju so bili Jože Macele s 86 točkami, Alojz Špelič s 83 in Franci Klevišar z 82 točkami — vsi trije člani »Svobode« — Kanižarica.

-pb-

Pred ustanovitvijo okrajnega tehnično-propagandnega servisa

Vse večji in hitrejši razvoj industrije in tehnike postavlja pred nas vprašanje o sodobnem in hitrem posredovanju znanja, ki ga razširjajo družbene organizacije s pomočjo delavskih univerz, gospodarskih orgianizacij in ustanov. Glede na način dela z odraslimi tudi ne moremo mimo vprašanja, kako je treba razne pripomočke izdelati, uporabiti in razdeliti.

Izdelave, nabave in posojanja raznih učil (ter podobnih usług) žal pri nas ne poznamo. S tem se doslej ni še nihče resneje ukvarjal. Ustanove in druga središča si pomagajo tako, kot si pač znajo; največkrat se zatekajo k »sosedom«, ne znajo pa uporabiti tistega, kar že imajo. Torej sredstva so, a so največkrat neizrabljena.

Tu naj omenimo razna stojala, zidne liste pa tudi flanelografe, diaprojektorje, epidiaskope, kinoprojektorje, magnetofone, zvočnike, plošče, filme, diafilme in raznovrstna učila za modernejši pouk. Vse to je lep del tega, kar bi lahko uporabili. Sicer še nimamo podatkov o vsem, kar imamo v okraju. Vemo, da je na šolah precej diaprojektorjev TOS, pa jih ne znajo docela izkoristiti. Tudi kinoprojektorjev je precej, a so marsikje v nezadovoljivem stanju. Ko navajamo vse to, je treba pripomniti, da se vedno bolj čuti potreba po vzgoji tistih, ki naj bi s tehničnimi napravami upravljali. Vemo, da zahteva vsak stroj veščega delavca. Naj omenimo še, da se zelo čuti pomanjkanje zvočnikov v večjih središčih (n. pr. v Novem mestu) in razsvetljave. To opazimo zlasti ob proslavah in praznikih.

Vse te pomanjkljivosti bi lahko odpravili z ustanovitvijo okrajnega propagandno-tehničnega servisa. Taki servisi so že v Mariboru, Celju, Ljubljani in Kranju in že uspešno delajo.

Bilo bi prav, da bi se tudi na Dolenjskem razvil tehnično-propagandni servis. Pogojev je dovolj, nedvomno pa bo treba precej sredstev, s katerimi bi nabavili nekatere aparate ter uredili delavnice in druge prostore. Prepričani smo, da bodo razen oblasti pomagale še družbene in gospodarske organizacije.

Pripravljalni odbor za ustanovitev tega servisa, ki že začasno deluje pri Okrajnem zavodu za izobraževanje odraslih, naproša vso našo javnost, da pomaga pri ustanovitvi.

MARIJAN TRATAR

Uspehi in težave v Stopičah

Pred dnevi je v Stopičah dajalo obračun dela v pretekli sezoni društvo Partizan. Kjub težavam, ki jih društvo ima, ga lahko štejemo med agilne, saj je lani na zlet poslalo kar 120 nastopajočih na Pohod ob žici okupirane Ljubljane pa sta šli dve stopiški ekipi. Razen tega so se člani društva udeleževali še drugih republiških in okrajnih tekmovanj. Društvo goji danes namizni tenis, atletiko in mali nogomet, in seveda člani tudi redno telovadijo. Vprašanje vodnikov rešujejo tako, da pošiljajo svoje ljudi na seminarje in tečaje.

Med najaktivnejšimi člani »o tajnica društva Nevenka Hrnjak načelnica Milka Regina in predsednica društva Fanči Novak. Ker ni finančnih sredstev (saj so od leta 1958 dobili od občine komaj 25.000 dinarjev dotacij), doslej niso mogli urediti telovadišča in nabaviti rekvizite. Na tem občnem zboru pa so sprejeli sklep, da bodo to čimprej uredili. V načrtu imajo tudi letos udeležbo na pohodu Ob žici okupirane Ljubljane, več tekmovanj v namiznem tenisu, začeti z odbojko ter prirejati kulturne prireditve. Mladinci mizarji bodo sami izdelali mizo za igranje namiznega tenisa.

Škoda, da niso že prej vabili na občne zbore zastopnika Okrajne zveze Partizan; ne vemo, ali iz prevelike skromnosti ali je vzrok kje drugje. V bodoče želimo pridnim Stopičanom še mnogo uspehov in jih lahko stavljamo za vzgled ostalim društvom!

Sf.

Stara mati in stari oče čuvata otroke

Šele nedavna anketa, ki so jo izvedli v Beogradu, je odkrila Beograjčanom, kako velikega pomena sta za večino družin — stara mati in stari oče. To so družine, kjer sta oba zakonca zaposlena in postavljena čestokrat pred kočljivo vprašanje: komu prepustiti otroke, ko sta v službi? Pri tem sta stara mati in stari oče nemalokrat rešitev. Anketa je pokazala, da 41 odstotkov staršev-delavcev prepusti otroke skrbi dedka in babice, staršev-uslužbencev pa celo 56 odstotkov.

Ne recite: »V našem kraju pa nikoli nič ne piše«; raje se odločite in nam napišite, kaj je pri vas novega!

PROTI VSEM BOLEZNIM MODERNEGA ČASA :

JEJMO RAZUMNEJE!

(Nadaljevanje in konec)

DIETA ZA ŽELODČNO BOLNE

Nobene bolezni prebavil ni mogoče uspešno pozdraviti, če bolnik korenito ne spremeni prehrane. Zdravnik-specialist zato zmeraj poleg zdravil nasvetuje bolniku tudi jedilni list, po katerem se mora ravnati.

Katere jedi so dovoljene? Mleko po želji, sladkano z mnogo sladkorja, ječmenova kava, zdrob z maslom in parmezanom — riž s parmezanom in malo paradižnikovega soka — testenine, zabeljene z maslom, s parmezanom in s sokom presnega paradižnika ali z olupljenimi paradižniki — beli kruh — prepečenec — keksi — mehko kuhana jajca — trdo kuhana jajca — sveže presno maslo — belo meso, kuhano — kuhan piščanec — kuhana pusta riba — kuhan krompir, zabeljen z oljem, slan — pasirana zelenjava — dobro kuhana zelenjava — sadni kompot, dobro sladkan — sadna hladetina — med — sladkor po želji — smetana — slaščice — čaj.

Prepovedane jedi. Vse alkoholne pijače — prevroče ali premrzle pijače — sladoled — kava — ribja juha — gobe — olive — mastna goveja juha — juha v kockah — mesne omake — prekajeno meso — kis — pomaranče — limone — oranžada — limonada — grozdje — poper — paprika — dišave — gorčica — orehi — lešniki — mandlji — kostanj — nezrelo sadje — solata s kisom — paradižnikova solata — pikantni siri — sirček — divjačina — raki — svinina — jajčne jedi — ocvrta jajca.

LEDVIČNA DIETA

Dovoljene jedi. Pijemo lahko čisto vodo, ki ji po možnosti dodamo nekaj limonovega soka. Mleko (tudi razredčeno: 3/4 mleka in 1/4 mineralne vode). Bleda kava in bled čaj. Kruh naj bo dobro zapečen, malo slan ali sploh neslan. Prepečenec, keksi, piškoti.

Vse jedi malo solimo. Belimo s presnim oljem ali surovim maslom. Testenine, zdrob in riž v mleku. Zelenjavne juhe. Solata, cikorija, endivija, zelje, ohrovt, korenje, paradižnik, zelenjava. Povrtnine naj bodo dobro kuhane in zabeljene z oljem!

Teletina ali piščanec (kuhano ali pečeno, neslano). Rumenjaki, kuhani. Sveže ribe, kuhane ali pečene na žerjavici. Svež sir, ne pikanten. Presno sadje, dobro zrelo. Grozdje. Sadni kompot in sadna hladetina.

Prepovedane jedi. Vse alkoholne pijače, tudi pivo. Močna kava. Dišave in začimbe. Mesne omake in goveja juha. Beluši, gobe, suha povrtnina. Vse vrste težkega mesa, zlasti svinina. Konservirano ali prekajeno meso. Jetrca in drobovina. Nasoljene predjedi. Nezrelo sadje. Sladoled. Slaščice s kremami.

DIETA ZA DEBELE LJUDI

Dnevna količina kalorij, ki jih prejme debela oseba s hrano, naj ne bo večja od 1500 do 1800. Glavna težnja diete je, da je treba čimbolj omejiti maščobe — tudi jajčni rumenjak in ogljikove hidrate (kruh, testenine, mocnate jedi). Priporočljivo pa je pusto meso (izključena svinina) in puste ribe.

Prehrana naj vsebuje čimmanj tekočin (juhe, sokovi, omake, pijače), naj bo le malo soljena zato da telo laže izloča odvišno vodo. Omejiti je treba ali se sploh odpovedati alkoholnim pijačam (tudi pivu) in pijačam nasploh. Močno omejiti testenine in kruh, v zmernih količinah so dovoljene slaščice in sladoled. Zelo koristno je uvesti v dieto vsake dva do tri tedne dan posta; tedaj je dovoljeno zaužiti v 24 urah le pol litra mleka in eno banano.

Oseba, ki se drži diete, naj se izogiba telesnim naporom in intenzivnemu športnemu udejstvovanju. Veliko gibanja na prostem zraku, kopeli v morju.

Ti splošni nasveti so seveda namenjeni ljudem, ki so se odebelili zaradi preobilne hrane, kar je najbolj pogosto. Tistim, katerih debelost je posledica nepravilnega delovanja žlez, predpiše način zdravljenja in prehrane zdravnik-specialist.

Še kratek načrt dietičnega režima:

Zjutraj ob 7. uri skodelica kave ali čaja, kos prepečenca ali nekaj keksov, ob 13. uri 100 gramov mesa ali ribe, zelenjava, krompir (10 gramov); 1 jabolko ali pomarančo, 2 keksa. Ob 20. uri 1 jabolko ali pomaranča ali banana, 2 keksa. Tedensko štiri grozde. 3 del vina dnevno. Dva kozarca vode ob vsaki jedi. Za kosilo in večerjo lahko tudi 50 gramov zelenjadne juhe, 80 gramov testenin, zabeljenih z maslom, pol litra mleka. Zraven lahko paradižnikovo omako, pripravljeno iz dveh ali treh kuhanih in pasiranih paradižnikov, zabeljeno z žlico olja ali masla, kuhano 15 minut.

PIONIRJEM — reševalcem nagradne križanke!

Do 24. februarja ste nam poslali 668 pravilnih rešitev nagradne križanke »Na klančku«, žreb pa je izbral 10 nagrajencev:

1. nagrado — 1500 din dobi **Antonija Frankovič**, Jurčičeva 8, Brežice; 2. nagrado — 1000 din dobi **Peter Medved**, Sinji vrh 27, p. Vinica pri Črnomlju; 8 knjižnih nagrad (slikanico NEPOKORJENI BREGOVI) pa dobe: **Tončka Kočevar**, Bojanja vas 18, p. Metlika; **Vasja Taborsky**, Maribor, Tomšičeva 9; **Majda Bohte**, Šentrupert 59; **Romana Miklavčič**, Irča vas 6, p. Novo mesto; **Metka Lupšina**, Ob potoku 11, p. Videm-Krško; **Olga Ilič**, Deligradska 2, p. Požarevac; **Vida in Jani Rupar**, Stari trg 2, Ljubljana, in **Lado Skulj**, Ljubljanska cesta 13, p. Kočevje.

Vsem reševalcem in reševalkam lepa hvala za pozdrave in dobre želje v pismih! Kmalu bomo objavili spet novo pionirsko nagradno križanko, dotlej pa Vas lepo pozdravlja

Vaš DOLENJSKI LIST

Rešitev nagradne križanke

Vodoravno: 1. bor, 4. redek, 6. Oregon, 8. ognjenik, 10. to, 13. Atila, 12. nova, 13. AC, 14. to, 16. poči, 17. starost, 20. satelit, 22. oder, 23. korakamo, 24. užaliti.

Navpično: 1. Bern, 2. odeja, 3. regetati, 4. rogovila, 5. konica, 7. Nil, 8. otoček, 9. katoda, 12. nota, 15. osel, 16. par, 17. sto, 18. rož, 19. tni, 20. so, 21. IM.

V letošnji zimski sezoni smo imeli v Dobovi zdravstvenoprosvetni tečaj, ki ga je organiziral okrajni odbor RK. Program tečaja se je letos popolnoma spremenil. Razen zdravstvenih predavanj je bilo precej teorije in prakse na temo Stanovanjska kultura in prehrana. — Zdravstveni del je vodila Jožica Recar, ostalo pa Ana Regovič s pomočjo Ivanke Polovičeve. V času tečaja je bilo tudi zdravstveno predavanje s predvajanjem filma, ki ga je imel ing. Ivo Zobec. Tečaj se je zaključil 18. februarja. Zaključka so se udeležili tudi predsednica občinske komisije za zdravstvenoprosvetne tečaje Ivanka Ostrelič, predsednik krajevne organizacije RK Franjo Vadnjal in ravnatelj šole. — Tečaj je dal ženam in dekletom mnogo koristnih napotkov, ki jih bodo lahko s pridom uporabile doma v skrbi za zdravje in zdravo prehrano svojih družin.

Upravljavke v Konfekciji papirja

Mimo tovarne celuloze in papirja in skozi njen lesni prostor vodi pot do podjetja Konfekcije papirja. Obiskali smo to podjetje ter zaprosili predsednico delavskega sveta tov. Angelo Jazbec za razgovor. Odzvala se je naši prošnji in nam na zastavljena vprašanja odgovorila:

Kaj proizvajate v vašem podjetju?

Glavni proizvod je ciklostil papir. Proizvajamo ga dnevno 5 tisoč kg. Nadalje izdelujemo koničaste vrečke (dnevno 200 kilogramov), papirnate vrečke (600 kg), ading role za računske stroje (1400 kom), bloke raznih velikosti (500 kom) in pisarniške mape (3650 kom). Surovine nam dobavlja Tovarna celuloze in papirja.

Kakšni so delovni pogoji žene v podjetju?

Delovni pogoji niso najboljši. Delamo v pretesnih prostorih. Z vselitvijo v nove prostore avgusta letos se bodo tudi delovni pogoji zaposlenih izboljšali. Zaposlili bomo novo žensko delovno silo, s tem pa se bo proizvodnja podvojila.

In delež žena v skupni proizvodnji podjetja?

Največ je zaposlenih žensk, saj jih je v podjetju okoli 30.

Lansko leto so ženske v gradnjo nove tovarne vložile mnogo truda, saj so opravile kar 600 prostovoljnih delovnih ur. ženske se aktivno udejstvujejo tudi v organih družbenega upravljanja. V upravnem odboru podjetja sta zastopani dve ženski, v delavskem svetu pa 11.

Kako je pri vas urejeno glede ostalih pravic zaposlenih žena?

Uprava kot organi delavskega upravljanja v podjetju so posebno pozorni na pravice, ki gredo zaposlenim ženam. Nosečim ženam olajšamo delo, žene se močno poslužujejo toplega obroka hrane, ki stane le 30 dinarjev, čas za malico pa je odrejen na pol ure. Delamo sicer v dveh izmenah, toda ni nočnega dela, niti ni dela ob nedeljah in praznikih.

Kakšne so vaše osebne želje pri nadaljnjem razvoju podjetja?

Čimprej v nove prostore! Nadalje želim, da bi se delovna disciplina nekoliko zaostrila. To pa bo moč doseči le z zaposlitvijo mojstra in tehničnega vodje, ki bi vodila in organizirala delo v našem podjetju.

Drago Kastelic

Več sodelovanja!

Tako je izjavila na nedavni seji Okrajnega odbora Društva prijateljev mladine v Novem mestu predsednica republiškega odbora Olga Vipotnikova, ko je analizirala dosedanjo delavnost društev v našem okraju. Poudarila je zlasti, da je prevzem družbenih odgovornosti ena glavnih nalog DPM pri varstveni vzgoji staršev in mladine in da smo ji v novomeškem okraju že doslej posvečali vso skrb. Zavzeti se je treba za utrditev občinskih zvez DPM, kar dela tudi ZSZDL preko svojih občinskih in krajevnih organizacij. Med pomembnimi letošnjimi nalogami je vsekakor pomoč pri Jugoslovanskih pionirskih igrah.

Pri sestavi občinskih programov za pionirske igre je čutiti zastoj, čeravno ni časa na pretek.

Plodna je bila tudi seja občinske zveze DPM v novomeški občini, ki sta ji prisostvovala tovarišica Vipotnikova in predsednik Okrajne zveze DPM iz Ljubljane Stane Repar. Tudi na tej seji sta sodelovala z nasveti in pohvalila dosedanji razvoj organizacij v občini, ki je porasel od 5 na 11, kar je zasluga SZDL in prosvetnih delavcev. Še vedno pa je premajhno zanimanje za vlogo DPM v naši družbi; to velja zlasti za tiste organizacije, ki vključujejo mladino in pionirje. Tudi tisk vse premalo piše o uspehih in prizadevanjih DPM, seveda pa leži krivda tudi na organizatorjih, ker premalo pišejo o svojih težavah.

Prepričani smo, da bo novi občinski odbor ZDPM, ki bo izbran na prvi letni skupščini 12. marca letos, imel že jasne naloge in pomoč javnosti, saj vloga DPM iz leta v leto raste.

Marijan Tratar

Pozdravljamo vse
mlade zadružnike,
mlade proizvajalce in
člane klubov mladih
proizvajalcev v našem
okraju!
Kolektiv podjetja
»OPREMALES«
NOVO MESTO

Sotla-vez med hrvaškimi in slovenskimi mladinci

Pred dnevi je mladinski aktiv iz Dobove organiziral posvetovanje mladinskih predstavnikov iz tamkajšnje okolice in nekaterih hrvatskih vasi ob Sotli (Laduč, Drenje, Ključ, Prigorje in Vukovo selo). Sestanka so se udeležili tudi predstavniki Občinskega komiteja LMS iz Brežic in sekretar ZK iz Dobove.

Zamisel o sodelovanju mladine z obeh bregov Sotle ni nova. O tem so se resneje pogovorili že na podobnem sestanku v Laduču, kjer so ustanovili skupno komisijo, ki naj bi skrbela za aktivno delo mladine na vseh področjih, hkrati pa preprečevala točenje alkoholnih pijač na mladinskih plesih. Poudarili so, da prav to dokazuje, da imajo mladinski aktivi ponekod res težave. Nadalje so se pogovorili o izmenjavi predavatelja. Mladinec iz Dobove je pred dnevi v klubu OZN v Laduču že predaval o perečih svetovnih vprašanjih; hrvatski mladinci pa bodo po dogovoru gostovali s kulturno prireditvijo v Dobovi.

Razprava o problemih slovenske in hrvatske mladine je povedala, da imajo še marsikje precej drugih težav. Občinski komite NO iz Zaprešiča nima še stalnega uslužbenca, pa tudi idejno-vzgojna dejavnost ni najboljša. V brežiški občini tega sicer ni, je pa več drugih ovir, kot je povedal sekretar tamkajšnjega komiteja Gregorič.

Na posvetovanju so ugotovili, da je med mladinci premalo kmečke mladine, čeprav je področje kmetijsko. Tudi v Socialistični zvezi je premalo mladih. Odslej bodo vključevali v to organizacijo vse, ki bodo stari 15 let. Porazna je ugotovitev, da je od 1200 mladincev v brežiški občini le 31 članov ZK.

Prihodnje posvetovanje bo v Drenju. Takrat bodo mladinci ob Sotli lahko že bolje videli uspehe skupnega dela. —*šek*

Iz brusniške šole

ZIMA je še, toda pionirji brusniške osemletke so že začeli živo razpravljati o šolski zadrugi, ki jo bodo spomladi poživili s pestrejšim delom. Povezali se bodo s kmetijsko zadrugo in se domenili za predavanja iz kmetijstva.

NA ŠOLI smo zvedeli, da bi potrebovali vsaj še dve učni moči. Sedaj je pouk kombiniran, po dva razreda sta skupaj.

DVAJSETO obletnico revolucije bodo na šoli proslavili z razrednimi in skupinskimi proslavami, razen tega bodo na šolo povabili bivše borce, da jim bodo pripovedovali svoja partizanska doživetja. Otroci se teh ur že sedaj veselijo.

TELOVADNICE na šoli nimajo. Za šolo je košček vrta, na katerem ob lepem vremenu telovadijo. Ob slabem vremenu pa mora pouk na prostem odpasti. Šola bi nujno potrebovala telovadnico.

POTUJOČI kino že skoraj tri leta ni obiskal Brusnic. Otroci si tako ne morejo ogledati nobenih filmov, saj je Novo mesto za obisk kina predaleč. Pravijo, da bi bili zelo veseli, če bi jih kdaj pa kdaj obiskal potujoči kino s kakšnim poučnim ali pa zabavnim filmom.

ŠOLSKI odbor je v letošnjem šolskem letu mnogo bolj delaven kot lani. Devet članov odbora se živahno zanima za šolo in njene probleme, za učni uspeh in vzgojo učencev, bojijo pa se kot vsako leto, da bo na pomlad obisk šole manjši, saj morajo otroci opravljati kmečka dela. Starši naj poskrbijo, da bo čim manj izostankov.

bp.

V Brusnicah ZROP vneto dela

Preteklo nedeljo je bil množični sestanek brusniške organizacije ZROP v Gabrju. Udeležba je bila dobra, saj so se sestanka udeležili skoro vsi člani.

Tajnik organizacije je seznanil članstvo s sklepi plenuma, ki je bil 12. 2. v Novem mestu, nato pa so sprejeli sklep, da bodo do konca februarja pobrali vso članarino, da se bodo naročili na Glasnik ter da bodo sodelovali pri pohodih in proslavah ob 20-letnici revolucije. V Brusnicah se je celo prijavilo 13 udeležencev za pohod ob žici okupirane Ljubljane.

Da se je organizacija prebudila iz začasnega mrtvila, gre zasluga novemu odboru, ki se zelo trudi, da ne bi bila brusniška organizacija ZROP ena zadnjih v novomeškem okraju. E. A.

Africana v Vidmu-Krškem

Antikolonialna sekcija pri Socialistični zvezi delovnega ljudstva v Vidmu-Krškem je 17. februarja 1961 priredila v dvorani »Svobode« predavanje s temo: »Borba proti kolonializmu v Alžiriji in Kongu.« Pri predavanju sta sodelovala študenta ljubljanske univerze iz Kenije in Palestine. Predvajana sta bila tudi kratka filma o alžirski osvobodilni vojski in o alžirskih beguncih.

Predavanje z geslom: »Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan...« je dobro uspelo in se ga je udeležilo lepo število prebivalstva.

Zanimanje za kongoške otroke v Vidmu-Krškem

Centralni odbor jugoslovanskega Rdečega križa je nedavno naslovil vlogo na socialno skrbstvo občine Videm—Krško glede začasne oskrbe otrok iz Konga. Povpraševanje po teh otrokih iz Afrike je zelo veliko. Dosedaj je izpolnjenih 18 prijav.

Še nekaj mirnopeških

Mirnopeško KUD že leta in leta nastopa pod geslom: Za prisluženi denar bomo kupili zavese in kulise. Toda s kulisami in zavesami ni nič, ker — kakor pravijo domačini — poženo igralci izkupiček od iger po grlu. Igralce sem skušal zagovarjati, češ da se mučijo in žrtvujejo marsikak prosti dan in da se potem za prisluženi denar lahko tudi povesele. Mirnopečani so mi dali prav, vendar želijo, da jih igralci ne bi vlekli več za nos, ampak naj kar po pravici povedo, za kaj bo šel denar.

x x x

V Mirni peči so imeli pred tedni kino predstave, filmskega odbora pa ne. Zdaj je obratno: dobili so filmski odbor — pa kino predstav ni več.

x x x

Tujec v Mirni peči zaman išče Krajevni urad, ker na stavbi urada ni table. Uslužbenke KU so povedale, da od novomeške občine table niso zahtevale, občina sama pa se ni spomnila, da bi jim jo poslala. Tako se je nekaj denarja prihranilo...

x x x

»Če bi moški prali, bi Mirna peč že imela perišče,« so mi zatožile mirnopeške žene. Načrt za perišče je že izdelan. Stalo naj bi na Temenici. Za njegovo gradnjo si prizadeva predvsem organizacija RK, ki šteje 220 članov, seveda pa bo prišlo prav tudi drugim ženam.

J. Pr.

V Podbočju smo zvedeli

Na zadnji seji krajevnega odbora SZDL v Podbočju so predvsem razpravljali o vaških problemih. Poudarili so, da bodo morali vaščani še krepko delati, preden bo težko pričakovani vodovod res zgrajen. Uspeli bodo le, če bodo pri delih sodelovali vsi.

10. februarja je bila v Podbočju učiteljska konferenca, združena s sejo šolskega odbora. Razredniki so poročali o učnem uspehu učencev in ugotovili, da je v prvem polletju izdelalo kar 96 odstotkov otrok. Pri analizi dela so pohvalili tudi dejavnost organizacij. Nekateri pionirji se zelo zanimajo za znake cestnega prometa in so že opravili potrebne izpite. 25 so jih predlagali za podelitev srebrnih značk. Razen tega pa deluje na šoli več krožkov, kjer se najmlajši seznanjajo s sodobnim napredkom doma in po svetu. Tudi mladinski tisk je precej priljubljen, vendar predrag, kakor pravijo starši učencev s te šole.

Na pobudo RK je v Podbočju v popoldanskih urah zdravstveno-gospodinjski tečaj, ki ga obiskuje 19 mladink iz sosednjih vasi.

Med prireditvami naj omenimo predavanje o antični Grčiji, ki je bilo 19. februarja v Podbočju. Predavatelj ljudske univerze je poslušalcem prikazal pot iz Ljubljane in po našem Jadranu do stare Grčije. Predavanje so spremljali lepi diapozitivi. —*ski*

Zbori volivcev v Kapelah

● *Na zborih volivcev v Kapelah* so se dokončno pogovorili o ureditvi vaških cest in poti, razen tega pa so razpravljali še o nepravilnostih, ki so nastale pri dodelitvi mesečnih kart dijakom, ki se vozijo z avtobusom v Brežice. Volivce je zanimalo tudi to, kdaj se bodo pričela dela pri izsuševanju večjega zemljišča v Jovsih.

● *Prostovoljno gasilsko društvo* iz Kapel bo uprizorilo Nušićevo komedijo »Dr«. Igralci upajo, da bodo imeli prvo predstavo že v začetku marca. Denar bodo porabili za gasilsko brizgalno, ki jo zdaj popravljajo v Mariboru. —*šek*

Iz Dolenjskih Toplic

● *Seminar Socialistične zveze* je bil 27. in 28. februarja v mali dvorani prosvetnega doma. Udeležili so se ga vsi člani odborov krajevnih organizacij SZDL straškega področja.

● *Številne turiste in izletnike* privablja posebno ob nedeljah, pa tudi na delovne dni lepo in toplo vreme ki se je pričelo letos že februarja. Prijazna okolica Dolenjskih Toplic in zdraviliški prostori so zato polni tujcev.

● *Kolektivi in posamezniki* se, odkar je v Dol. Toplicah odprt bazen, zelo zanimajo za gradnjo počitniških hišic in domov. Sklenjenih je že več pogodb za odkup stavbišč, kjer bodo zidali takšne stavbe; zato je v Dolenjskih Toplicah pričakovati poživljeno gradbeno dejavnost. *Drago Gregorc*

Videmski pionirji Kajuhovi mami

Pionirski odred »Karla Destovnika - Kajuha« videmske šole je imel 22. februarja svoj odredni praznik. Slavnosti je prisostvovala tudi Kajuhova mama. Zato bo ta dan ostal videmskim pionirjem v lepem in trajnem spominu. V dvorani »Svobode« so imeli proslavo, na kateri so recitirali Kajuhove pesmi. Kajuhovi mami so izročili cvetja in jo toplo pozdravili. Pozdravili pa so jo tudi predstavniki občinskega ljudskega odbora Jože Jurečič, sekretar občinskega odbora SZDL Slavko Šribar, v imenu prosvetnih delavcev Oto Mikulič, Rezi Pirc, Matko Matjan in predsednica društva prijateljev mladine Heda Mikolavčič. Po končani proslavi so se napotili v šolo, kjer je Kajuhova mama izročila pionirskemu odredu sliko svojega sina; vpisala se je tudi v spominsko knjigo. Za tem si je ogledala tovarniško naselje in tovarno celuloze in papirja. Pred vhodom v tovarno jo je sprejel Zoran Dular ter jo pozdravil v imenu kolektiva. Na čast Kajuhove mame je društvo prijateljev mladine na levem bregu priredilo v hotelu »Sremič« kosilo. Tov. Matjan ji je v zdravici zaželel ob skorajšnjem 60. rojstnem dnevu še veliko let življenja in izrazil v imenu društva prijateljev mladine veliko zadovoljstva, da se je odzvala vabilu in prišla med pionirje na Videm.

Načelnik pionirskega odreda Mitja Drobnič in zastavonoša Bojo Koželj sta me zaprosila, naj članek dopolnim še z njunima izjavama:

»V imenu pionirjev videmske šole se javno zahvaljujeva Kajuhovi mami za obisk. Veseli smo, da smo jo videli. Lahko je ponosna, ker je imela takšnega sina - umetnika. Kajuhovo mamo prosimo, da bi še prišla med nas.«

Takega mnenja pa smo tudi vsi ostali!

DRAGO KASTELIC

Novomeška kronika

■ Že več mesecev je most v edini novomeški park »Ragov log« zaprt. V začetku je bil potreben le popravil, ker pa se zanj nihče ni zmenil, se je pred tedni del mostu kar podrl. Tako park otrokom ni dostopen, zlasti ne tistim, ki jim je namenjen — najmlajšim, ker se z otroškimi vozički po stezi pod Grosovo vilo ne da priti vanj. Tudi igrišče nad Loko je skrajno zanemarjeno, ker v neposredni bližini gradi novo gostilno. Matere z otroki nimajo kam iti. Mnogi v mestu še nimajo sončnih stanovanj ne balkonov, kjer bi lahko otroke sončili; ti ljudje so prisiljeni malčke voditi v park, da ne bi bili obsojeni na temo in prah v mestu. Kam s temi otroki v lepih pomladanskih dneh?

Naše mesto se ponaša v zadnjem času z mnogimi novostmi, da pa v njem ni prostora ne razumevanja za otroška igrišča je prava sramota!

■ V ponedeljek, 27. februarja, je ljubljansko Mestno gledališče gostovalo v Novem mestu z Ingoličevim »Tajnim društvom PGC«. Igralci, med njimi Franek Trefalt, znan iz domačega filma Vesna, tokrat v vlogi načelnika tabornikov, so navdušili naše občinstvo, posebno mladino, ki je je bilo največ v dvorani. Ljubljanskim umetnikom se zahvaljujemo za prijetno popoldne in upamo, da nas bodo kmalu spet obiskali. Popoldanskih predstav si še želimo!

■ Na ponedeljskem živilskem trgu ni bilo nič posebnega. Kot običajno so prodajali solato, motovilec, radič, špinačo po 30 din krožnik, čebulo, česen, peteršilj, zelje, redkev po kosih. (Cene so odvisne od kakovosti artiklov in dobre volje prodajalk). Jajca so bila po 18 din; teloh in vresje v šopih po 5 din; kislo repo in zelje po 60 din kg; dobiti je bilo tudi semena in pletenine iz domače volne.

■ Gibanje prebivalstva. Rodile so: Ivanka Kovačič iz Kolodvorske 2-deklico, Marija Sinkovič iz Kastelčeve 4-dečka in Frančiška Erbežnik iz Ulice talcev 4 — deklico.

Porok in smrti ta teden ni bilo. — Ponesrečil se je Janez Derganc, ključavničar iz Paderšičeve 2, ki si je v delavnici na steklenih vratih obrezal desno roko.

Letos smo v izobraževanju mladine dosegli lepe uspehe; o tem pričajo večerne mladinske politične šole, ki so jih občinski komiteji LMS organizirali v Novem mestu, Krškem, Sevnici, Brežicah in Črnomlju. Skupno obiskuje te šole okoli 150 mladincev, ki bodo v kratkem opravljali izpite in tako absolvirali MPS. Na vseh srednjih šolah delajo marksistični krožki; tak krožek dela tudi v Straži pri Novem mestu. Razen tega moramo omeniti vrsto zanimivih poljudnoznanstvenih, političnih in drugih predavanj.

Mimogrede po Šmarjeti

● *19. februarja je bilo v šmarješki šoli predavanje* o kmetijstvu. O raznih kmetijskih vprašanjih je govoril tovariš Dobršek iz Novega mesta. V Šmarjeških Toplicah pa so dekleta in gospodinje poslušale še predavanja v okviru Rdečega križa.

● *Mladinski aktiv v Šmarjeških Toplicah*, ki šteje že 20 članov, se pripravlja za proslavo dneva žena. V načrtu imajo tudi več študijskih sestankov.

● *Gasilsko društvo o Šmarjeti*, ki bo letos praznovalo 50-letnico obstoja, bo 30. aprila razvilo svoj prapor. V ta namen so že zbrali 58.000 din. Imena podpornih članov bodo vpisana na zlatih in srebrnih žebljičkih, ki jih bodo pritrdili na palico prapora.

● *Ob sončnem mrku so imeli učenci šmarješke šole* športni dan. Najprej so opazovali sončni mrk, nato pa so izvedli več tekmovanj in iger. V odbojki in rokometu so zmagali učenci 8. razr. proti sedmemu, medtem ko je v igri »med dvema ognjema« 7. razred premagal 8. Pri atletskem tekmovanju se je najbolj odlikoval učenec 8. razreda Vidmar, ki je zalučal kopje 33 m, kroglo (3,80 kg) pa 11 metrov. Nadalje je Ilovar iz istega razreda skočil v daljino 3.8 m, Jerele pa v višino 1,25 m.

D. P.

Delo občinskega Društva inženirjev in tehnikov v Črnomlju

Občinsko društvo inženirjev in tehnikov (DIT) v Črnomlju združuje šest društev z 62 člani. Najbolj delavno je društvo rudarskih inženirjev in tehnikov v Kanižarici. Občinsko DIT je sodelovalo pri pretresanju predloga o petletnem perspektivnem planu ter občinskega programa za leto 1961. Sedaj pripravlja skupen sestanek vsega članstva, na katerem bo govoril o perspektivnem razvoju črnomaljske komune njen podpredsednik Franc Košir.

Društvo se trudi, da bi se iz vrst njegovih članov čimprej osnovala investicijska grupa, katere naloga naj bi bila nuditi pomoč gospodarskim organizacijam pri izdelavi investicijskih programov in projektov. Pomanjkanje strokovnega kadra je namreč v občini še vedno občutno; to velja zlasti za obrtna podjetja.

— pb —

Mali oglas v domačem tedniku — zanesljiv uspeh!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Četrtek, 2. marca — Radoš
Petek, 3. marca — Milena
Sobota, 4. marca — Kazimir
Nedelja, 5. marca — Poljanka
Ponedeljek, 6. marca — Danica
Torek, 7. marca — Tomaž
Sreda, 8. marca — dan žena

KINO

ČRNOMELJ: 3. in 5. marca — ameriški barvni film »Helena Trojanska« 7. in 8. marca angleški film »Oliver Twist«.

DOL. TOPLICE: 4. in 5. marca sovjetski film »Heroji Sipke«.

KOSTANJEVICA: 5. marca — ameriški barvni film »Vitezi okrogle mize«.

METLIKA: 4. in 5. marca ameriški film »Dan, ko so delili otroke«, 8. marca italijanski film — »Zaljubljenci«.

MOKRONOG: 4. in 5. marca — ameriški film »Velika bikoborba«

NOVO MESTO — KRKA: od 3. do 6. marca ameriški barvni film »Teh tisoč planin«, od 7. do 9. marca ruski barvni film »Leta mladih«.

SEMIČ: 5. marca ameriški barvni film »Zlomljeno kopje«.

SEVNICA: 4. in 5. marca japonski film »Ulica sramu«.

TREBNJE: 4. in 5. marca — švedski film »Nasmeh poletne noči«. Predstava v nedeljo ob 16. in 16,30.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi mojega moža Franca Prijatelja iz Šmihela pri Novem mestu se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in mu poklonili vence. Zahvaljujem se tudi osebju internega oddelka novomeške bolnišnice za vso skrb, posebej pa dr. Vodniku za nesebično pomoč v njegovih zadnjih urah.

Prav lepa hvala gasilskemu društvu in predsedniku Pečniku za organizacijo pogreba, godbi in pevcem iz Novega mesta, kakor tudi govornikoma za tople poslovilne besede.

Žalujoča žena Ana

OBVESTILA

Prodaja osnovnih sredstev

Zaradi predvidene reorganizacije podjetja GOZDARSKO-LESNE POSLOVNE ZVEZE NOVO MESTO ima navedeno podjetje po sklepu delavskega sveta z dne 25. II. 1961 naprodaj razna odvišna osnovna sredstva. Licitacija bo 8. marca ob 9. uri na sedežu podjetja Društveni trg 1.

Vpis otrok v I. razred osnovne šole

Upravljalstvi Osnovnih šol I. in II. v Novem mestu obveščata, da bo vpisovanje novincev v I. razred od vštetega 4. marca do 8. marca 1961 vsak dan od 8 do 13. ure. V poštev pridejo otroci, rojeni leta 1954; vpišejo pa se lahko tudi tisti, ki bodo izpolnili do konca leta 1961 šest let in pol, če bodo priložili zdravniško spričevalo o telesni in duševni razvitosti ter če bo sprejem dopuščala zmogljivost šole.

K vpisu naj prinesejo starši izpisek iz matične knjige oziroma rojstni list in potrdilo o cepljenju. Vpisovanje bo v pisarni Osnovne šole I.

Predavanje ZROP v brežiški občini

Obveščamo, da bodo predavanja ZROP v nedeljo, 5. marca, ob 9. uri dop. v Dobovi, Kapelah, na Bizeljskem; v nedeljo, 12. marca, ob 9. uri dopoldan v Cerkljah, Artičah in Pišecah; v četrtek, 9. marca ob 16. uri pa v Brežicah. Udeležba je obvezna!

PREKLICI

Izgubil sem zdravstveno izkaznico št. 600110 in jo s tem preklicujem. Jože Ziobko, Gazice 13, p. Cerklje ob Krki.

Ana Derganc s Kala 19, p. Semič, preklicujem, kar sem govorila neresničnega 15. in 16. februarja o Antonu Pašič iz Strekljevca, p. Semič.

Prodaja strojev na Grmu

Kmetijska šola na Grmu bo v ponedeljek, 13. marca 1961, na licitaciji razprodajala rabljene kmetijske stroje: pluge, brane, sadne mline, robkače za koruzo, slamoreznice stiskalnico za seno, vprežno sejalnico, sani, vozove, panje s čebelami itd. — Za družbene organizacije začetek dražbe ob 9., za ostale ob 10 uri. Pojasnila daje uprava šole.

MALI OGLASI

Prodam radijski sprejemnik »Philips« in žensko kolo v dobrem stanju. Cena zmerna. Ogled v Cankarjevi 3 Novo mesto.

Prodam črno hrastovo omaro za 5000 din. Naslov v upravi lista (140-60)

Prodam gradbeno parcelo z dovoljenjem in načrtom za gradnjo, v Gotni vasi. Naslov v upravi lista (142-60)

Izredna priložnost! Vinograd v Bojniku v dobrem stanju in nekaj gozda naprodaj. Poizve se pri Lojzetu Borštnarju, Kremen. Mirna, ali pri Gačniku v Keramiki, Novo mesto.

Kupim manjšo stanovanjsko hišo v bližnji okolici Novega mesta ali družinsko stanovanje. Naslov v upravi lista (141-61).

Hrano in stanovanje nudim za pomoč pri gospodinjstvu v dopoldanskih urah. Naslov v upravi lista. (139-61)

Službo dobi mlajša gospodinjska pomočnica pri patičanski družini. Mia Bergant, Celjska 39, Ljubljana.

Mlado dekle, ki bi pazila na otroka, dobi službo takoj. Kasneje možnost tovarniške zaposlitve. Naslov v upravi lista (139-61).

Belokranjci, pozor! Slike za vse legitimacije dobite takoj! Prevzamem vsa fotografska dela tudi na terenu! Za amaterje razvijam filme! Šole imajo popust! FOTO Božič, Črnomelj (nasproti banke).

Hrano in stanovanje nudim fantu, ki bi pomagal v prostem času pri kmečkem delu: Grad, Zg. Kašelj 81, Ljubljana-Polje.

Mlajšega, vojaščine prostega mesarskega pomočnika in vajenca sprejme takoj Mesnica s klavnico, Dol pri Hrastniku.

Našel sem očala z debelimi stekli. Lastnik jih dobi v Potovalnem uradu, Novo mesto.

Uslužbenec se želi spoznati s prijazno in pošteno dolenjsko deklico, staro 22-25 let, visoko 155-160 cm. Tajnost strogo zajamčena. Iz prijaznosti odgovorite na: Gorjanski 400, Naklo na Gorenjskem, poštno ležeče.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 20. do 27. februarja je bilo rojenih 28 dečkov in 22 deklic. Porok ni bilo.

Umrli so: Fani Vuga, gospodinja z Lisce, stara 65 let; Anton Petric, kovač iz Žalovič, star 61 let; Anton Nahtigal, delavec iz Dešeče vasi, star 30 let; Peter Radič, upokojenec iz Gorenje vasi, star 51 let; Marija Saje, gospodinja iz Koroške vasi, stara 74 let; Marija Kovačič, socialna podpiranka z Vel. Slatnika, stara 82 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Strajnar iz Otočca — dečka, Marjona Peklar iz Šmihela — dečka, Fani Krajec iz Dolge vasi — deklico, Marija Pošič iz Strekljevca — dečka, Albina Dragovan iz Svržakov — dečka, Jožefa Zupančič iz Soteske — dečka, Fani Grubar iz Stranske vasi — deklico, Jožefa Kostevc iz Krmelja — dečka, Marija Rolih z Rateža — deklico, Terezija Colarič iz Kostanjevice — deklico, Marija Mirtič z Jame — dečka, Marija Klobučar z Uršnih sel — dečka, Miroslava Kobe s Sinjega vrha — deklico, Marija Bučar iz Dol. Sušic — deklico, Gizela Sedlar iz Šentruperta — dečka, Vida Režek z Vinomera — dečka, Marija Papež iz Črnomlja — dečka, Anica Stular z Dolža — deklico, Danica Bec iz Šentjanža — dečka, Jožefa Kovačič iz Gor. Brezovice — dečka, Štefka Rifelj iz Prečne — deklico, Stanka Rijavec iz Gor. Straže — deklico, Marija Bercko iz Soteske — dečka, Marija Abdič iz Stare Lipe — deklico, Amalija Mežnaršič iz Prečne — dečka, Marija Jenič iz Gabrja — deklico, Rozalija Robek s Trške gore — deklico, Albina Selak iz Dolenje vasi — dečka, Marija Slak iz Trebnjega — deklico, Marica Kastelic iz Metlike — deklico, Milena Galič iz Malenske vasi — deklico, Jožefa Klančar iz Šmarjete — deklico, Pepca Simončič iz Javorovice — deklico.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Veronika Ferenčak iz Gor. Skopic — dečka, Terezija Omerzo iz Brezine — dečka, Marija Berlan iz Cateža — deklico, Alojzija Miler iz Stolovnika — dečka, Dragica Pušič iz Kraja Gornjega — dečka, Ana Beve iz Kostanjka — dečka, Kristina Junker iz Brestanice — dečka, Verica Megovec iz Brdovca — deklico, Pepca Hervol iz Bukoška — deklico Ljudmila Račič iz Drnovega — dečka, Olga Golobič iz Globočic — dečka, Ivanka Lazanski iz Male doline — dečka Kristina Ivanjšek iz Globočic — dečka, Ana Balas iz Križa — dečka, Antonija Lupšina iz Stare vasi — deklico in dečka, Marija Iskrenovič iz Dobove — deklico, Antonija Vogrin iz Brezja — deklico, Jožica Doberšek iz Krškega — deklico.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Franc Suštar, krojač iz Vrhtrebnjega, si je na cirkularki poškodoval prste leve roke. Franc Zupanc, rudarski tehnik iz Kočevja, si je pri igranju nogometa poškodoval levo koleno. Neža Drganc, kmetica iz Gabra, je padla po stopnicah in si poškodovala glavo. Franc Lipar, sin posestnika iz Kronovega, se je usekal v levo nogo. Stanko Kramarič, posestnik iz Rosalnic je padel pod voz, nanj pa je padla sekira in ga poškodovala. Franc Potočar, upokojenec iz Vel. Bučne vasi, je padel s kamiona in si poškodoval levo nogo. Anton Nahtigal, delavec iz Dešče vasi, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. Franc Bizjak, upokojenec iz Zabukovja, je v sobi padel in si poškodoval desno roko. Draga Kavšek, hči delavca z Broda, je padla s kolesa in si poškodovala glavo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Ivan Glogovšek, šofer iz Male doline se je prevrnil s traktorjem in se poškodoval. Jože Božičnik, rudar iz Razteza, je padel pod voz ter si poškodoval glavo. Marija Vučajnik, gospodinja iz Malega Obrežja, je padla s podstrešja in si poškodovala levo roko in nogo. Anton Zagorc, kmet iz Dol. Prekope, je padel z voza in si poškodoval levo nogo.

SPORED RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 4. marca

5.00—8.00 Dobro jutro! — (Pisan glasbeni spored) — 8.05 Glasba ob delu — 8.30 Violinist Karlo Rupel pred mikrofonom — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Koktaji za zabavo — 10.15 Danilo Bučar: Belokranjske pisanice — 10.40 Angleščina za mladino — 10.55 V ritmu polke — 11.00 Po svetu jazza — 11.30 Pionirski tednik — 11.50 Otroci pozdravljajo — 12.00 Trio Rudija Bardorferja — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Zabaven opoldanski spored — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Domača mešanica — 13.50 Od arije do arije — 14.20 Šport in športniki — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 15.40 S knjižnega trga — 16.00 Za razvedrilo — 16.25 Iz najnovejšega repertoarja Jugotona — 16.40 Komorni moški zbor iz Celja — 17.00 Lokalni dnevnik — 17.15 Po kinu se dobimo — 17.45 Pevec Marko Novosel — 18.00 Jezikovni pogovori — 18.15 Bedřich Smetana: Vyšehrad — 18.30 Koračnica s španskimi pihalnimi godbami — 18.45 Okno v svet — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Pozor snemanje! — 20.20 Henry Cecil: Obe plati postave — 21.00 Poslušaj in povej nam! — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.5 Do polnoči v plesnem ritmu — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

NEDELJA, 5. marca

6.00 Jutranji pozdrav — 6.30 Veselo na pot! — 7.15 Reklame — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 Pihalni orkester Ljudske milice — 8.00 Mladinska radijska igra — 9.00 Iz albuma otroških skladb — 9.10 Vedri zvoki — 9.30 Orkester tega tedna — 10.00 Še pomnite, tovariši... — 10.30 Marijan Lipovšek: Domovina — 1.45 Z zabavno glasbo v novi teden — 11.30 Nace Grom: Ljudje in čas prek Mure — 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 13.45 Koncert pri vas doma — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Reklame — 15.30 Kar radi poslušate — 16.00 Humoreska tega tedna — 16.20 Majhni zabavni ansambli — 16.40 Peli so jih mati moja — 17.00 Za nedeljsko popoldne — 17.30 — Radijska igra — 18.24 Frano Povia: Rapsodija za veliki orkester — 18.35 Nekaj starih in novih domačih viž — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik in športna poročila — 20.05 Izberite melodijo tedna! — 20.50 Plesni orkester Marty Gold — 21.00 Sprehodi po glasbeni galeriji — 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku — 23.05 Nočni komorni koncert — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

V Socialistični zvezi delovnih ljudi v okraju je bilo 31. 12. 1959 5785 mladincev, kar je 12 odstotkov vseh članov. V letu dni se je število dvignilo na 7374 mladincev, kar je 13,4 odst. vseh članov. V krajevnih odborih je bilo v letu 1959-60 249 mladincev ali 11 odst., v letu 1960 40 mladincev ali 12,4 odst. in v letu 1961 35, kar je 13,4 odst. (številka je manjša zaradi zmanjšanja števila odborников)

13. »Ranjen? Bodite no pametni!« je odgovoril doktor. »Zadela ga je kap, kot sem mu onkrat prerokoval. Pomirite se, mati, pojdite k možu in mu nič ne povejte, kaj se je tu-le pripetilo.« Moral sem prinesti skledo vode. Tedaj je doktor zavihal kapitanu rokav in odkril mišičasto roko, ki je bila vsa do kraja tetovirana. Razločno sem videl napisano njegovo ime »Bill Bones« in blizu rame so bile narisane vislice, na katerih je bingljal mož. Doktor mu je odprl žilo in čez čas je tudi kapitan odprl oči.

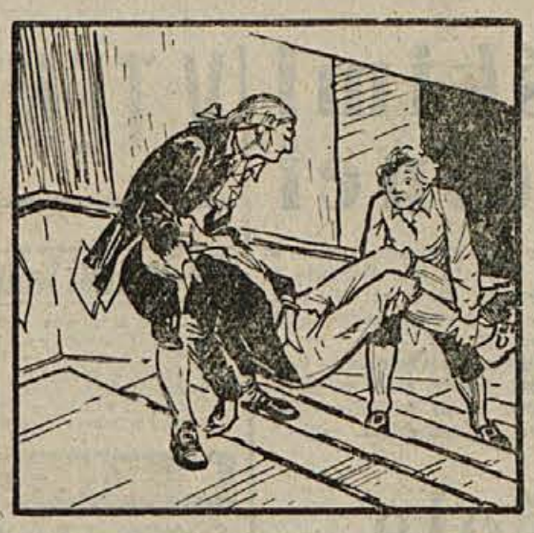

14. Potem je nakremžil obraz, pogledal zdravnika in zaklical: »Kje je Črni pes?« »Tule ni nobenega Črnega psa,« je dejal doktor, »seveda, če ne mislite morda samega sebe. Pili ste rum in zadela vas je kap in če boste tako nadaljevali, boste kmalu odromali v krtovo deželo.« Pobrala sva ga s tal in ga z združenimi močmi spravila po stopnicah do postelje. Glava mu je padla na blazino in spet se je onesvestil. »Naj leži teden dni,« je dejal doktor, »tako bo zanj najbolje in za vas vse.«

15. Okoli poldne sem nesel kapitanu nekaj hladilne pijače. Toliko me je moledoval za kozarček ruma in se mi dobrikal, da sem mu ustregel. Nato je spregovoril: »Teden dni ne smem ležati, sicer mi prinesejo semkaj črno pismo. Lopovi, sodrga, ki bi rada kradla, kar je last drugega. Prav nič se jih ne bojim, tovariš. Razviti hočem še eno jadro in jih spet speljati na led. Ali si videl, Jim, mornarja danes, Črnega psa? To je hudoben človek, toda drugi so še večji hudobneži.«

16. Čez čas je nadaljeval: »Polastiti se hočejo moje mornarske skrinje. Če pridejo s črnim pismom, sedi na konja in odjezdi k onemu doktorju Skazi in mu reci, naj skliče vse, kar leze in gre, kajti tu bo zasačil ladijsko moštvo starega Flinta in naj pobije vse, vse, kar je še ostalo živo. Bil sem prvi podčastnik gusarja Flinta in edini vem, kje je tisti kraj. Dal mi je zemljevid, ko je ležal na smrtni postelji, toda glej, da boš molčal, dokler mi ne prineso črnega pisma ali dokler ne zagledaš Črnega psa ali pa mornarja z eno nogo.«

Umetni zobje za krave

Tovarna v Sandvikenu na Švedskem, ki izdeluje razne predmete iz jekla, pripravlja proizvodnjo — umetnih zob za krave! Pobudo so dobili iz Južne Amerike, od tamošnjih živinorejcev, ki imajo velike težave: trava je namreč zelo trda in krave rade izgubijo svoje naravne zobe. Neki farmar si je pomagal z neke vrste jeklenim zobovjem za krave in bil prav zadovoljen z uspehom. To so zvedeli v tej švedski tovarni in sklenili, da uresničijo in izpopolnijo farmarjevo zamisel. Upajo, da bodo svoj proizvod prodali največ prav v Južno Ameriko

Samo 80 kilometrov

V Angliji je največja dovoljena hitrost za avtomobile 80 kilometrov na uro. Ta odlok so izdali pred kratkim zato, da bi zmanjšali število avtomobilskih nesreč, ki so v zadnjem času stalno naraščale.

1. aprila - popis prebivalstva

Popis bo obsežnejši kot dosedanji in bo vseboval tudi nekatere novosti po predpisih posebnega zakona

V vseh krajih potekajo obsežne priprave za popis prebivalstva, ki bo od 1. do 7. aprila. V zveznem zavodu za statistiko, ki organizira tretji povojni popis, so pred kratkim končali posvetovanje z republiškimi inštruktorji. Le-ti bodo na posebnih tečajih seznanili z metodami in tehniko popisa najprej okrajne in občinske organe, preko njih pa se bo okrog sto tisoč popisovalcev pripravilo za svoje delo.

■ Letošnji popis bo obsežnejši in bolje pripravljen kot prejšnji: zajel bo »širši program«, ki ga priporočajo na mednarodnih sestankih statistikov za takšne akcije. Popis prebivalstva ni zamišljen kot navadna statistična akcija, temveč je družbenega pomena, kar lahko sklepamo tudi iz tega, da bodo izvedli popis prvič v zgodovini jugoslovanske statistike po smernicah in predpisih posebnega zakona.

■ Zbrane podatke bodo obdelali v novoustanovljenem elektronskem centru. Tako bo dal popis podrobno sliko vseh velikih sprememb, ki so nastale od leta 1953 in ki jih z ostalimi statističnimi metodami ne bi mogli točno določiti. Spomnimo se samo, da je v tem obdobju padlo število kmetijskega prebivalstva za 12 odstotkov da je zaradi migracije teh ljudi v mesta in industrijo in zaradi sto tisočev mladih ljudi, ki so končali šole, danes struktura prebivalstva precej drugačna, da je uvedba in krepitev družbenega upravljanja in komunalnega sistema privedla do velikih sprememb na vseh področjih življenja in dela.

■ Kako pomemben bo popis, kažejo še nekatere okoliščine. Popis poteka v takem času, da bo omogočena primerjava z razvojem v drugih deželah. Pri popisu bodo zajeli tudi stanovanja, kar bo dalo izčrpne podatke o dosežkih, položaju in potrebah na tem področju. Popis bodo izvedli leto dni za popisom kmetijstva (ta je bil maja lani), tako da bodo lahko primerjali podatke obeh statističnih akcij.

■ Strokovnjaki zaradi tega opozarjajo, da bodo podatki popisa, ki jih bodo obdelali, razporedili v tabele in natisnili v elektronskem centru, že v kratkem času na razpolago za proučevanje. Razen tega bodo urejeni za vsako od 28.000 jugoslovanskih naselij posebej, tako da bodo samoupravni organi, od najvišjih do najnižjih, imeli prvič podrobno dokumentacijo.

■ V zveznem zavodu za statistiko so na osnovi poskusnega popisa, ki je bil lani, pripravili obrazce za popis, v katerih je precej tehničnih in metodoloških novosti. Da bi olajšali delo popisovalcem in državljanom, so ob vsakem vprašanju navedli tudi vrsto možnih odgovorov. Tako bodo za dobljeni podatek samo obkrožili ustrezno številko. Na primer: za vprašanje o pismenosti so previdenl trije odgovori: 1. čita in piše, 2. samo čita, 3. nepismen. Podobno bodo razvrščeni tudi odgovori na vprašanja o poklicu in kvalifikacijah, tako da se bodo izognili težavam, ki so se javljale pri prejšnjih popisih. Da bi dobili kar najbolj točen pregled šolske izobrazbe in bi lahko potem na tem področju primerjali z drugimi državami, bo na vprašanje dvojen odgovor: ali je državljan neko šolo končal ali ne in koliko razredov oziroma letnikov posamezne šole ali fakultete ima.

Nekatera vprašanja na popisni poli (razen tega bo treba izpolniti še polo za gospodinjstvo in v mestih vprašalno polo za stanovanje), naj omogočijo boljši pregled notranje migracije, ki je bila v povojnih letih zelo intenzivna. Če ne živi v kraju, kjer se je rodil, bo državljan odgovoril na vprašanja: od kod ste se preselili? Kdaj ste se preselili? Kraj, v katerem delate? Statistiki so prepričani, da bodo odgovori na ta vprašanja odkrili mnoga pomembna in zanimiva dejstva o gibanju prebivalstva v povojnih letih. **(Pres-servis)**

Standardno stanovanje — 2 sobi

Sodeč po graditvi stanovanj v zadnjih letih, vidimo, da se pri nas čedalje bolj usmerjamo v dvosobno stanovanje, vsaj v mestih. Pregled, izdelan na osnovi proučevanja strukture stanovanjskega fonda v 346 večjih in manjših jugoslovanskih mestih, je pokazal, da 37 odstotkov stanovanj tvorijo dvosobna stanovanja, 35 odstotkov enosobna, trisobnih je okrog 13 odstotkov, štirisobnih 6 odstotkov itd. Ta sorazmerja pa se iz leta v leto spreminjajo v korist dvosobnih stanovanj, ki najbolje ustrezajo večini jugoslovanskih družin. Od vseh v letu 1959 zgrajenih stanovanj odpade na dvosobna 52 odstotkov, na enosobna in garsonjere 32 odstotkov, na trisobna 14 odstotkov.

Sončni štedilnik

V Indiji, kjer je dovolj sonca, so začeli izdelovati sončne štedilnike. Parabolično zrcalo zbere sončno svetlobo in jo usmeri na lonec za kuhanje. Uspeh je isti kakor pri električnem loncu za 300 watov.

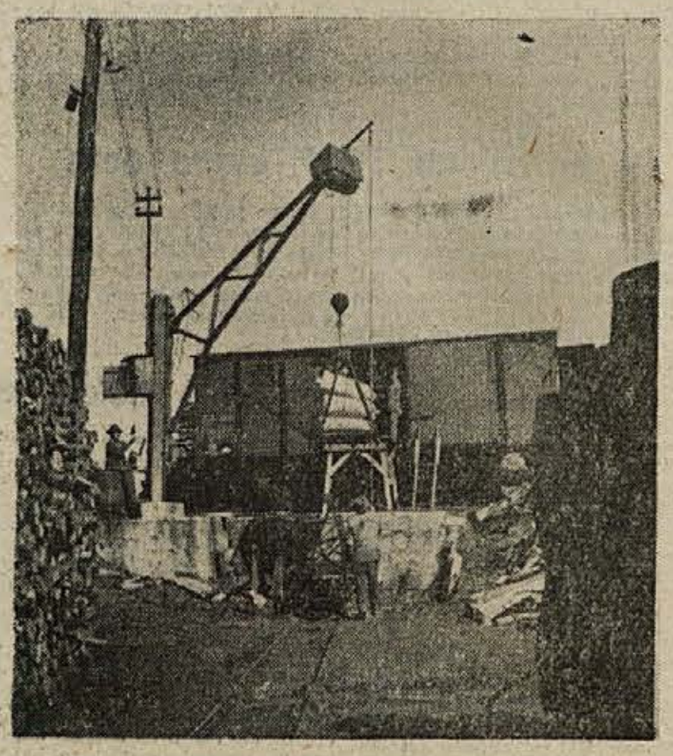

Pozdrav iz tovarne Jugotanin v Sevnici: vsak dan odpošljejo vagon strojil v najrazličnejše kraje države...

REKLAMA

Fotograf je razobesil novo cenik: »Slike, kakršni ste v resnici: 200 din; slike, kakršni mislite, da ste: 400 din, slike, kakršni bi radi bili 700 dinarjev.«

NAIVNEŽ

»Ali boste poklicali na pomoč, če vas poljubim?«

»Kako? Kaj potrebujete pomoči?«

VZROK

»Moje slike, ki ste mi jih naredili, so slabše kot tiste pred desetimi leti,« potoži dama fotografu.

»Kaj hočete, gospa, takrat, ko sem vas nazadnje fotografiral, sem bil deset let mlajši.«

DVOMLJIVO

»Vsa potrebna žvila jemljem v trgovini s samopostrežbo.«

»Jaz sem jih tudi, dokler me niso zasačili.«

JAMSTVO

»Zakaj pa imate v vaši trgovini magnetofonske posnetke blejanja?«

»Kadar stranka kupuje volno in sliši blejanje, potem ve, da je blago res iz prave volne.«

ODKRITEŽ

»Ali tudi ti meniš, da bi morali vsakemu plačati toliko, kolikor je vreden pri delu?«

»Kar se mene tiče, res ne bi pristal, da bi delal za tako majhno plačo.«

UMESTNO VPRAŠANJE

»Kaj ti je rekla žena, ko si sinoči prišel nakresan domov?«

»Nič ni rekla, le z glavo je zmajevala.«

»S svojo ali s tvojo?«

DANES DVE ŠOLSKI

— Mamica, poznal sem dečka, ki ga je mama peljala v šolo po dežju, pa je dobil angino in davico in pljučnico in potem še...

— Peter, tole je viselo v kinu, zdaj bom pa obesil pred našo šolo!

Ali poznate domače kraje?

DRAGI PIONIRJI!

Na zadnjo slikovno uganko smo dobili 85 pravilnih rešitev (med pionirje se radi »prištejejo« tudi številni starejši reševalci, ki jih pri žrebanju seveda ne upoštevamo! Ta kotiček je namenjen pionirjem in in pionirkam!) Odgovoriti je bilo treba takole: 1. VINIŠKI GRAD S KOLPO; 2. pesnik OTON ŽUPANČIČ; 3. v ljudsko republiko HRVATSKO. Žreb je tokrat izbral takole:

1. nagrado (1000 din) dobi **Ivan Vrbanec**, Dalnje njive 6, p. Vinica pri Črnomlju; dve knjigi (slikanico NEPOKORJENI BREGOVI) pa dobita: **Frančiška Kump**, 6. a razred osnovne šole, p. Dragatuš, in **Angelca Muhič**, 6. b razred osnovne šole, p. Vinica pri Črnomlju.

Danes je na vrsti malo težja uganka. Do torka, 7. marca, nam odgovorite na sledeča vprašanja:

1. Kaj predstavlja slika?

2. Nadmorska višina točke, kjer stoji ta hiša?

3. Naštej vsaj 3 znane vrhove, ki se vidijo s hriba nad tem domom.

Na ovoj, v katerem boste poslali čitljivo napisano rešitev, napišite SLIKOVNA UGANKA. Ne pozabite: zadnji rok za sprejemanje rešitev: torek, 7. marec 1961!

Lepo Vas pozdravlja Vaš

DOLENJSKI LIST

»No, pogovarjal si se brez konca in kraja,« je nezadovoljno rekel Kolja in prilezel iz grma. »Od čakanja bi bil kmalu zaspal. No, ti bo mama dovolila?«

»Ne! ,Brez spremstva kakega starejšega človeka vaju ne pustim,' pravi.«

»Kje bova pa našla takega spremljevalca? Kdo bo hotel z nama? Pa tudi mu ne moreva povedati o vsem, kar namerava storiti,« je rekel Kolja.

»Potiho,« je rekel Saša, »lahko kdo prisluškuje. Saj veš, tisto o sanitu in drugem veva samo midva... Kje je puška? Jo bova preizkusila?«

S puško, zavito v krpe, sta stopila v čoln in odveslala na levo obalo Donjeca.

Ko sta Saša in Kolja pristala na drugi strani reke, je pri Tropininovih potrkal Gorčakov.

»Spet v solzah, Galina Arkadjevna? Samo brez potrebe se mučite... Prišel sem, ker se dolgočasim.« Gorčakov je vzdihnil. »Rad bi se malo potepal po Donjecu, se odpočil od vojne, se malo razgledal, pa kaj, ko ne poznam teh krajev.«

Galina Arkadjevna se je spomnila pomenka s sinom in si rekla: ,Kaj če bi pregovorila Sašo in Kolja, da bi ga vzela s seboj. Oficir, izkušen človek...'

»Če stopim v službo, bom lahko dobil dopust šele čez enajst mesecev,« je nadaljeval Gorčakov, raztreseno ogledoval sobo in opazoval izraz na licu Tropininove žene. »Spet brez miru... ponoči in podneví. Ali bi mogel človek delati le osem ur, ko ljudje, če je treba, dajo od sebe vse, samo da bi obnovili porušeno domovino?«

»Res ni se lahko vzdržati,« je potrdila Galina Arkadjevna in pogledala na uro. Morala se je že pripraviti, obleči delovno haljo. »Vsi delajo.«

Gorčakov je vstal.

»Oprostite... zadržujem vas. Grem... Mimogrede še vprašanje: boste zvečer prišli v klub? Iz mesta so prispeli gledališčniki in bodo ostali le dva dni. Jaz imam čas, pa lahko vam in sinu preskrbim vstopnico. Hočete?«

»Jaz danes nikakor ne utegnem,« se je opravičila Galina Arkadjevna. »Vprašala bom Sašo, morda bi on šel z vami.«

»Kje pa je?«

Z reke je odjeknil strel. Galina Arkadjevna se je ustrašila in se zmedeno nasmehnila:

»To sta Saša in Kolja. Sta že nekje stknila puško.«

»Ali se ne bojite...« Gorčakov je malo pomislil in nadaljeval: »Ali se ne bojite, ker se vaš sin tako svobodno vede?«

Žena je malo pomolčala, nato pa odgovorila:

»Za sedaj še ne.«

Gorčakov se je poslovil. Galina se je preoblekla in vzela platneno torbo. Po delu bo morala po kruh. Z žalostnimi mislimi je stopila iz hiše.

S klopi je naglo vstal Gorčakov in Saševa mati se je kar stresla.

»Prestrašili ste me. Zamislila sem se in vas sploh nisem opazila.«

»Oprostite mi, prosim vas! Ker sem že bil tu, sem vas počakal, da nekaj vprašam. Vi imate čoln. Prodajte mi ga ali pa posodite. Rad bi se malo odpočil, a tako ljubim naravo.«

»Veste, čoln ni moj. Dečka sta ga sama naredila. Pomenite se z njim, morda ga vama posodita.«

»Brez vas ne bom ničesar dosegel,« se je nasmehnil Gorčakov. »Kje pa sta fanta? Bom poskusil.«

Prepeljite se na drugo stran reke. Toda v gozdu ju boste težko našli, raje počakajte na obali... Zdaj pa moram na delo.«

Galina Arkadjevna je zavila v ulico, Gorčakov je pa krenil proti obali in spotoma s pogledom lahkotno požiral vse, kar je bilo na dvorišču.

Na reki je našel kamen, ga potegnil na suho in se usedel nanj. Ujel je na vodi dolg prot in začel besno mlatiti po pesku, kakor da hoče stresti iz sebe vso svojo jezo.

In jezen je bil res. Že dva tedna je v Kruti gori, pa še ne ve nič več ko prej. Iz Tropininove beležnice je vedel za kraj, kjer je ostal geologov čoln, toda sam ga ne sme iti iskat, ker bi s svojim vedenjem lahko zbudil sum. Mimo tega — ali bi tam sploh našel kaj takega, kar bi mu pokazalo, kje je sanit? Ves čas, kar biva v Kruti gori, je nenehno zahajal v gostilne, restravracije in menze pa prisluškoval, vendar ni ujel niti ene besede, ki bi mu pokazala pot k sanitu. Poskušal je govoriti s krutogorskimi topilničarji. Po prvem vprašanju, če bi lahko dobil službo v njihovi tovarni, so ga delavci pogledali pozorno in z odkrito nezaupljivostjo ter mu svetovali, naj se obrne na oddelek za kadre v tovarni. Ali bi se res moral zaposliti v tovarni, da doseže svoj cilj? Njegovi dokumenti so seveda v redu, toda časa nima preveč... Bolje bo pregovoriti Sašo, da bi šla skupaj iskat očetove stvari...

Razburjena od uspešnega preizkusa puške (krogle so prebijale debelo desko) sta Saša in Kolja sedla v čoln. Kolja je prijel za vesla, Saša pa začel sanjariti o Sedmogorju, kjer so očetove stvari. Nenadoma je opazil Gorčakova.

»Spet ta debelookec...« je rekel nejevoljno. »Le zakaj kar naprej obiskuje mamo?«

»Čemu se zmeraj jeziš nanj?« je rekel Kolja. »Če bi ne bilo njega, bi midva ničesar ne vedela... že veš, o čem...«

»Mora se odpočiti od vojne,« se je porogal Saša. »Vsi delajo, on se pa vlači po gostilnah.«

»Tudi Kratim, kar se je vrnil, nič ne dela.«

»Mama pravi, da je Kratim bil tak tudi pred vojno. Samo okrog se je potepal in špekuliral.«